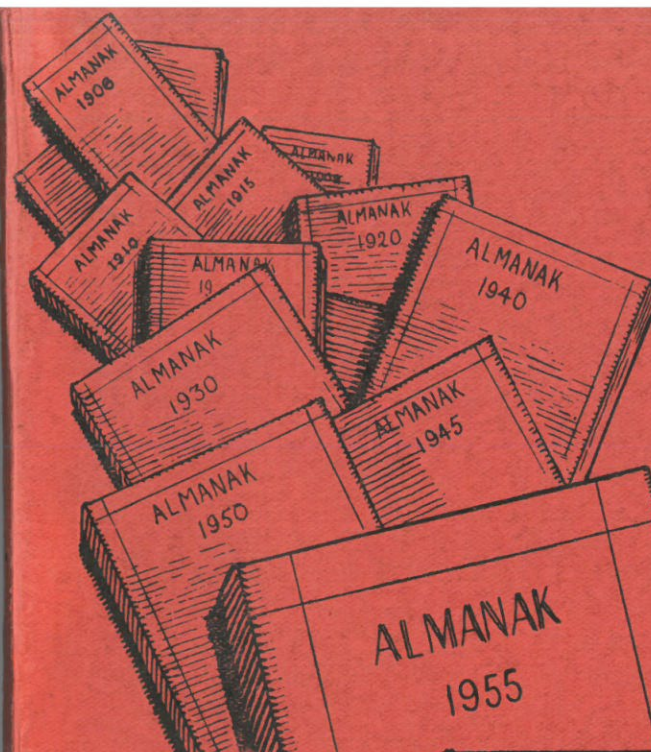

PRYS 2/-

ALMANAK
1955

ALMANAK

van die

Nederduitsch Hervormde
Kerk van Afrika

1956

Uitgegee vanwêë die Algemene Vergadering
van die Nederduitsch Hervormde Kerk

50ste JAARGANG

ALMANAK

van die

Nederduitsch Hervormde Kerk van Afrika 1956

REDAKSIE :

Ds. D. F. ERASMUS

Hoof-Redakteur.

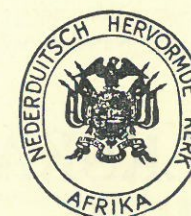
Ds. J. J. PRINSLOO, G-sn.

Prof. Dr. A. VAN SELMS

en

Redakteur van Statistieke.

Mnr. J. H. H. JANSON

PRYS 2/-

50ste JAARGANG

Gedruk deur die N.H.W.-Pers, Posbus 171, Krugersdorp

DIE JAAR IS VERBY...

en die tyd met sy sterk stroom van verbygaande gebeurtenisse bring in hierdie dae 'n verposing waarin die tempo van die arbeid enigermate afneem sodat teruggekyk kan word op die mylpale en prestasies wat agter lê. Wat reeds bereik is op die verskillende terreine van ons Volkslewe, vervul ons met dankbaarheid. Dit is ook die tyd van die jaar waarin 'n hoopvolle blik op die toekoms gewerp kan word in die vertroue dat die nuwe jaar, weliswaar tesame met sy probleme, ook nuwe welslae en seën op u arbeid sal meebring — dat die loon vir die arbeider en die oes vir die saaiër nie sal uitbly nie. Mag die hoogtes wat gedurende hierdie jaar bereik is, die spoorslag wees van nuwe daadkrag en toegewyde arbeid en mag die lesse wat in die spoor van die ou jaar se teleurstellings en mislukkings lê, vir ons in die toekoms nie sonder betekenis wees nie.

In hierdie dae van welwillendheid van mens teenoor mens, dra ons graag ons beste wense aan u oor. 'n Geseënde Kersgety asook 'n voorspoedige Nuwejaar vol arbeidsvreugde word u toegewens.

VOLKSKAS

BEPERK

Geregistreeerde Handelsbank

Hoofkantoor: Pretoria

BANK SUID-AFRIKAANS

BANK BY VOLKSKAS

DIS U EIE BANK

3179

INHOUD

Kerklike en Ander Gedenkdae vir 1956	5
Woord Vooraf	7
Historiese Kalender	11
Gelukwense—Prof. Dr. D. S. Engelbrecht	33
Gelukwense—Ds. A. J. G. Oosthuizen, H.E. Voors. Alg. Kom.	33
Gelukwense—Verskillende Ringe	34–37
Gelukwense—N.H.S.V.	38
Julle Moet—My Heiligdom Ontsien—Ds. D. F. Erasmus ...	40
Ons Almanak—'n Terugblik—D.F.E.	46
Heidelbergse Kategismus, Vraag 1. Ds. P. A. R. C. van Wyk	53
Buitekerklikes—J.J.P.	58
Ons Taak in Angola—Eerw. P. S. v. d. Walt	63
Ons Kerk in Oos-Kaapland—Ds. M. S. Grobler	67
Mag Ons Voortgaan—A. M. Venter	71
Die Invloed van die Ouer—Beroepskeuse van Sy Kind— Mev. E. Booyesen	75
Ring van Rhodesië—Ds. C. J. van Schalkwyk	77
Voordat die Bruggie Breek—Eerw. P. S. v. d. Walt	80
Noord Rhodesië—Ds. M. J. J. Redelinghuys	83
Vir die Jeug—Hoe Hugo De Groot Ontsnap het—Leinad	86
Egpaar Jacobs	88
Ons Studente—S. J. Swanepoel	89
Draai aan die Briek—'n Gedig (wyle ds. J. J. Kuhn)	94
Vir die Kinders—Eutichus—D.F.E.	95
Kersfees—D.F.E.	97
Die Grondslag van die Gebed—Ds. W. F. H. Huyzers	100
Stoeigeveg teen Demone—Ds. J. J. Engelbrecht	112
Wyle Oudl. L. J. Fouche	122
Pieter C. Bezuidenhout en Catharina E. Spies	123
Egpaar Geldenhuys	124
Die Houding van die Kerk Teenoor Israel—Dr. E. S. Mulder	125
Paul A. Ras	132
Oudl. N. J. Grobler	133
J. A. Niemann	134
Gerhardus Visagie en Susanna C. C. Willemse	135
Nuwe Kerkgebou, Wolmaransstad	136
Johannse C. v. d. Westhuizen	137
Teologiese Professore en Studente	138
Ned. Hervorme Kerk van Afrika (Kerklike Kommissie)	139
Kaapse Predikante voor 1814	141
Vroeëre Predikante sedert 1853	142
Diensdoende Predikante op 31 Augustus 1955	144
Professore, Lektore en Studente	148
Ringe en Gemeentes	vanaf 150
Opsomming van Statistieke	236
Ned. Herv. Sustersvereniging	239
Skooll kalender 1956	251
Inhoudsopgawe—Gemeentelike Statistieke	253

DENVER SEEPFABRIEK

(EDMS.) BPK.

*Verskaffers van Skoonmaak Materiaal in groot maat
aan alle Kerke, Inrigtings, Weeshuise ens.*

*Ons het groot departemente ten volle uitgerus om u in al u
behoefte te voorsien onder die volgende hoofde*

VLOERPOLITOER	TOILET PAPIER
TOILETSEEP	BORSELWARE
SAFSEEP	SKUURPOEIER
VLOEIBARE SEEP	SKUURSEEP
KARBOLSEEP	WASPOEIER
SUIWERSEEP	ONTSMETTINGSMIDDEL
HUISHOUSEEP	ANTISEPTIES

Agente vir:—
"B-W" Suiwer Seylonse Tee
"B-W" Koffie

Verspreiders van
„STEELDRILL”
Beskermende Klerasie

SKRYF VANDAG VIR 'N VOLLEDIGE PRYSLYS . . .

Posbus 12, Denver, Tvl.

Foon 25-7524

Kerklike en Ander Gedenkdae in 1956

Nuwejaarsdag	1 Januarie
Eerste Lydensweek	12 Februarie
Tweed Lydensweek	19 Februarie
Derde Lydensweek	26 Februarie
Vierdie Lydensweek	4 Maart
Vyfde Lydensweek	11 Maart
Sesde Lydensweek	18 Maart
Sewende Lydensweek	25 Maart
Goeie Vrydag	30 Maart
Paassondag	1 April
Tweede Paasdag	2 April
Van Riebeeckdag	6 April
Dankdag vir die oes	8 April
Hemelvaart	10 Mei
Pinkstersondag	20 Mei
Uniedag	31 Mei
Koninginsverjaarsdag	9 Julie
Bartholomeusdag	24 Augustus
Setlaarsdag	3 September
Krugerdag	10 Oktober
Biddag vir die oes	14 Oktober
Hervormingsdag	28 Oktober
Eerste Adventsweek	2 Desember
Tweede Adventsweek	9 Desember
Derde Adventsweek	16 Desember
Geloftedag	
Vierde Adventsweek	23 Desember
Kersdag	25 Desember
Tweede Kersdag	26 Desember
Oujaarsdag	31 Desember

Die tye van sonop- en ondergang wat in die „Almanak” aan-
gegee word is op die Standaard-Meridiaan (30 grade) en breedte-
graad -26 grade. Dit is bereken vir 26 grade Suid, wat ooreenkom
met 'n lyn wat deur Lourenco Marques en halpad tussen Pretoria
en Johannesburg loop. Die Standaard-meridiaan (30 grade) loop
naastenby deur Ermelo. Vier minute moet toegevoeg word vir elke
graad wat 'n plek ten weste van 30 grade geleë is, en 4 minute
afgetrek word vir elke graad wat dit ten ooste van 30 grade lê.

JAARGETYE

NAJAAR 21 MAART.

LENTE 23 SEPTEMBER.

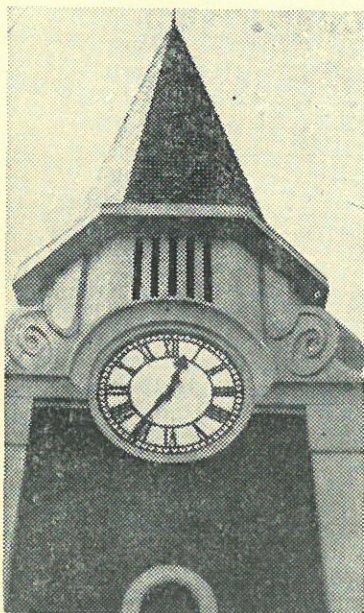
WINTER 22 JUNIE

SOMER 22 DESEMBER.

VERVAARDIGERS VAN

KERKHORLOSIES — Hand-opgewende, Elektries-opgewende of Horlosies direk vanaf die Elektriese-stroom. Pryse vanaf £150 tot £395

LUIKLOKKE — Klokke gegiet uit die beste brons-materiaal op eie staander-(bok).

Alles in Suid-Afrika
Vervaardig
Van Suid-Afrikaanse
Materiaal

Heropbou van Toring-
horlosies 'n
Spesialiteit

Vervaardigers van
Luiklokke en Horlosie-
wyserplate

OOK VERVAARDIGERS VAN WEERHANE

S. A. HORLOSIEFABRIKANTE
(EDMS.) BPK.

Foon 62-3335 — Maraisburgweg 30 — Posbus 60
MONTELEO, MARAISBURG (Tvl.)

Woord Vooraf

EK ag my besonder bevoorreg om hierdie jaargang van ons Kerkalmanak by ons lidmate in te lei, want met hierdie uitgawe het ons Almanak 'n belangrike mylpaal bereik, naamlik die 50ste jaargang.

Ons bring ons ootmoedige dank aan die Here vir Sy seën op hierdie publikasie van ons Kerk gedurende die afgelope halfeeu.

Met waardering dink ons terug aan wyle Ds. Jac. van Belkum wat in 1907 op eie rekening met hierdie werk 'n aanvang gemaak het en jare lank die Hoofredakteur was, asook aan Prof. Dr. S. P. Engelbrecht wat vanaf 1929 tot 1952 (met uitsondering van die jare 1935 tot 1937) as Hoofredakteur opgetree het en van wie daar in hierdie uitgawe ook 'n woord van felisitasie verskyn.

Gedurende die afgelope 50 jaar kon die Almanak gereeld verskyn en 'n ryk verskeidenheid van opbouende leesstof en belangrike geskiedkundige gegewens bied. Die statistiese opgawes oor die jare gee 'n duidelike beeld van die groei en wydvertakte werksaamhede van ons Kerk en is vir Kerkhistorici van groot betekenis. In hierdie verband dink ons met waardering terug aan almal wat hulle medewerking verleen het.

Die Almanak het algaande vir hom 'n eie plek in die huisgesinne van ons Kerk verower, en met dankbaarheid kan ons getuig dat dit nog steeds wye belangstelling geniet. Ek wil vertrou dat die Almanak in die toekoms nog altyd vir ons 'n welkome huisvriend sal bly, te meer daar die inhoud van die leesstof ook rekening wil hou met die vrou en die kind in die gesin. „'n Almanak in elke huisgesin” — mag dit die slagspreuk van ons Kerkrade wees!

DIE UNIVERSITEIT VAN PRETORIA

Wat die aantal

FAKULTEITE

en

die verskeidenheid van

OPLEIDINGSRIGTINGS

betref is hierdie Universiteit goed toegerus.

PRETORIA bied ruim werkgeleenthede. Vanweë die verskeidenheid opleidingsrigtings wat ook na kantoore deur die Universiteit en wel met behulp van dieselfde personeel wat die voltydse opleiding behartig, aangebied word, bied dit 'n mooi geleentheid aan jongmense om, terwyl hulle verdien, 'n volwaardige akademiese kursus te volg.

NAVRAE :

DIE REGISTRATEUR:
UNIVERSITEIT VAN PRETORIA
P R E T O R I A

Intussen mag 'n woord van dank aan die Ouderlinge en Diakens wat hulle elke jaar opnuut weer beywer vir die verspreiding van die Almanak, hier nie agterweë bly nie.

Ek wil ten slotte almal bedank wat aan hierdie 50ste uitgawe meegewerk het.... 'n Woord van opregte waardering ook aan die N.H.W.-Pers.

Met die blywende steun van medewerkers en die bestendige hulp van Kerkrade in die verspreiding van die Almanak gaan ons vol verwagting die toekoms tegemoet - „die God van die hemel, Hy sal ons dit laat geluk, en ons, Sy knegte, sal ons klaarmaak en bou” (Neh. 2 : 20).

Daniël F. Erasmus.

Ventersdorp.

1 September 1955.

Die Universiteit van die Witwatersrand

Die Universiteit bied graadkursusse in die volgende Fakulteite aan :

LETTERE (Lettere, Skone Kunste, Musiek, Sosiale Wetenskappe, Spraakterapie en Administrasie).

NATUURWETENSKAPPE

MEDISYNE (Mesisyne en Fisioterapie)

INGENIEURSWESE (Chemies, Siviël, Elektries, Landmeetkunde, Werktuigkunde, Metaalkunde, Mynwese — Steenkool en Metale, en Myngeologie)

HANDEL

REGTE

TANDHEELKUNDE

ARGITEKTUUR (Argitektuur en Bourekenkunde).

Asook Diplomakursusse in :

Beroepsterapie, Regte, Argitektuur en Bourekenkunde. En 'n Sertifikaatskursus in die Teorie van Rekeningkunde vir Rekenmeestersklerke.

Spesiale namiddagklasse vir deelytse studente in Handel en Regte.

Verdere besonderhede kan verkry word van :

DIE REGISTRATEUR,
Universiteit van die Witwatersrand
Milnerpark — Johannesburg.

JANUARIE, 31 DAE.

Dag van die		MAANSVERANDERING				Sons	
Week.	Maand.	Laaste Kwartier	Jan.	5	12.41 vm.		
		Nuwe Maan	„	13	5.01 vm.		
		Eerste Kwartier	„	21	12.58 vm.		
		Volle Maan	„	27	4.40 nm.	opg.	ond.
S	1	Verskyning van die Almanak, 1907.				v.m.	n.m.
M	2	Oorgawe van Jameson, 1896.				5 18	7 05
D	3					5 19	7 05
W	4					5 19	7 05
D	5					5 20	7 05
V	6	Die Vierkleur te Potchefstroom gehys 1857				5 21	7 04
S	7					5 22	7 04
S	8					5 23	7 04
M	9					5 24	7 04
D	10	Stigting van die Gereformeerde Kerk, 1895				5 25	7 04
W	11					5 26	7 04
D	12					5 26	7 04
V	13					5 27	7 04
S	14	Kerkgebou van Wolmaransstad ingewy, 1911				5 28	7 04
S	15					5 28	7 04
M	16					5 29	7 04
D	17	Sandrivier Konvensie, 1852.				5 30	7 04
W	18	Eerste Gekomb. Kerkverg. aan die Kaap gehou, 1746.				5 30	7 04
D	19					5 31	7 03
V	20					5 32	7 03
S	21	Gemeente van Rustenburg gestig, 1850				5 33	7 03
S	22					5 33	7 03
M	23					5 34	7 03
D	24					5 35	7 03
W	25					5 35	7 03
D	26					5 36	7 02
V	27					5 37	7 02
S	28					5 38	7 02
S	29					5 38	7 02
M	30	Die Holl. taal in Kaapse Geregshowe belet, 1824.				5 39	7 01
D	31					5 40	7 01

Weblers

— (EDMS.), BPK —
Posbus 15, Luipaardsvlei Foon 66-2449

Frederick Cooperlaan — Factoria
KRUGERSDORP

Vervaardigers van:

Vensters

vir Huise, Kerke, Skole en Industriële Geboue

Spreek ons Gerus vir u

Staalvensters en
Deur Benodigdhede

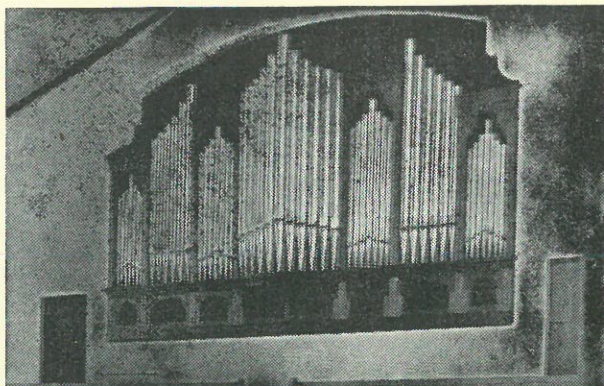
FEBRUARIE, 28 DAE.

Dag van die		MAANSVERANDERING		Sons	
Week.	Maand.			opg.	ond.
		Laaste Kwartier Feb. 3	6.08 nm.		
		Nuwe Maan Feb. 11	11.38 nm.		
		Eerste Kwartier „ 19	11.21 vm.		
		Volle Maan „ 26	3.41 vm.		
W	1	Kerk te Eendracht ingewy, 1919		v.m.	n.m.
D	2			5 41	7 00
V	3			5 42	7 00
S	4	Retief-Dingaankraktaatkonderteken, 1838.		5 43	6 59
S	5	Kerk te Heilbron ingewy 1916		5 44	6 58
M	6			5 45	6 57
D	7			5 46	6 57
W	8			5 47	6 56
D	9			5 47	6 55
V	10			5 48	6 55
S	11			5 49	6 54
S	12	Grondwet van die S.A. Republiek aange-		5 49	6 53
M	13	neem, 1858.		5 50	6 52
D	14	Stigting van die Republiek Natal, 1840.		5 51	6 52
W	15			5 52	6 51
D	16			5 52	6 50
V	17			5 53	6 49
S	18	Martin Luther oorlede 1546		5 54	6 48
S	19			5 54	6 48
M	20	Die Gemeente Ventersdorp gestig, 1892		5 55	6 47
D	21	Holland herneem besit van die Kaap, 1803		5 56	6 46
W	22	Die eerste Kerk van Pretoria ingewy, 1857		5 56	6 45
D	23	Die Vierkleur te Pretoria gehys, 1857.		5 57	6 45
		Eerste Kerkraad Herv. Gem. Potchef-			
		stroom benoem, 1842.			
V	24	Die Kerk van Potchefstroom ingewy, 1866		5 58	6 44
S	25	Kerk van Pretoria ingewy, 1905		5 59	6 43
S	26			5 59	6 42
M	27	Amajuba 1881. Die Gem. Johannesburg		5 59	6 12
		gestig, 1895.			
D	28			6 00	6 41
W	29				

MAART, 31 DAE.

Dag van die		MAANSVERANDERING			Sons	
Week.	Maand.	Laaste Kwartier	Mrt.	4 1.53 nm.	opg.	ond.
		Nuwe Maan	"	12 3.36 nm.		
		Eerste Kwartier	"	19 7.13 nm.		
		Volle Maan	"	26 3.11 nm.		
D	1				v.m.	n.m.
V	2				6 01	6 39
S	3				6 02	6 39
S	4				6 03	6 37
M	5				6 03	6 36
D	6				6 04	6 35
W	7				6 05	6 34
					6 05	6 33
D	8				6 06	6 32
V	9	Slagtersnek, 1816			6 06	6 31
S	10				6 07	6 30
S	11				6 07	6 29
M	12				6 08	6 29
D	13	Hoeksteen Kerk Pretoria-Noord, 1954			6 08	6 28
W	14				6 09	6 27
D	15				6 09	6 26
V	16				6 09	6 25
S	17				6 10	6 24
S	18	Sandrivier Konvensie te Rustenburg be- kragtig, 1852			6 10	6 23
M	19				6 11	6 22
D	20				6 11	6 20
W	21				6 12	6 19
D	22				6 12	6 18
V	23	Afkondiging van die vrede te Pretoria, 1881.			6 13	6 17
S	24				6 13	6 16
S	25				6 14	6 15
M	26	Kerk van Potgietersrus ingewy, 1922. Eerste Kerkviering Herv. Gem. Potchef- stroom, 1942.			6 14	6 14
D	27				6 14	6 12
W	28				6 15	6 10
D	29	Kerk van Ventersdorp ingewy, 1913			6 15	6 10
V	30				6 16	6 09
S	31	Hoeksteen Kerk te Cottesloe gelê, 1935.			6 16	6 08

Meer as 50 jaar ondervinding van bou van orrels
Reeds meer as 400 orrels geïnstalleer

HERBOUING — HERSTELLINGS — — ONDERHOUD

Nuwe Pyp Orrels

— vir —

Kerk en Skool

ONS KAN AFLEWERING WAARBORG

KERK
„ACOUSTICON”
vir die dowes

Kerkklokke
in alle groottes van
suiwer Koper Tin (Brons)

Cooper, Gill & Tomkins

(EDMS.), BPK.

Twee Fabrieke: JOHANNESBURG en KAAPSTAD

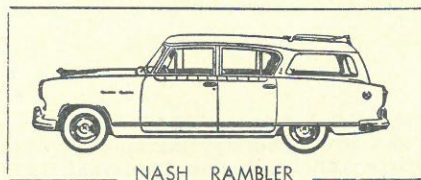
Takke ook te Durban en PortElizabeth
KAAPSTAD: Organ House Voortrekkerweg, Maitland
JOHANNESBURG: Staibstraat 33 Doornfontein.

APRIL, 30 DAE.

Dag van die		MAANSVERANDERING			Sons	
Week.	Maand.				opg.	ond.
		Laaste Kwartier	Apr. 3	10.06 vm.		
		Nuwe Maan	„ 11	4.39 vm.		
		Eerste Kwartier	„ 18	1.28 vm.		
		Volle Maan	„ 28	3.40 vm.		
D	1	Stigting Teologiese Fakulteit te Pretoria, 1917.			v.m. 6 17	n.m. 6 07
V	2				6 17	6 06
S	3				6 18	6 05
S	4				6 18	6 04
M	5				6 18	6 03
D	6	Aank. van Riebeeck in Tafelbaai, 1652; Gemeente Chrissiesmeer gestig, 1892.			6 19	6 02
W	7	Kerk van Nylstroom ingewy, 1922.			6 19	6 01
D	8				6 20	6 00
V	9				6 20	5 59
S	10				6 21	5 58
S	11	Ring van Potchefstroom 1951.			6 21	5 57
M	12	Kerk van Bronkhorstspuit ingewy, 1913			6 22	5 56
		Die eerste Anneksasie van Transvaal, 1877				
D	13	Ring van Volksrust, 1951.			6 22	5 55
W	14				6 23	5 54
D	15	Hoeksteen eerste Kerk, Ventersdorp, 1893			6 23	5 53
V	16	Kerk op Randpoort ingewy 1955			6 24	5 53
S	17				6 24	5 52
S	18	Die eerste Kerk van Potchefstroom ingewy 1851.			6 25	5 51
M	19				6 25	5 50
D	20	Hoeksteen Chrissiesmeer, 1892.			6 26	5 49
W	21				6 26	5 48
D	22				6 27	5 47
V	23	Die Kerkraad Witfontein wil nie verenig nie, 1886.			6 27	5 47
S	24	Oudl. F. G. Wolmarans oorlede, 1872.			6 28	5 46
S	25	Protes van die Hervormers te Spiers, 1529 — vandaar Protestante.			6 28	5 45
M	26	Eerste Kerk van Rustenburg ingewy, 1851			6 29	5 44
D	27				6 29	5 43
W	28	Ring van Rustenburg, 1951.			6 30	5 42
D	29	Tweede Dorsland-trek, 1875.			6 30	5 41
V	30	Koningin Juliana van Nederland gebore, 1909.			6 31	5 40

DR. CARFIX SE:

*Ou vriende bly tog maar die beste,
en u sal vind dat u die beste
waarde en bediening sal kry as u
vir al die benodighede vir u motor
na HAAK gaan.*

NASH RAMBLER

HAAK SE GARAGES (Edms.) BPK.

(OPGERIG IN 1901)

P R E T O R I A

H/v. Pretorius en
Bosmanstraat

NASH**MERCEDES — BENZ****MASSEY — HARRIS****J O H A N N E S B U R G**

Sauerstraat 24 deur na
Simmondsstraat 19

NASH**D. K. W.****MORGAN****MEI, 31 DAE.**

Dag van die		MAANSVERANDERING			Sons	
Week.	Maand.	Laaste Kwartier	Mei		opg.	ond.
		Nuwe Maan	„			
		Eerste Kwartier	„			
		Volle Maan	„			
D	1	Ring van Germiston, 1951.			v.m.	n.m.
W	2	Hollands in Kaapse Parlement toegelaat, 1882.			6 31	5 40
D	3				6 32	5 39
V	4				6 32	5 38
S	5	Ring van Dullstroom, 1951			6 33	5 37
S	6				6 33	5 36
M	7				6 34	5 36
D	8	Ring van Heidelberg, 1951.			6 34	5 35
W	9	Paul Kruger ingesweer as Staatspresident, 1883.			6 35	5 34
D	10				6 35	5 33
V	11	Kerk van Witbank ingewy, 1929.			6 36	5 33
S	12	Ring van Heilbron, 1951.			6 36	5 32
		Eerste Avondmaalsviering aan die Kaap, 1652.			6 37	5 32
S	13					
M	14	Ring van Pretoria, 1951.			6 38	5 31
D	15	„Die Hervormer” verskyn 1909.			6 38	5 31
		Ring van Johannesburg, 1951.			6 39	5 30
		Gemeente Schweizer-Reneke gestig, 1925.				
W	16					
D	17	Kerk van der Hoff ingewy, 1951.			6 39	5 30
V	18				6 40	5 29
S	19	Ring van Middelburg, 1951.			6 40	5 29
		Ring van Zeerust, 1951.			6 41	5 28
S	20	Kerk op Delmas in gewy, 1933.				
M	21	Kerk op Coligny ingewy, 1955			6 41	5 27
D	22				6 42	5 27
W	23	Gemeente Bothaville gestig 1936.			6 42	5 26
D	24				6 43	5 26
V	25	Ring van Krugersdorp, 1951.			6 43	5 25
S	26				6 44	5 25
S	27	Aankoms van Ds. v.d. Hoff te Potchefstroom.			6 44	5 24
M	28				6 45	5 24
D	29	Hoeksteen Kerk te Randpoort, 1954.			6 46	5 24
		Eerste Uniale Ministerie gevorm, 1910.				
W	30				6 46	5 23
D	31				6 47	5 23

Die Potchefstroomse Universiteit vir Christelike Hoër Onderwys

SPESIALE VOORLIGTING AAN
EERSTEJAARSTUDENTE
SPESIALE AANDAG AAN INDIWIDUELE
STUDENTE
VOORTREFLIKE STUDIEGERIEWE
GESONDE STUDENTELEWE

Bied opleiding vir toekomstige :—

predikante, hoër- en laërskoolonderwysers(esse),
natuurwetenskaplikes, taalkundiges, ekonome,
handelslui, sosiale werkers(sters), regsgeleerdes,
musici, instruksors in ligamlike opvoeding,
huishoudkundiges en aptekers.

Die Konservatorium vir Musiek

Bied opleiding in :

KLAVIER, ORREL, SANG en VIOOL

*ook nie-gematrikuleerdes word as studente in
PRAKTIESE MUSIEK AANVAAR.*

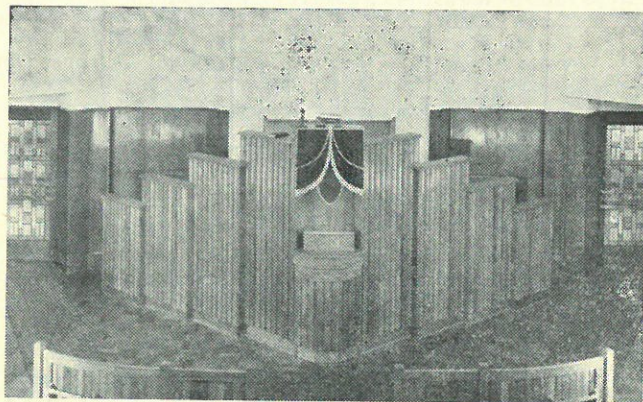
BESONDERHEDE EN PROSPEKTUS GRATIS
OP AANVRAAG VAN :—

DIE REGISTRATEUR
P.U. vir C.H.O. — POTCHEFSTROOM

JUNIE, 30 DAE.

Dag van die		MAANSVERANDERING		Sons	
Week.	Maand.			opg.	ond.
		Laaste Kwartier Jun.	1 5.13 nm.		
		Nuwe Maan	" 8 11.29 nm.		
		Eerste Kwartier	" 15 1.56 nm.		
		Volle Maan	" 23 8.13 vm.		
V	1			v.m.	n.m.
S	2			6 47	5 23
S	3			6 48	5 23
M	4			6 48	5 23
D	5	Kerk te Newlands ingewy, 1954.		6 49	5 23
		Uitspraak Hoog. Ger. Hof in sake Tric-			
		hardsfontein, tussen Ned. Herv. en Ned.			
		Herv. of Geref., 1893.			
W	6	Ring van Zoutpansberg, 1951.		6 49	5 23
D	7			6 50	5 23
V	8			6 50	5 23
S	9			6 51	5 23
S	10			6 52	5 23
M	11			6 52	5 23
D	12	Verantwoordelike Bestuur aan Kaap-		6 52	5 23
		kolonie toegestaan, 1872.			
W	13	Eerste Kerk van Ermelo ingewy, 1910.		6 53	5 23
D	14			6 53	5 23
V	15			6 53	5 23
S	16			6 53	5 23
S	17			6 53	5 23
M	18			6 53	5 23
D	19			6 54	5 23
W	20			6 54	5 23
D	21			6 54	5 23
V	22			6 54	5 23
S	23	Tweede Volksraad ingestel, 1890.		6 55	5 24
S	24			6 55	5 24
M	25			6 55	5 25
D	26			6 55	5 25
W	27			6 56	5 26
D	28			6 56	5 26
V	29	Eerste Kaapse Parlement geopen, 1854.		6 56	5 27
S	30	Kerk Vliegpoort ingewy, 1951.		6 56	5 27

U Erfenis aan die Nageslag

Pragtige kerkmeubels keurig vervaardig deur

S. A. T. I. M.

S.A. Timber and Joinery Works (Edms.), Bpk.

WERK TENVOLLE GEWAARBORG

Preekstoele — Kerkbanke — Kerkmeubels
Deure — Houtwerk

S. A. T. I. M.

TELEFOON 33-5472/3

POSBUS 6680

Ophir-Booysensweg 14

JOHANNESBURG

JULIE, 31 DAE.

Dag van die		MAANSVERANDERING				Sons	
Week.	Maand.	Laaste Kwartier	Jul.	1	10.40 vm.		
		Nuwe Maan	"	8	6.37 vm.		
		Eerste Kwartier	"	14	10.46 nm		
		Volle Maan	"	22	11.29 nm.		
		Laaste Kwartier	"	30	9.31 nm.		
						opg.	ond.
S	1	President T. V. Burgers ingesweer	Z.A.			v.m. 6 56	n.m. 5 27
		Rep., 1872.					
M	2					6 56	5 27
D	3	Hoeksteen Kerk Boksburg gelê,	1943.			6 56	5 28
W	4					6 55	5 28
D	5					6 55	5 28
V	6					6 55	5 29
S	7	Johannes Huss verbrand	1415.			6 55	5 29
S	8					6 55	5 30
M	9					6 55	5 30
D	10	Calvyn gebore, 1509.				6 55	5 31
		Inwyding Kerk Zwartuggens, 1942.					
W	11					6 55	5 31
D	12					6 54	5 32
V	13					6 54	5 32
S	14					6 54	5 33
S	15	Verlating van Schoemansdal, 1867.				6 54	5 33
M	16					6 54	5 34
D	17					6 53	5 34
W	18	Ring van S.W.A., 1951.				6 53	5 34
D	19					6 53	5 34
V	20					6 53	5 35
S	21					6 52	5 36
S	22					6 52	5 36
M	23	Gnl. Andries Pretorius oorlede, 1853.				6 52	5 37
D	24					6 51	5 37
W	25					6 51	5 38
D	26					6 51	5 38
V	27	Kerkorde van de Mist ingevoer, 1804.				6 50	5 39
S	28	Die Prokurasie-Kommissie gestig, 1890.				6 50	5 39
S	29					6 49	5 40
M	30					6 49	5 40
D	31					6 48	5 41

So 'n vakansie sal u in vervoering bring!

'n Reis deur sonnige Suid-Afrika is 'n onvergeetlike onder-vinding . . . En u droom van 'n sorgvrye toer per trein . . . word op die S.A. Spoorweë 'n werklikheid. Om nie eens te praat van 'n vakansietoer per luuksebus nie! — en reisplanne te kies en te keur! U kan in 'n leuningstoel ontspan en die natuurskoon deur die venster bewonder. So 'n vakansie sal u in vervoering bring! Laat die S.A.S. reisburo dit vir u reël. Hulle reël vakansies — per bus, per trein, per vliegtuig, uitstappies en wat dies meer sy, wat u vir jare sal onthou!

Elke stasiemeester is 'n reisburovertegenwoordiger.

SAS

Treindiens
Padvervoerdien
Reisburo

DIE SUID-AFRIKAANSE SPOORWEE

HARTKWAAL

WANNEER iemand aan hartkwaal ly, beteken dit eintlik dat sy hartkleppe nie heeltemal oop of toe gaan nie— gewoonlik omdat hulle weens Sinkingskoors verwronge geraak het. Om die hartspier dan te versterk, is dit noodsaaklik om van tyd tot tyd 'n versterkmiddel in te neem. Die Dr. Allens - Watersug - Pille is die ideale tonika, want dit kan met volkome veiligheid ingeneem word.

Dit kan met vertroue gebruik word vir die volgende kwale: Hartkwaal, Swak Hart, Watersug, Nier- of Leweraandoenings, Vatbaarheid vir verkoues, en Lae en Hoë Bloeddruk.

DR. ALLENS - WATERSUG - PILLE

5/- per bottel, posvry van Norwood Coaker, Posbus 89 Ladybrand.

AUGUSTUS, 31 DAE.

Dag van die		MAANSVERANDERINGS			S. ns	
Week.	Maand.	Nuwe Maan	Aug. 6	1.25 nm.	opg.	ond.
		Eerste Kwartier	„ 13	10.45 vm.		
		Volle Maan	„ 21	2.38 nm.		
		Laaste Kwartier	„ 29	6.13 vm.		
					v.m.	n.m.
W	1				6 47	5 41
D	2				6 46	5 42
V	3				6 46	5 42
S	4				6 45	5 43
S	5				44	5 43
M	6				6 44	5 43
D	7				6 43	5 44
W	8				6 42	5 44
		Hoeksteen Benoni gelê, 1943.				
		Die eerste Alg. Kerkverg. van die Ned. Herv. Kerk te Rustenburg geopen, 1853				
		Eufees te Rustenburg, 1953.				
D	9				6 42	5 45
V	10				6 41	5 45
S	11				6 40	5 46
S	12				6 39	5 46
M	13				6 38	5 47
D	14				6 37	5 47
W	15				6 37	5 48
D	16				6 36	5 48
V	17				6 35	5 48
S	18				6 34	5 49
S	19				6 33	5 49
M	20				6 33	5 50
D	21				6 32	5 50
W	22				6 31	5 51
		Eerste Weeshuis Kommissie Vergadering, 1922.				
D	23				6 30	5 51
		Ds. J. v. Arckel eerste predikant aan die Kaap, 1665.				
V	24				6 29	5 51
S	25				6 28	5 52
S	26				6 27	5 52
M	27				6 27	5 52
		In gebruik neem van Bybel in Afrikaans, 1933.				
D	28				6 26	5 52
W	29				6 25	5 53
D	30				6 24	5 53
V	31				6 22	5 54
		Slag van Boomplaas, 1848.				

R. MÜLLER (ORRELS) BPK.

(ONS MODEL „HENDRIK POTGIETER“)

Hooffabriek:
 POSBUS 348. FOON 64

POTCHEFSTROOM

Takfabriek:
 POSBUS 133 FOON 2-3971 KAAPSTAD
 Telegramme „Rellum“

KERKORRELBOUERS VANAF 1882

*Ons voorsien ook Dowe Gehoorstelle asook die
 bekende Minshall Kerkorrels*

SEPTEMBER, 30 DAE.

Dag van die		MAANSVERANDERING			Sons	
Week.	Maand.	Nuwe Maan	Sept. 4	8.57 nm.	opg.	ond.
		Eerste Kwartier	„ 12	2.13 vm.		
		Volle Maan	„ 20	5.19 vm.		
		Laaste Kwartier	„ 27	1.25 nm.		
Transvaal geannekseer, 1900.					v.m.	n.m.
Ds. D. v.d. Hoff gebore, 1814.					6 20	5 55
S	1				6 19	5 55
S	2				6 18	5 56
M	3				6 17	5 56
D	4				6 16	5 57
W	5				6 15	5 57
D	6					
V	7				6 15	5 58
S	8				6 13	5 58
S	9				6 12	5 59
M	10				6 11	5 59
D	11				6 10	6 00
W	12				6 09	6 00
D	13				6 08	6 01
V	14				6 07	6 01
S	15				6 06	6 02
S	16				6 05	6 02
M	17				6 04	6 02
D	18				6 03	6 03
W	19				6 02	6 03
D	20				6 00	6 04
V	21				5 59	6 04
S	22				5 58	6 05
S	23				5 57	6 05
M	24				5 56	6 05
D	25				5 55	6 06
W	26				5 54	6 06
D	27				5 53	6 07
V	28				5 52	6 07
S	29				5 51	6 08
S	30				5 50	6 08

U word hartlik uitgenooi om u behoeftes en probleme met ons te bespreek. Prysopgawes gratis en sonder verpligting aan u kant.

Ons lewer natuurlik ook **LUIKLOKKE, TORING HOR-
LOSIES, DOWESTELLE** en ander kerklike ariikels van
die hoogste gehalte.

SUID - AFRIKAANSE ORRELBOUERS

(EDMS.) BPK.

STRUBENSTRAAT 395

POSBUS 1289

PRETORIA

Verteenwoordigers te:

**BLOEMFONTEIN — DURBAN — PORT ELIZABETH
KAAPSTAD**

Dag van die		MAANSVERANDERING			Sons	
Week.	Maand.	Nuwe Maan	Okt. 4	6.24 vm.	opg.	ond.
		Eerste Kwartier	„ 11	8.44 nm.		
		Volle Maan	„ 19	7.24 nm.		
		Laaste Kwartier	„ 26	8.02 nm.		
M	1				v.m.	n.m.
D	2	Slag van Vegkop, 1836.			5 49	6 08
W	3				5 48	6 09
D	4				5 46	6 09
V	5				5 45	6 10
S	6				5 44	6 10
S	7				5 43	6 11
M	8				5 42	6 11
D	9	Ds. v.d. Hoff oorlede, 1881.			5 41	6 11
W	10	President Kruger gebore, 1825.			5 40	6 12
D	11	Zwingle gesneuwel, 1531.			5 39	6 12
		Hoeksteen Zwartuggens, 1941.			5 38	6 13
V	12				5 37	6 13
S	13	Amptelike opening N.H. Weeshuis, 1923.			5 36	6 14
S	14				5 35	6 14
M	15				5 34	6 15
D	16				5 33	6 15
W	17				5 32	6 16
D	18				5 31	6 17
V	19				5 30	6 17
S	20	Kerk van Louis Trichardt ingewy, 1906.			5 29	6 18
S	21				5 28	6 19
M	22	Die Edik van Nantes herroep, 1685.			5 28	6 19
D	23				5 27	6 20
W	24	Sinode in die Kaap besluit dat Engels ook gepreek moet word in Hollandse Kerke , 1895.			5 26	6 20
D	25				5 25	6 21
V	26				5 24	6 21
S	27				5 23	6 22
S	28	Hoeksteen Kerk Melville, 1953.			5 22	6 22
		Kerk van Witbank ingewy, 1944.				
M	29				5 22	6 23
D	30				5 21	6 23
W	31	Hervormingsdag. Samekoms Komm. N. Herv. en N. Geref. om oor kerkverenig- ing te handel, 1882.			5 20	6 24

VOORRADE HAND- SOWEL AS TRAPMASJIENE IS
TANS BESKIKBAAR.

Rig handelsnavrae aan:

MOSENTHALS BPK. .. Johannesburg, Kaapstad
ADOLPH MOSENTHAL EN KIE. BPK. .. Port Elizabeth
MOSENTHAL EN KIE. Oos-Londen
MOSENTHALS, WASSUNG EN KIE. BPK. Mosselbaai
MOSENTHALS RHODESIA LTD. Salisbury en Bulawayo

MOSENTHALS
VAN SUIDELIKE AFRIKA
ENIGSTE GROOTHANDELDISTRIBUEERERS VAN
HUSQVARNA-NAAIMASJIENE

NOVEMBER, 30 DAE.

Dag van die		MAANSVERANDERING				Sons	
Week.	Maand.					opg.	ond.
		Nuwe Maan	Nov. 2	6.43	nm.		
		Eerste Kwartier	„ 10	5.09	nm.		
		Volle Maan	„ 18	8.44	vm.		
		Laaste Kwartier	„ 25	3.12	vm.		
D	1					v.m.	n.m.
V	2	Eerste Alg. Kerkveg. Ned. Herv. Kerk te Kaapstad, 1842.				5 19	6 24
S	3					5 18	6 25
S	4					5 18	6 26
M	5	Naam Ned. Hervormd in die Kaap verander in Ned. Gereformeed, 1842. Aankoms van Ds. D. v. d. Hoff in Suid-Afrika, 1852.				5 17	6 26
D	6					5 16	6 27
W	7					5 15	6 27
D	8					5 15	6 28
V	9					5 15	6 28
S	10					5 14	6 29
S	11	Martin Luther gebore, 1483.				5 13	6 30
M	12	Piet Retief gebore, 1780.				5 13	6 30
D	13					5 12	6 31
W	14					5 12	6 32
D	15					5 11	6 33
V	16	Pretoria aangelê.				5 11	6 34
S	17					5 10	6 35
S	18					5 10	6 36
M	19					5 10	6 36
D	20	Kerk Eldoret ingewy, 1921.				5 09	6 37
W	21					5 09	6 38
D	22	Gemeente Trichardts gestig, 1879.				5 09	6 39
V	23					5 09	6 40
S	24					5 08	6 41
S	25					5 08	6 41
M	26	Kerk van Memel ingewy, 1915.				5 08	6 42
D	27					5 08	6 43
W	28					5 08	6 44
D	29					5 08	6 44
V	30	Kerk te Johannesburg ingewy, 1935. Kerk te Brakpan, ingewy 1946.				5 08	6 45

DESEMBER, 31 DAE.

Dag van die		MAANSVERANDERINGS		Sons	
Week.	Maand.			opg.	ond.
		Nuwe Maan „Des. 2	10.12 vm.		
		Laaste Kwartier „ 10	1.51 nm.		
		Volle Maan „ 17	9.06 nm.		
		Laaste Kwartier „ 24	12.10 nm.		
S	1			v.m.	n.m.
S	2	Verkiezing eerste Voortrekker-Volksraad, 1836.		5 08	6 46
M	3	Engelse besetting van Port Natal, 1838.		5 08	6 47
D	4	Die Ned. Geref. Kerk in die S.A.R. gestig, 1866.		5 07	6 48
W	5			5 07	6 50
D	6	Voortrekkergeleefte, 1838.		5 07	6 50
V	7	Die Ned. Herv. of Geref. Kerk gestig, 1885		5 07	6 51
S	8			5 07	6 52
S	9			5 07	6 52
M	10			5 08	6 53
D	11			5 08	6 54
W	12			5 08	6 54
D	13	Republiek herstel op Paardekraal, 1880.		5 08	6 55
V	14			5 08	6 56
S	15			5 09	6 56
S	16	Geloftedag. Slag van Bloedrivier, 1838.		5 09	6 57
M	17	Eerste grondwet van die Z.A.R. op Potchefstroom geteken, 1856.		5 09	6 58
D	18	Eerste kerk van Vereeniging ingewy, 1915.		5 10	6 58
W	19			5 10	6 58
D	20			5 11	6 59
V	21			5 11	6 59
S	22			5 12	7 00
S	23			5 13	7 00
M	24			5 13	7 01
D	25	Kersfees.		5 14	7 01
W	26	Hoeksteenlegging van die Kerk op Potchefstroom, 1895.		5 15	7 02
D	27			5 15	7 02
V	28	Hoeksteen gelê van die Eerste Kerkgebou in die Kaap, 1700.		5 15	7 02
S	29			5 16	7 03
S	30	Jameson-inval, 1895.		5 17	7 03
M	31			5 17	7 03

GELUKWENSE

'N HALFEEU – 1907 - 1956

Waar die Almanak van die Nederduitsch Hervormde Kerk vanjaar sy vyftigste jaargang die lig laat sien, wil ek die hoop en vertroue uitspreek dat hierdie publikasie net soos in die verlede, nog gedurende vele jare tot groot seën vir die Kerk sal wees. Die vyftig jaargange van die Almanak weerspieël die koers en die lotgevalle van die Kerk in die laaste halwe eeu. Vir jare lank was ek ten nouste aan die Almanak verbonde, eers as assistent-redakteur, en later as hoofredakteur. Gedurende daardie jare, van 1923 - 1952, dus dertig jaar lank, het ek soveel ek kon probeer om die groei en die vooruitgang daarvan te bevorder. Die toekomstige geslagte sal hul oordeel oor daardie werk uitspreek.

Naas my hartlike gelukwense aan die teenswoordige redaksie wil ek hierdie boodskap aan die hele Kerk gee. God alleen weet wat voorlê, die toekoms is in Sy hand. Laat ons van ons kant getrou bly, getrou aan God, getrou aan die Kerk waarin Hy ons geplaas het, getrou aan ons innerlikste oortuiging. Hierdie wêreld en alles wat daarin is, gaan verby, en ons verwag volgens Gods belofte nuwe hemele en 'n nuwe aarde waarin geregtigheid woon. Dan sal die Koninkryk van God ten volle daar wees. Laat ons alger werk en bid dat daardie dag spoedig mag aanbreek, en mag die Almanak hiervoor ook sy deel bydra.

S. P.Engelbrecht.

GELUKWENSE

*Van die Voorsitter van die Kommissie van die
Algemene Kerkvergadering*

Vyftig in die lewe van 'n mens is lank. Vyftig jaar in die lewe van 'n Kerk is maar baie kort. Ook 'n koerant of tydskrif wat nog net vyftig jaar bestaan, is nog in sy

jeugstadium. Ons Kerkalmanak beleef vanjaar sy vyftigste jaargang. In die betreklike kort tyd van vyftig jaar net die Almanak 'n besondere plek in ons Kerk verower. Vir 'n lang tyd was die Almanak feitlik die enigste publikasie van die Kerk. Daarom het die redakteurs van die begin af gesorg dat die Almanak altyd baie leersame leesstof bevat het. Artikels waarin allerlei sake behandel word, was altyd kenmerkend van elke uitgawe. Veral die baie historiese bydraes het gehelp om 'n agting vir die eie Kerk by lidmate aan te wakker, terwyl die massa gegewens gehelp het om die lidmaat op hoogte te hou met die groei en vooruitgang van die Kerk. Die leserskring van die Almanak was dan ook te alle tye groot en in die meeste huisgesinne van ons Kerk is die Almanak 'n bekende en vertroude vriend. Die feit dat ons mense elke jaar gretig wag op die verskyning van die Almanak en dat dit gretig gekoop word, getuig van die belangrikheid van hierdie publikasie. Waar die Almanak dan sy vyftigste verjaarsdag vier, wil ons graag ons dank betuig vir die bekwame en geesdriftige werk van die verskillende redakteurs van die Almanak. Hulle het waarlik 'n groot en goeie werk gedoen.

Graag wil ons die hoop uitspreek dat die Almanak van krag tot krag sal voortgaan en nog vir baie jare so 'n belangrike plek inneem in ons gemeentes. Mag die seën van God op hierdie werk rus en mag Hy dit gebruik om vir ons Kerk 'n groot seën te wees.

Hartlik geluk, en voorspoed en seën vir die toekoms.

A. OOSTHUIZEN.

GELUKWENSE

Nederduitsch Hervormde Ring van Pretoria

Vir die Ring van Pretoria is dit 'n besondere groot voorreg om by al die ander gelukwense aan die Kerkalmanak ook syne te voeg. Vyftig jaar is miskien nie lank

nie, maar vir die voortbestaan van so 'n boek is dit bepaald lank. Hoeveel ander geskifte het sedert die begin van die vyftig jaar nie baie jaargange belewe voordat dit opgehou het nie. Dit strek die redaksies tot groot eer dat hulle met die werk volgehou het en veral ook om te kon volhou met 'n werk van so 'n waarde en hoogstaande gehalte.

Die Almanak het sy eervolle plek in baie Hervormde huise permanent gevind. Afgesien van praktiese gegewens wat elke dag benut word, bevat dit ook gereeld artikels van blywende waarde. Van harte geluk met die halfeeu-fees. Seën op die pad verder.

Namens die Ring van Pretoria.

P. M. Smith, Scriba.

Buffelsweg 38,
Rietondale, Pretoria.
31 Augustus 1955.

GELUKWENSE

Ring van Volksrust

Die Ring van Volksrust roep in dankbare herinnering die 50-jarige bestaan van ons geliefde Kerkalmanak.

Ons wil die Redaksie gelukwens met die puik standaard wat steeds gehandhaaf is. Die Almanak word in die verafgeleë gemeentes van die Ring van Volksrust graag gelees en gulhartig verwelkom. Daarom wil ons ootmoedig en dankbaar met hierdie gedenkwaardige uitgawe ons hulde bring.

Die opregte bede van ons hart is dat die versorgers van die Almanak steeds genade en leiding van Bo in die komende jare sal ontvang.

Ontvang ons beste wense !

J. J. Smit,
Scriba, Ring van Volksrust.

GELUKWENSE

Ring van Heidelberg

Hoewel daar reeds in 1879 besluit was om 'n Kerk-almanak uit te gee, was dit Ds. Jac. van Belkum wat in 1907 op eie risiko 'n Almanak laat druk het. Dit was 'n geloofsdaad. En 'n halwe eeu het sedertdien verloop. Vyftig jaar van geloof, hoop en liefde, waarin die Almanak vir hom 'n besondere plek verower het binne en buite die grense van die Ned. Herv. Kerk van Afrika.

Gedagtig daaraan dat die Almanak eintlik gebore is in die Ring van Heidelberg, wil die Ring by hierdie geleentheid met groot waardering die naam noem van wyle Ds. Jac. van Belkum, die eerste hoofredakteur; sy hartgrondige dank bring aan Prof. Dr. S. P. Engelbrecht, sy opvolger, en hulle medewerkers; sy seënwense toebid aan die huidige hoofredakteur, Ds. Daniël F. Erasmus met sy redaksielede.

Hartlik geluk gewens met die verskyning van die 50ste Jaargang !

Mag die Almanak in die toekoms, soos in die verlede, 'n getroue weerspieëling bly van die siel van ons geliefde Kerk !

(Ds.) J. C. du Plessis

Scriba van die Ring van Heidelberg.

Heidelberg, Tvl.

24 Augustus 1955.

GELUKWENSE

Ring van Zeerust

Dis inderdaad 'n genoeë en voorreg om namens die Ring van Zeerust 'n woordjie van opregte en hartlike felisitasie by geleentheid van die 50ste verjaarsdag van die Almanak uit te spreek. Dis 'n publikasie vanweë ons Kerk wat in die loop van die jare 'n besondere plek in ons kerklike

lewe ingeneem het, nie alleen om die onmisbare statistiese gegewens wat daarin verskyn nie, maar ook om die opbouwende leesstof wat dit verskaf. Die Here het die vrugbare gedagte in die hart van die onvergeetlike Ds. Van Belkum gelê om met hierdie werk te begin en Hy het dit gedurende al die jare nie alleen in stand gehou nie, maar ook Sy kenlike seën daaraan verbind. Ons wil van harte vertrou dat die Here ook in die toekoms die Almanak as 'n werktuig in Sy hand mag gebruik tot seën en opbou van ons Kerk, en ons bid die Redaksie sterkte, wysheid en die leiding van die Heilige Gees toe.

Namens die Ring van Zeerust.

GELUKWENSE

Ring van Krugersdorp

Met die verskyning van die 50e jaargang van die Almanak stuur die Ring van Krugersdorp sy hartlike gelukwense aan die Redaksie.

Die groei van ons Kerk, oor die afgelope vyftig jaar, word seker nerens beter weergegee as in hierdie belangrike publikasie nie.

Vir die administrasie van die Kerk het die Almanak onontbeerlik geword. Seënwense vir die toekoms.

Voorsitter van die Ring van Krugersdorp.
S. P. VILJOEN

GELUKWENSING KERKALMANAK 1956

Ring van Suidwes-Afrika

By hierdie geskiedkundige geleentheid ons hartlike gelukwense aan die Redaksie met die 50-jarige bestaan van ons Kerk-Almanak.

Die Almanak wat in die verlede trou aan sy doel be-

antwoord en sodoende 'n hegte skakel gevorm het tussen ons Kerk en elke Hervormer, word alle heil, groei en vooruitgang toegewens. Mag die Almanak soos in die verlede steeds in die toekoms sy weg vind na elke Hervormer en sy ereplek daar inneem.

H. J. W. VENTER
Scriba Ring van S.W.A.

GELUKWENSE

Van die Voorsitster van die N.H.S.V.

NA VYFTIG JAAR

Noudat die Almanak die mylpaal bereik het, nl. om bestendig jaarliks te verskyn vir 'n halwe eeu – en 'n plek van sy eie verower het in die kerklike lewe – kan ons nie anders nie as om dankbaar te wees en ons waardering uit te spreek aan almal wat saamgewerk het om dit moontlik te maak.

Die belangstellende lidmaat het altyd 'n Almanak byderhand, en byna daagliks word dit nageslaan vir een of ander inligting. Selfs die kinders kan 'n grondige kennis opbou van die kerklike samestelling en kerklike aktiwiteite deur 'n studie te maak van die Almanak.

Die Almanak het ook waardevolle werk gedoen deur ons ou Transvaalse families en huisgesinne en prominente lidmate bekendheid te verleen, wat 'n behoudende uitwerking gehad in die kerklike lewe.

Afgesien van die statistiese waarde van die Almanak, bevat dit interessante leesstof en foto's. Teen die geringe prys kan iedereen 'n waardevolle boek koop.

Die N.H.S.V. waardeur dit ook dat gegewens van ons Vereniging in die Almanak verskyn – en ook die rubriek vir die vrou.

Ons wens dan die Almanak toe: „Heil en seën!” en

krag en leiding van Bo aan die Redaksie; dat u geïnspireerd die werk mag voortsit in diens van die Kerk en die Koninkryk.

M. R. Oosthuizen,
Namens die N.H.S.V.

Pretoria,
24 Augustus 1955.

'n Werêld sonder Bybel. Drie eeue gelede het Wes-Europa nog geglo dat die Bybel Gods Woord is. As sodanig het dit dan ook in die sentrum van die lewe van daardie volkere gestaan.

Vandag lyk dit baie anders. Wel word die Bybel nog in groot getalle versprei. Wel is daar nog baie wat vashou aan die ou Boek net soos hulle voorgeslag. Maar vir die allergrootste gedeelte is die Bybel ontdoen van alle goddelike gesag. En as menseboek het dit vir hulle geen waarde nie.

En dit is ontsettend om te sien hoedat, veral in ons tyd, die Skrif al meer en meer uit die lewe van die mens verdwyn het, so selfs dat 'n groot deel van die moderne jeug nie eers meer die eerste beginsel van die heilswaardede ken nie.

So het in 'n ondersoek na Bybelkennis in Brussel dit aan die lig gekom, dat 40% van die kinders nie eers geweet het wie Christus is nie.

In 'n ander ondersoek het dit geblyk dat drie uit elke vyf persone wat ondervra is, nie die name van die vier Evangelies geken het nie. Van 'n groep van 30 seuns het net een geweet wat op Goeie Vrydag gebeur het. – „Die Messias uit die Aarde”, Ds. J. W. Jansen van Ryssen, bls. 46v.

JULLE MOET . . . MY HEILIGDOM ONTSIEN

Julle moet My sabbatte hou en My heiligdom ontsien. Ek is die HERE. — Lev. 19:30, 26:2.

Van harte wil ek u, ampsbroeder, en u, kerkraad en gemeente, gelukwens met die eer wat u te beurt geval het en die voorreg wat u geskenk is om hierdie sierlike en doelmatige kerkgebou te voltooi en vandag plegtig in gebruik te neem en aan die diens van die Here te wy.

Dis vir u 'n vreugdevolle dag en ongetwyfeld lewe ook nou in u hart die loflied van dankbare blydschap wat by die inwyding van Jerusalem se tempel aangehef is deur 'n magtige koor, onder begeleiding van klankvolle musiek-instrumente: „Loof die HERE, want Hy is goed, want Sy goedertierenheid is tot in ewigheid!”

Al mag dan ook hierdie gebou in prag en luister ver agter staan by die tempel van Salomo, is tog die voorreg waarin u vandag deel, inderdaad groter as dié waarin Israel hom op daardie onvergeetlike dag verheug het. Die troue Verbonds-God het weliswaar daardie huis, die aangewese plek waar Hy met Sy volk sou saamkom, met Sy heerlijkheid vervul, maar ook in daardie heerlike tempel het Hy vir die volk 'n verborge God gebly. Die regstreekse toegang tot God was die volk ontsê, want alleen die hoëpriester mog, en dan ook net eenmaal in die jaar, in die binneste heiligdom agter die voorhangsel ingaan om ten behoeve van die volk voor die aangesig van God, wat tussen die gerubs woon, te verskyn. Maar hier en vandag is dit anders. In hierdie godshuis staan die toegang tot God vir elkeen in Christus vry. Hier is geen ondeurdringbare voorhangsel wat u kan verhinder om u God te ontmoet en met Hom deur die Middelaar Jesus Christus gemeenskap te oefen nie.

Maar aan hierdie hoogheerlike voorreg van vrymoedige toenadering tot God, op grond van die volbragte soenverdienste van Christus, is ook 'n groot verantwoordelikheid verbonde en daarom betaam dit ons om ons met vrees en bewing te verheug.

Onder die bevel wat Israel van God deur Moses ontvang het, is daar ook die een wat ek as tekswoord gekies het: „Julle moet My sabbatte hou en My heiligdom ontsien” — letterlik staan daar: „My heiligdom vrees,” dit wil sê die diens van die Here moet trou waargeneem word

en gepaard gaan met gepaste eerbied en ontsag, want, so word daar met nadruk bygevoeg: „Ek is die HERE.”

„Julle moet My sabbatte hou,” beveel die Here. Wat die sabbat, die dag van die Here, as sodanig betref, geskiedenis en waarneming leer ons dat die sedelike en godsdienstige welsyn van 'n volk in onlosmaaklike verband met die gehoorsaamheid aan hierdie gebod staan. Waar dit nagelewe word, word die huislike lewe daardeur verhef en veredel en van daar uit beïnvloed die vrees van God die volkslewe ten goede in al sy vertakkinge. Maar ek wil nie nou hier nader op ingaan nie, ek wil u met enkele woorde aantoon *waarom ons die heiligdom van die Here moet ontsien.*

Soos reeds opgemerk, geld hierdie bevel oorspronklik die volk van Israel. Hulle was toe nog op die moeisame trekp pad na hulle erfland en die gebod het dus allereers betrekking op die tabernakeldiens gehad. Dit sou nog jare duur voor Israel Kanaän sou beërwe en daarna nog baie jare eer die eerste tempel deur Salomo in Jerusalem gebou sou word, maar of die heiligdom van die Here nou 'n tydelike tabernakel in die woestyn was, of 'n kunsvolle tempel in die hoofstad van die land, dit doen niks af van die onafwysbare eis om die diens van die Here met eerbiedige trou waar te neem nie.

Die bevel om nie alleen die dag van die Here te eerbiedig nie, maar ook om Sy heiligdom te ontsien, bind ook die gemeente van die Nuwe Verbond. Rusdag en kerkdiens hoort bymekaar. Ons mag die dag en die huis van die Here nie van mekaar losmaak nie. En nou is een van die vernaamste verpligtinge wat die heiliging van die rusdag op ons lê naamlik dit om (soos die Kategismus ons trouens ook leer) *met die gemeente van God ywerig op te kom om die Woord van God te hoor, die sakramente te gebruik, God die Here openlik aan te roep en christelike liefdegawes vir die armes te bring.* En die vrug van dit alles moet wees dat ons daartoe kom *om al die dae van ons lewe af te sien van ons bese werke en die Here deur Sy Gees in ons te laat werk.*

(a) Ons moet die heiligdom van die Here ontsien, want vereers is die huis van die Here *die plek van Sy besondere teenwoordigheid.*

Hierdie teenwoordigheid van God was, wat die tabernakel betref, sigbaar versinnebeeld deur *die wolk wat daarop gerus het;* ook van die eerste tempel word ons

meegedeel dat by geleentheid van die ingebruikneming daarvan *die priesters nie kon staan om diens te doen vanweë die wolk nie, want die heerlijkheid van die Here het die huis van God vervul*. Geen wonder dan ook dat die psalmdigter dit uitjubel nie:

Hoe lief het ek U woning,
die plek, o Hemelkoning,
waar U in heerlijkheid verskyn.

Wanneer ons aan die majesteit van God dink, mag ons wel soos die koning van Israel by die inwyding van die eerste tempel met ontroerde verbasing vra: „*Sou God werklik op die aarde woon? Kyk, die hemel, ja, die hoogste hemel kan U nie bevat nie, hoeveel minder hierdie huis wat ek gebou het!*” Ons kan dan ook nie vir 'n enkele oomblik daaraan dink om die Allerhoogste te beperk binne die mure van tempels wat met hande gemaak is nie. Maar tog is dit intussen ook waar dat ons in die huis van die Here, waar Sy gemeente Hom gesamentlik vereer, meer bepaald met Hom in aanraking kom, want sô goed is Hy, dat Hy in Sy neerbuigende genade orals woning maak waar daar 'n tempel vir Hom gebou en aan die lof van Sy Naam gewy word.

Daarom moet eerbied ons vervul – en hierdie eerbied moet ons ons kinders ook inskerp – so dikwels ons die drumpel van hierdie huis betree, nie omdat die gebou as sodanig heilig is nie, maar omdat Hy heilig is aan wie se diens dit gewy is. Die psalmdigter vertolk hierdie *gevoel van ontsag* so treffend as hy deemoedig getuig:

Maar ek, uit krag van U meedoë,
mag ingaan in U heiligdom,
tot voor U templewoning kom
met ware godsvrees, voor U oë
diep neergeboë.

Want wat soek ons hier in die kerk? Is dit nie vrede en blydschap in die gemeenskap met God nie? So ja, dan word (o wonder van genade!) God Self vir ons 'n heiligdom – daarom het die siener-apostel in sy visioen van die nuwe Jerusalem geen tempel daarin gesien nie, want *die Here God, die Almagtige, is sy tempel*.

(b) Meer nog. Ons moet die huis van die Here ontsien, omdat Sy gemeente hier saamkom – nie alleen om by monde van die geroepe voorganger smeek- en dankgebede voor die troon van die genade uit te stort en die lof van God in gewyde lied te besing nie, maar veral (soos ons

Kategismus dit beklemtoon) omdat God hier deur Sy Woord tot die gemeente spreek.

Die bedienaar van die Woord is die geroepe boodskapper van God wat in gehoorsaamheid aan die opdrag van sy Sender die boodskap van God beluister en uitdra, en dit moet dan ook ontvang en aangeneem word, soos die apostel ons vermaan, *nie as die woord van 'n mens nie, maar soos dit inderdaad is, as die Woord van God*. Dis vir ons van lewensbelang hoe ons na hierdie Woord luister.

Op die katekisasie het ons geleer dat God Sy Woord as middel verorden het om sondaars tot die saligmakende geloof in Christus te bring. „Die geloof,” verseker die apostel ons, „is uit die gehoor, en die gehoor deur die Woord van God.” Deur die Woord werk die Heilige Gees die geloof in ons hart, en deur dieselfde Woord versterk Hy ook die geloof wat Hy in ons geplant het – en ons weet by ondervinding hoe seer ons geloof in die daaglikse stryd van die lewe gedurig weer versterking nodig het!

Daarom moet ons die huis van die Here getrou besoek, en telkens weer met die bede van die psalmdigter dat die Here ons oë mag ontsluit om die wonders uit Sy Woord te sien.

Hoe nodig dit is, blyk as ons daaraan dink dat wanneer ons in die kerk kom waar God tot ons deur Sy Woord spreek, ons daar nie uitgaan soos ons daar ingekom het nie, want daar het intussen onder die bediening van die Woord iets gebeur. Daar gaan van die Woord – omdat dit die lewende Woord van God is – altyd 'n bepaalde werking uit: as dit vir ons nie 'n reuk van die lewe tot die lewe is nie, is dit vir ons 'n reuk van die dood tot die dood. Een van twee gebeur altyd: die Woord spreek ons vry of veroordeel ons.

Dis inderdaad 'n ontstellende gedagte: die Woord wat hier week na week amptelik bedien word, is bestem om ons wys te maak tot saligheid deur die geloof in Christus Jesus, maar as ons dit nie gelowig aanneem nie, sal dit strek tot verswaring van ons oordeel. Met diepe ontroering roep die apostel uit: „Hoe sal ons ontvlug as ons so 'n groot saligheid veronagsaam?”

U sal onthou dat die Here Jesus op die gelykenis van die saaiër by wyse van praktiese toepassing die ernstige vermaning laat volg het: „Pas dan op hoe julle hoor!” Sal die Woord 'n vrugbare uitwerking op ons hê, moet ons dit nie net aanhoor en vir kennisgewing aanneem nie, maar

gehoorsaam daarvoor buig, dit op ons laat inwerk, dit in ons opneem en dit tot maatstaf van ons handel en wandel maak.

Daarom waarsku die apostel ons in sy brief aan die Hebreërs om toe te sien dat ons die gepredikte Woord gelowig omhels, sodat ons nie in dieselfde oordeel as Israel van ouds val vir wie die gepredikte Woord nie gebaat het nie, *omdat dit by hulle nie met die geloof gepaard gegaan het nie.*

En nou ten slotte. — Laat hierdie gebou, met sy toringspits wat omhoog wys, vir u en u kinders as 'n voortdurende herinnering dien om die dag en die huis van die Here te ontsien, om dit te eerbiedig en die Here bestendig te dien.

Moenie sonder meer daarmee tevrede wees dat u 'n kerkgebou opgerig het en dit aan die diens van die Here gewy het nie.

Dis volkome waar dat ons die Here orals kan en ook moet dien. Ons staan voltyds in Sy diens. Hy is nie aan 'n bepaalde plek of tyd gebonde nie. Orals openbaar Hy Hom aan die siel wat Hom soek.

Maar dis intussen ook waar, soos die psalmdigter dit uitdruk, *dat die Here die poorte van Sion liefhet bo al die wonings van Jakob.* Spurgeon merk in hierdie verband tereg op dat God Hom verlustig in die gebed en lofsegging van christelike huisgesinne en enkelinge, maar Hy sien tog met besondere welgevalle neer op die byeenkomste van die gelowiges en verlustig Hom nog meer in die besonder in die gebed en die lofsang wat hulle as gemeente gesamentlik tot Hom ophef. Daar is die Here Self ook teenwoordig, volgens Sy toeseegging. Dit kan gebeur dat die Here vir u 'n bepaalde seën berei het en u nie daar is om dit te ontvang nie! Woon daarom, sowel in blye as in droewe dae, die openbare eredienste getrou by. Bid God om deur Sy Heilige Gees dié smagtende verlange na Sy voorhowe ook in u hart te wek wat daar in die binneste van die psalmdigter gelewe het toe hy die lieflikheid van die wonings van die Here in besielde taal besing het. Dan sal u nie die tone van die kerkklok nodig hê om u na die huis van die Here te roep nie, maar daardie innerlike drang om naamlik saam met die gemeente voor die aangesig van God te verskyn, sal vir u 'n besielende spoorslag daartoe wees.

Op gevaar af van in herhaling te verval wil ek tog

eer ek afsluit, een punt wat ek genoem het, nader beklemtoon.

U sal u herinner dat die Here Jesus die Woord vergelyk het by die saad wat die landman uitstrooi, maar dat uit uit die gelykenis ook blyk dat die beste saad op die beste wyse gesaai geen vrug kan voortbring as die bodem daar nie ontvanklik voor is nie. En nou is dit so, dat ons hart van nature ongeskik is om die saad van die Woord te ontvang. Bid daarom die Here om u hart voor te berei, sodat die gepredikte Woord vrugte van *geloof, bekering en heiligmaking* mag voortbring en u in die genade mag groei.

Want dit, naamlik *die vernuwning van die gemoed en die verandering van die lewe* is oplaas hoofsaak.

Die beslissende vraag is dan ook nie of ons 'n tempel vir die Here opgerig het nie, maar of ons self 'n tempel van die Here is, *geheilig en bruikbaar vir Hom, toebereid vir elke goeie werk!*

Want let daarop: dis baie eenvoudiger om 'n kerk te bou en vir die huis van die Here te ywer, as om jouself onvoorwaardelik aan die Here oor te gee en te sê: „Here, wat wil U hê moet ek doen? Beskik vry oor my.” Die Here soek nie tempelbouers nie maar tempels, dit wil sê harte wat as die woonstede van die Heilige Gees dien. Die-sulkes is die lewende stene wat Hy, die ware Tempelbouer, gebruik vir die bou van Sy geestelike tempel, naamlik Sy gemeente.

Mag hierdie gebou wat ons aan die diens van die Here wy en wat hier staan as 'n gedenksteen van Sy seën op u werk, vir u en u kinders tot in lengte van dae 'n *Bet-el*, 'n *huis van God* en 'n *poort van die hemel* bevind word!

— Amen.

(Wydingsrede by die ingebruikneming van die Ned. Herv. Kerkgebou van die gemeente Pretoria-Noord, 18 September 1954, deur Ds. D. F. Erasmus, Ventersdorp.)

Hoe sal dit dan, o dan eens wees? . . . Ek weet dit nie, ek kan dit nie uitdruk nie, maar in my beste oomblikke het ek daar tog 'n soet, salige voorsmaak van. — Gunning.

ONS ALMANAK – 'N TERUGBLIK

1907 – 1956

Ek weet nie hoeveel van ons lidmate hulle jaarlikse eksemplaar van die Almanak bewaar nie – ek vrees nie baie nie, wat wel jammer is, want die uitgawes van die Almanak in die loop van die jare bevat 'n groot en belangrike verskeidenheid van leestof wat meer as verbygaande waarde besit. Vir die gerief van dié lidmate wat daarop gesteld is om hulle eksemplare te bewaar, is daar 'n alfabetiese lys van persone van wie bydraes opgeneem is, aangebring, met vermelding van die onderwerpe waar hulle oor geskrywe het, asook in watter jaargang en op watter bladsy dit te vind is (Almanak 1955, bls. 224v. v.) Gaan ons die lys van onderwerpe na, blyk dit dat dit die moeite werd is om elke jaargang van die Almanak te bêre: ons kan dan altyd weer daarin blaai en menige leersame en nuttige uurtjie met die inhoud daarvan deurbring.

Ook vir die kerkgeskiedskrywer is die opeenvolgende jaargange van die Almanak van groot betekenis, want die onderskeie gegewens wat dit bevat, weerspieël die gang van sake in ons Kerk. Intussen strek dit ons Kerk tot eer dat die gehalte van die inhoud van ons Almanak deur gaans van sodanige aard was, dat dit blywende waarde besit. 'n Woord van opregte dank aan almal wat in die loop van die jare bydraes vir die Almanak gelewer het, is hier dan ook gepas.

Dit sou die moeite geloon het om aan die hand van die 50 jaargange 'n geskiedenis van die Almanak vir hierdie feesuitgawe op te stel, maar ongelukkig ontbreek die tyd my om die taak aan te durf. Ek wil dan ook maar net een en ander hier vermeld.

Ds. Jac. van Belkum, „die man van blanke opregtheid”, soos hy tereg genoem is (Almanak 1955, bls. 121), het die eerste Almanak in die jaar 1907 uitgegee. Dit was

inderdaad 'n geloofsdaad! In hierdie eerste uitgawe het hy „Een Woord ter Inleiding” geskrywe, wat ek graag hier (om historiese redes) woordelik wil aanhaal. Hy skrywe naamlik: „Sedert jare is mij gevraagd of onze kerk geen Almanak uitgaf en al lang heb ik er over gedacht dit te doen.

„Eerst de oorlog, daarna de drukkende tijden verhinderden mij dit plan uit te voeren.

„Nu er meer rust is, nu ik meer tijd heb, is dit boekje verschenen.

„Aan de kerk zal het liggen of dit een proef is, die tot voortgaan aanmoedigt, dan of het bij dit jaar zal blijven.

„Ik hoop, dat deze Almanak niet de laatste zal zijn en door velen gevolgd worde.

„De Heer zegene deze poging, om onze kerk sterker te maken en de gemeenten meer samen te binden.

„Dit is mijn doel. — Jac. van Belkum. Heidelberg, October 1906.”

Tot sover Ds. Van Belkum.

Met die publikasie van die Almanak het Ds. Van Belkum onder ander beoog, soos hy verklaar, om „de gemeenten meer samen te binden.” Ek dink stellig dat hierdie doel bereik is, want die Almanak het in die loop van die tyd inderdaad 'n saambindende krag geblyk.

Wanneer ons die ou jaargange van die Almanak deurblaai, tref niks ons soseer as die haas ongelooflike vooruitgang en groei van ons Kerk nie. Dink net 'n bietjie: volgens die eerste Almanak 50 jaar gelede was die aantal predikante agt, terwyl die uitgawe van 1955 dit nou op 93 stel, benewens die professore. Ons dink met groot waardering terug aan die onvermoeide arbeid van daardie agttal manne, naamlik Ds. C. W. du Toit, Prof. Dr. P. J. Muller, Ds. A. Murray, Ds. Jac. van Belkum, Ds. M. J. Goddefroy, Ds. L. E. Brandt, Ds. P. W. Ennis en Ds. F. S. du Toit. Ons bring dankbare hulde aan hulle nagedagtenis, en tege-

lyk ook aan die nagedagtenis van die stoere kerkmanne wat hulle tersy gestaan het as ouderlinge en diakens. Ons is bly dat hulle name vir ons in die jaargange van die Almanak bewaar gebly het. Ons moet hulle nie vergeet nie en hulle geloof en hulle toewyding aan die Kerk navolg.

Daar was volgens die opgawe in die eerste Almanak 17 gemeentes, met skaars 9,000 lede, maar hierdie statistiek is blykbaar onvolledig, die Almanak van 1908 gee al tans die ledetal aan as 12,483; volgens die Almanak van 1955 tel ons Kerk nou oor die 71 duisend lede. Met die verskyning van die eerste Almanak het die lede van die Kommissie van die Algemene Kerkvergadering bestaan uit: Ds. C. W. du Toit (Voorsitter), Ds. Jac. van Belkum (Skriba), Prof. Dr. P. J. Muller, en die ouderlinge A. D. W. Wolmarans, G.P. Roets, F. Boshoff en J. H. Jacobs.

Die eerste uitgawe bevat onder „Mengelwerk” drie artikels wat blykbaar aldrie deur Ds. Van Belkum geskrywe is, tw „Noch koud, noch heet”; ’n lewensbeskrywing van Ds. N. J. van Warmelo (1835-1892), met ’n mooi portret op kunspapier; en ’n verhaal getitel: „Hoe Jaapie Predikant zou worden en het niet werd”. In hierdie verband mag ek opmerk dat die stof in die eerste jaargange van die Almanak anders ingedeel is as teenswoordig die geval is: die artikels (d.w.s. die leesstof) het op die statistiese opgawes gevolg. Die versoeking is groot om een en ander uit die rykdom van artikels aan te haal, maar die ruimte daarvoor ontbreek. Net dit — en dit sal die Raad vir Jeugwerk interesseer. In die tweede uitgawe van die Almanak (1908) kom daar uit die pen van „Theol. Student” J. Kuhn reeds ’n oproep voor, gerig aan „de Leden der Hervormde Kerk”, om naamlik Sondagskole in die verskillende gemeentes te organiseer; die wenk word voorts gegee om dan „later aan een soort van Zondagschoolconferentie, onder leiding van eenigeen van onze predikanten” te dink.

Dis intussen ook interessant om ’n bietjie na die advertensies in die eerste jaargange te kyk en te sien watter firmas hulle ware geadverteer het en wat so al te

koop aangebied is. So vind ons dat die „Oranje Kook-, Koek- en Receptenboek voor Zuid-Afrika”, deur Mevr. D.J.H., blykbaar op sy gebied nog voorgeloop het. Die ouer geslag sal hierdie boek nog wel onthou. In sy dae was dit ’n onmisbare vraagbaak en hulp vir die bedrywige huisvrou. Ek het egter my oë uitgevrywe toe ek ’n opsigtige advertensie van ’n dranksaak teenkom, waarin ’n bepaalde soort brandewyn aanbeveel word! — dit moet seker wel die spiedende oog van die Redaksie ontglip het.

In die advertensies van die Boekhandelaars vind ons die titels van destyds algemeen bekende stigtelike werke, soos die van T.M. Looman: „Gids voor den Bijbellezer”, Bettex se geskifte, Coenraad Mel: „Gebedenboek, de Lust der Heiligen” en so meer.

Die titelblad van die eerste jaargange van die Almanak — en dan nog wel die grootste gedeelte daarvan — is ook vir advertensies beskikbaar gestel. Die advertensie van landbougereedskap van ’n saak in Pretoria wat op die titelblad van die eerste Almanak (1907) verskyn, maak ’n koddige indruk. Bo aan die bladsy lees ons die deftige opskrif: „Almanak voor de Nederduitsch Hervormde Kerk in Zuid-Afrika. Voor het jaar onzes Heeren 1907”, dan volg daar ’n streep en ons lees verder (groot drukletters nogal): „Misdadigers en Skelms”! (want so begin die betrokke advertensie). Dit maak onwillekeurig die indruk asof dit nou die onder-titel van die uitgawe is.

Terwyl ek nou oor die titelblad praat, wil ek net meld dat die eerste omslag van die Almanak rooi was; die uiterlike verskyning van die jaargange het hierdie kenmerkende kleur dwarsdeur die jare, op ’n enkele uitsondering na, bly behou.

Die taal van die Almanak was aanvanklik Nederlands, maar sedert die twintiger jare het Afrikaans geleidelik Nederlands vervang. Vandag praat die Almanak met ons Afrikaans.

Wat my opgeval het, is dat daar vroeër heelwat gedigte in die Almanak verskyn het. Ek dink byvoorbeeld

aan die digterlike ontboeseminge van Di. K. T. v.d. Heever, J. J. Kuhn, G. E. Alers en W. P. J. Pöen. Dit kom my voor asof die huidige geslag van predikante nie meer die edele digkuns beoefen nie. Intussen ag die teenswoordige Redakteur hom gelukkig dat hy nie geroepe word om digstukke vir opname te beoordeel nie, want dis eintlik die taak van 'n vakman.

Die foto's wat in die loop van die jare verskyn het – veral dan in die eerste jaargange – is vir 'n groot gedeelte van besondere historiese betekenis en bied inderdaad 'n seldsame versameling. Dis jammer dat 'n oordeelkundige keuse daaruit nie in 'n album byeengebring en gepubliseer kan word nie.

'n Interessante artikel sou geskrywe kon word oor die statistiese gegewens wat 'n duidelike beeld van die merkwaaardige groei van ons Kerk gee.

Op een belangrike saak in verband met die statistiek wil ek in die verbygaan tog wel die aandag vestig, en dit geld die ontstellende afname wat die getal dopelinge in ons gemeentes betref. Sonder om 'n bepaalde jaargang uit te soek, neem ek die Almanak van 1914, en sonder om weer bepaalde gemeentes uit te soek, val my oog op die volgende: 'n gemeente met 1680 lidmate gee 337 dopelinge op; een met 225 lidmate gee 40 dopelinge op; een met 395 lidmate gee 82 dopelinge op; en een met 520 lidmate gee 81 dopelinge op.

Nou 1955. Ek blaai weer somaar rond en lees dat 'n gemeente met 1149 lidmate 54 dopelinge opgee; een met 275 lidmate tel 6 dopelinge; een met 441 lidmate het 28 dopelinge; en een met 565 lidmate gee 30 dopelinge op.

As ons dit met die opgawe van 1914 vergelyk, blyk duidelik hoe bedenklik die geboortesyfer in die laaste 40 jaar gedaal het, en die vraag dring hom aan ons op: as dit so voortgaan, watter toekoms het ons Kerk en volk?

Maar ek sluit my artikeltjie af.

In sy „Een Woord ter Inleiding” in die tweede uit-

gawe van die Almanak (1908) skrywe Ds. Van Belkum as volg: „De Algemeene Vergadering besloot in hare zittingen in April 1907 de uitgave van een Almanak zelve ter hand te nemen.

„De Commissie der Algemeene Vergadering droeg de Redactie op aan Ds. J. van Belkum, Hoofdredacteur, Prof. Dr. P. J. Muller en Ds. P. W. Ennis”. Hy spreek vervolgens sy teleurstelling uit dat die eerste uitgawe nie die steun ontvang het waarop hy gereken het nie, maar hoop dat die Almanak „ingang vinde bij de leden der kerk en haar nut hebbe.” Op die titelblad staan nou ook dat die Almanak uitgegee word „van wege de Algemeene Vergadering der Nederduitsch Hervormde Kerk.” In die jaargang 1914 verklaar hy in sy „Een Woord Vooraf” (bls. 5): „Toen ik in 1907 de eerste Almanak liet drukken, deed ik het met vrees en beving. Ik vreesde voor mislukking en voor schande voor de kerk.

„Hoe ben ik beschaamd. Nu de achtste Almanak verschijnt drukken wij drie maal zooveel als er in 1907 verkocht werden, en wij verkoopen ze ook.

„De Heer zij gedankt.” Tot sover Ds. Van Belkum.

Na al die jare het ons nog steeds stof om die Here te dank dat dit Hom behaag het om hierdie werk wat in die geloof begin is, in stand te hou en met Sy seën te bekroon. Ons kan nou die 50ste verjaarsdag van die Almanak dankbaar herdink!

Ds. Van Belkum het Hoofredakteur gebly tot 1928. In 1929 is hy deur Prof. Ds. S. P. Engelbrecht opgevolg wat as Hoofredakteur die werk met liefde en toewyding voortgesit het (met 'n kort onderbreking) tot 1952, toe hy hom genoodsaak gevoel het om as Hoofredakteur te bedank. Die onderbreking was gedurende die jare 1935 tot 1937 – hierdie drie uitgawes is op bekwame wyse deur Ds. J. G. M. Dreyer versorg. Na die bedanking van Prof. Engelbrecht is Ds. D. F. Erasmus deur die Kommissie van die Algemene Kerkvergadering as Hoofredakteur benoem en tree as sodanig sedert 1953 op; die lede van die huidige

Redaksie bestaan uit Prof. A. van Selms, Ds. J. J. Prinsloo, Gsn., en die Heer J. H. H. Janson. Met dankbaarheid kan ons vasstel dat die Almanak nog steeds die lewendige belangstelling van ons lidmate geniet en dat hierdie gewaardeerde belangstelling in die laaste tyd selfs tekens van vernuwing openbaar.

Mag die seën van die Here op hierdie belangrike publikasie van ons Kerk bly rus en mag dit die Here behaag om dit ook in die toekoms te gebruik as 'n middel om die belange van dié deel van Sy Koninkryk wat in die weg van Sy voorsienigheid aan ons bearbeiding toevertrou is, te bevorder, tot eer van Sy Naam wat bo elke naam is.

D.F.E.

Hoe sal in sy jeug die jong'ling,
gou deur ydelheid bekoor,
rein kan wandel in sy weë? . . .
As hy wandel in U spoor?!
U soek ek van ganser harte.
HEER, hou U my hande vas,
dat ek van U spoor nie dwaal nie
en die kwaad my nie verras.

Wanneer my gees van druk versmag,
ken U my pad in lydensnag.

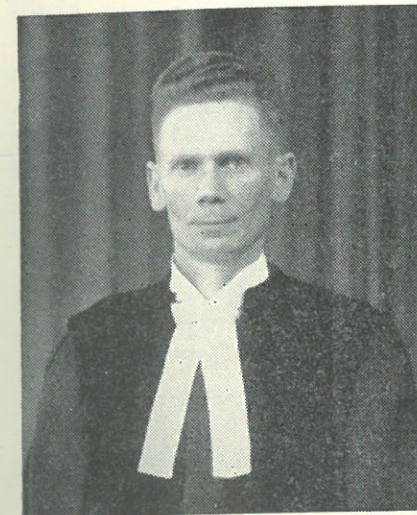
Nooit sal 'n moeder in sy nood
haar eie suigling kan vergeet nie;
sou Hy dan, in ontferming groot,
nie van ons smart en kommer weet nie?
„Ek”, sê die HEER, „sal in jul leed
jul nooit verlaat, jul nooit vergeet!”

Ons moenie „soek wat ons eie is nie, maar dié dinge wat met die wil van God ooreenkom en dienstig is om Sy eer te bevorder.

(Calvyn).

HEIDELBERGSE KATEGISMUS : VRAAG I.

Wat is jou enigste troos in lewe en in sterwe?

Die lewe van elke mens kan vergelyk word met 'n pad wat jy moet bewandel. Somtyds is daardie pad gelyk en oop en veilig, en gaan dit alles so goed — dit is die tye van voorspoed en gesondheid en geluk. Dan word daardie pad sonder veel inspanning bewandel — dit is asof langs daardie pad geur-ryke en kleurrike blomme geplant is, om die oog van die reisiger te streel en sy hart te verkwik. Ander tye is die pad weer moeilik en gaan dit oor gevaarlike bergsteiltes: oorloë en gerugte van oorloë. Ook gaan die pad somtyds deur diep en donker dale — krankheid en lyding en allerlei soort van beproewinge. Langs die pad is daar struikrowers wat die lewe en besittings van die pelgrim in gevaar stel: die duiwel en sy trawante, wat die mens tot sonde wil bring. En aan die einde van die pad vloei daar gewis en seker die doodsrivier.

Dit is in kort die lewenspad van elke mens — 'n pad met sy gelyktes, met sy steiltes en sy dale — 'n pad ook met sy einde hier op aarde. En elke mens moet self sy lewenspad bewandel. Jou vriende kan maar 'n end saam met jou gaan: dit beteken, hulle kan slegs in sekere mate vir jou help en bystaan, maar in jou grootste liggaamlike lyding en diepste sieleleed staan jy alleen.

Daarom vra die Heidelbergse Kategismus, wat gegrond is op Gods ewige, onfeilbare Woord, aan elke mens af-

sonderlik die vraag: „Wat is jou enigste troos in lewe en in sterwe?” Dit is asof hy met uitgestrekte vinger wys na die koning op sy troon, omring van alles wat aardse glorie kan bied en ook na die nederige ambagsman wat in die sweet van sy aangesig sy brood moet eet – na al die groot mense in die samelewing na wie so baie minder-bevoorregtes moet opsien om gunste en gawes, en ook na die bedelaar wat al strompelend deur die lewe gaan: „Wat is jou troos, wat is jou enigste troos?” Wat gee vir jou krag, o mens, jy, die aansienlike, of jy, die geringe, of jy, die middelklas – wat gee vir jou krag om oor die steil hoogtes van jou lewenspad te kom – die tye van gevaar soos Paulus dit beskrywe: gevare van rowers, gevare van jou volk, gevare in die stad, gevare in die woestyn, gevare onder valse broeders, soveel gevare? – en wat gee vir jou moed om deur die diep en donker dale van jou lewenspad te kom, krankheid en lyding en ouderdom en dood?

Die Heidelberger, wat put uit Gods Woord, is nie maar tevrede met enige soort van tydelike troos nie. Hy is nie tevrede met 'n troos wat net goed is vir die pad en ophou om troos te wees wanneer die reisiger kom by die groot rivier nie. Hy is ook nie tevrede met 'n troos wat net goed is vir die einde van die reis en vir die hele lange lewenspad van geen nut is nie – 'n troos wat dan sou wees soos 'n soort van ouderdomspensioen, waarsonder jy solank moet klaarkom nie – nee, so klink die stem van die Heidelberger in elke pelgrim se ore: „Wat is jou enigste troos in lewe en in sterwe?” Die Heidelberger, veranker in Gods Woord, is in sekere opsig ook so verskillend van ons mense. Ons stel ons somtyds so maklik self tevrede. Ons is geneig om vir onself troos te vind in b.v. ons aardse besittings, of in ons goeie vriende, of in ons krag en ons jonkheid. Nou, dis wel goed om aardse besittings te hê, waarsonder ons nie kan klaarkom nie, maar om vir ons troos daarin te wil soek? Weet ons dan nie dat besittings maklik van besitter kan verander nie? En wat ons vriende betref, dit is ook goed om goeie vriende te hê – hulle wat in die dae van ons vreugde saam met ons bly kan wees en in die dae van ons smart saam met ons kan treur –

maar ons moet onthou ons sing ook van: daar waar selfs troue vriende-hande nie kan red nie. En om staat te maak op ons krag en ons jonkheid? Watter waarborg het ons dat ons tot in die gryse ouderdom gespaar gaan bly – die mens wat soos die blom van die veld is, wat vandag daar is en môre ken sy plek hom nie meer nie?

So kom dan die vraag tot die heerser en die onderdaan, tot die aansienlike en die geringe, tot die jeug en tot die ouderdom: „Wat is jou enigste troos in lewe en in sterwe?” So 'n noukeurige vraag. So 'n vraag van tydelike en van ewige belang. Wat sal u en my antwoord wees?

En dan lê die troosryke Heidelberger vir ons die antwoord in die mond: „Ja, dit is my enigste troos, dat ek in lewe en in sterwe, met siel en met liggaam, nie aan myself behoort nie, maar aan my getroue Saligmaker.” Ek behoort aan my getroue Saligmaker. Ek behoort aan Christus. Ek is verlos van my eieliefde, my selfsug. Ek behoort aan my getroue Saligmaker. Dan is my eiebelang nie meer die hoogste goed nie, maar die belange van Christus. Dan is ek nie meer so uiters begaan oor my eie vooruitgang, of so beangstig oor my sterwe nie – my lewe en my lot stel ek dan in die hande van my getroue Saligmaker, en ek kan saam met Paulus die geloofswoord op my lippe neem: „Vir my is die lewe Christus, en die sterwe wins.” En op die vraag: „Hoe word ek verlos van my selfsug, my sondige handel en wandel?” – kom die antwoord met woorde van graniet wat weerklink deur alle eeue: „Deur Jesus Christus wat met Sy kosbare bloed vir al my sondes ten volle betaal het.”

Dit is wat 'n mens kan noem troos-troos by uitnemenheid. Want wat die lewe so ongelukkig maak, is nie in die eerste plek broodsgebrek of krankheid, of selfs gerugte van oorloë nie – maar die sonde – die kommer en die sorge wat die sonde met hom meebring. En wat die sterwe so angswekkend maak, is ook die sonde – die vrees dat ons sal moet gaan rekenskap gee van al ons

ongeregtigheid. Dit is derhalwe duidelik dat die mens nie getroos kan word, in die ware sin van die woord; met brood, met gesondheid of met wêreldvrede nie, maar wel deur die verlossing van sondes. Volgens die mooi nagmaalsformulier, wat ook genoem word die pêrel van alle formuliere, het Christus die oorsaak van al ons honger en kommer, naamlik die sonde, op Hom geneem. In die geloof moet ons dit aanvaar en dan ons lewe instel volgens Sy wil, deur ons handel en wandel, deur wat ons doen en deur wat ons nalaat, soos ons ook sing:

*„Ons wil U needrig wy ons lewe,
U volg waar U ons ook gelei
U gans ten offer oorgegewe,
Met dankbaarheid U toegewy.”*

Christus het 'n groot en enigste troos bewerk, deur die sonde van die wêreld op Hom te neem. Daardie troos is genoeg vir alle mense van alle tye. Maar u en my deel daarvan hang af van die mate van ons geloof. Die geloof is by ons in beginsel aanwesig, maar somtyds is dit so swak, so wankelend. Daarom is dit dringend noodsaaklik dat ons getrou gebruik sal maak van die genademiddels wat God vir ons beskik het om ons geloof te versterk.

Ten eerste Gods Woord self. Daarom, vaders, God het u in die verantwoordelike plek gestel as hoof van u huisgesin. U is daar die priester wat die huisaltaar brandend moet hou. En moeders, u moet sorg dat daar olie in die lampe van die huisaltaar is — dit wil sê, waar dit afgebreek is, moet u help om dit weer op te bou.

'n Tweede genademiddel is u Kerk. Daarom, gemeentelede, u wat 'n heilige belofte afgelê het, ook dat u u Kerk sal ondersteun, laat u eerste plig, u kerkbesoek, nooit verwaarloos word nie, want wie weet, miskien is juis dié keer toe u moedswillig afwesig was, die regte saadkorrel vir u hart bedoel en gaan dit vir ewig verlore! En laat u, volgens die bekende Skrifwoord, nooit rondgeslinger word deur vreemde leringe nie. Hou vas aan u goeie

belydenis, soos Paulus aan Timotheüs gesê het: „O Timotheüs, bewaar jou pand!”

'n Derde genademiddel is die gebed. Dit is goed om in die aand die knie te buig in skuldbelydenis en in dankbaarheid — miskien is die môre nog beter, die môre van elke dag. Ons weet nie wat die nuwe dag vir ons sal bring nie: miskien beter, miskien slegter, — miskien voorspoed, miskien krankheid — miskien die lewe, miskien die dood. Ja, om in die môre van die nuwe dag jou lewe en jou lot en die lewe en die lotgevalle van jou dierbares op te dra aan die genadetroon van God — wie sal die seën daarvan bereken?

Om dan in kort saam te vat: Christus het 'n groot en enigste troos bewerk deur die sonde van die wêreld, ook elkeen van ons se persoonlike sondes, te dra. Ons deel van die troos hang af van die mate van ons geloof.

Daarom laat ons dankbaar gebruik maak van die genademiddels wat God vir ons beskik het om ons geloof op te bou, sterk te maak: die gebed, die erediens, die Woord en die Sakramente, sodat ons met blymoedigheid ons lewenspad kan bewandel, en ook jubelend saam met die gesangedigter kan sing:

*Kom, tree ons dan bemoedigd voort,
in vast' vertroue op Sy Woord;
al lei ons weg deur smart en vrees,
tog sal die einde salig wees!”*

—Amen.

P. A. R. C. VAN WYK

Wat is oud word? — Oud word is om die arm van God vaster en vaster om jou heen te voel. — Gunning.

Dis maar die beste en die veiligste as 'n mens baie oud word om baie trou en baie dig agter Jesus aan te gaan. — Gunning.

BUITEKERKLIKES

Deur die Kerk is daar 'n Raad vir die bearbeiding van buitekerklikes benoem. Maar wat onder die buitekerklikes moet verstaan word, is nie duidelik nie. Wie is die buitekerklikes? Miskien sou dit beter gewees het om hierdie Raad te noem, die Raad vir inwendige sending, d. w. s. sendingwerk onder die blankes en meer in die besonder sendingwerk onder ons eie volk. Die bedoeling is seker om pogings aan te wend om in die eerste plek volksgenote wat afgedwaal het, weer in die kerke terug te bring. Maar wie van die volksgenote is die buitekerlikes? Is dit die mense wat verdwaal geraak het by die een of ander sekte en daarom nie meer aan die kerk behoort nie? Die mense wat by die sektes aansluit, dwaal deur gebrek aan kennis of as gevolg van verkeerde kennis. Die Bybel word deur die Sekte-leiers verdraai en uit verband geruk. Die Bybel is nie vir hulle die Woord van God nie, maar slegs 'n handige middel om hulle aanhang en daarmee ook hulle inkomste te vergroot.

Maar hierdie sekte-mense mag nie deur die Kerk aan hulle lot oorgelaat word nie. Nee, hierdie mense moet bearbei word. Hulle moet opgesoek word, hulle moet op hulle dwalinge gewys word, hulle moet beweeg word om weer terug te kom na die boesem van die gemeente.

Die sekte-mense gaan van huis tot huis om kerkmense te beweeg om die kerk te verlaat en hulle dwaalleer te volg. Hierdie mense skaam hulle nie vir die leer wat hulle verkondig nie. Hulle het die moed van hulle oortuiging. En wat doen die Kerk om hierdie dwalendes weer op die regte spoor te bring, op die weg van redding in Christus Jesus wat aangewys word deur die Woord van God? Die mense wat oorgaan na die sekte, word eenvoudig afgeskryf. Geen bemoeienis word met hulle gemaak nie. Daar is vir ons wat aan die kerk behoort, so baie om te doen en ons doen so min. Ons roeping is om oral en altyd getuies van Jesus te wees. In elke gemeente

moet daar persone afgesonder en opgelei word om diegene wat by die sektes verdwaal raak, op te soek en aan hulle die Skrifte te verkondig wat van Jesus getuig. In elke gemeente moet daar 'n Evangelisasie-Kommissie in die lewe geroep word om sendingwerk onder die blankes te doen. Die sekte-aanhangers behoort nie aan die kerk nie, maar hulle is nie ongodsdienstig nie. Nee, hulle is oordrewe en dikwels sieklik godsdienstig. Ons het hier dus nie met heidene te doen nie. Verskillende sektes se getalsterkte is reeds so groot dat hulle van owerheidsweë as kerk erken word en daarom word hulle leiers as huweliksbevestigers benoem.

Wie is die buitekerklikes? Is daar heidene onder ons volksgenote? Dit is sterk twyfelagtig. Die meeste mense behoort nog formeel aan die Kerk. Hulle het eenmaal die goeie belydenis voor baie getuies afgelê. Hulle laat nog hulle kinders doop, al is dit uit gewoonte en bygelowigheid. As een van hulle te sterwe kom, dan soek hulle 'n predikant om hulle te begrawe.

Daarom lyk dit meer korrek om te praat van mense wat los geraak het van die Kerk, mense wat onverskillig geword het. Hulle staan nog nie heeltemaal buitekant die Kerk nie, maar hou nog op een of ander manier die verband met die kerk vas. Hulle belangstelling vir die Kerk het verflou. Hulle kom selde of nooit, of slegs by bepaalde geleentehede, in die Kerk. En hierdie kilheid en onverskilligheid het baie oorsake. Ons noem 'n paar: (1) Baie mense het so materialisties geword, dat hulle geen aandag vir die geestelike dinge het nie. Geld het die afgod geword wat hulle aanbid. Omdat hulle op stoflike gebied onafhanklik en selfstandig is, daarom het hulle God vergeet en Sy diens verlaat. Voorspoed is nie altyd bevorderlik vir die mens se geestelike welsyn nie. Gedurende die depressie van die dertiger jare, toe die lewe swaar en moeilik was, toe armoede en gebrek 'n algemene verskynsel was, toe was die geestelike lewe van die mense baie ryker en dieper; die opkomsie by die eredienste was baie groter. Die mense het hulle diepe afhanklikheid van God besef.

Nieteenstaande almal baie minder verdien het en hulle inkomste kleiner was, het hulle meer gegee en geoffer vir die belange van die Koninkryk van God. In die depressiejare is verskillende Kerkgeboue opgerig. Geldgierigheid is die wortel van alle kwaad. Baie mense bly van die Kerk af weg omdat hulle bang is dat hulle sal skade kry en van hulle aardse besittings sal verloor. Die tydelike dinge weeg swaarder as die ewige dinge. Die boere kamp nie meer met nagmaalsgeleenthede by die Kerkplein uit nie, want hulle sien nie kans om twee of drie dae van hulle boerdery weg te wees nie. Na die middagdiens ry hulle huis toe om hulle stoflike belange te gaan behartig. Die stadsmense werk graag Sondagstyd, want dit beteken dubbele inkomste.

(2) Ander leesstof, dikwels sensasie-lektuur, tydskrifte en veral die sondagkoerante verdring die Bybel en hou die mense van die Kerk af weg. Die Radio is die oorsaak dat die woninge van die Here van die leërskaare vir baie nie meer lieflik is nie en dat hulle die gemeenskap van die gelowiges verwaarloos.

(3), Die motorkar is 'n byna volmaakte rytuig, maar hy word slegs gebruik deur die minderheid om Kerk toe te ry. Nee, die motorkar ry die mense van die Kerk af weg, na die viswaters, na die piekniekplekke en kampplekke.

(4) Daar is te veel afleiding, veral Saterdag, die bioskoop, stoei- en bokswedstryde en ander sensasie hou die mense tot diep in die nag uit die slaap, met die gevolg dat hulle Sondae geen lus en geen begeerte het om Kerk toe te gaan nie. Hulle liggame is moeg en nou vergeet hulle dat die siel meer is as die liggaam.

(5) Ons predikante gedra ons nie altyd waardig die roeping waarmee God ons geroep het nie. En die Kerk en predikant word vereenselwig. Die Kerk word geblameer vir wat die predikant doen. Die predikant moet ag gee op homself en op die kudde, waaroor hy aangestel is.

(6) Van die kerkmense en veral die kerkleiers gaan

daar nie altyd 'n opbouende invloed uit nie. Helaas, ook op die terrein van die Kerk word daar geknoei en gekonkel. Selfs 'n inrigting soos die Weeshuis kry nie die steun en liefde wat hy behoort te kry nie. Ons is nie altyd eerlik en opreg voor God en voor die mense nie. Die gevaar is dat ons afbreek wat ons roeping is om op te bou.

Wat is die oplossing vir hierdie vraagstuk?

(1) Die nadruk moet val op die prediking van die Evangelie. Hoe beter die predikant sy preke voorberei, hoe groter sal die opkomste by die eredienste word. Die Kerkraad moet dit vir die predikant moontlik maak om te studeer. Dikwels word daar soveel ander eise aan die predikant gestel, dat sy studeerkamer vir hom 'n vreemde plek word.

(2) Daar moet besondere aandag aan die Katkisasie gegee word. By die jongmense moet liefde gewek word vir die Woord van God en vir die Kerk. Die Katkisasie is 'n vrugbare arbeidsveld.

(3) Huisbesoek mag nie verwaarloos word nie, maar eers dan kry die huisbesoek waarde as dit kom tot 'n gesprek tussen predikant en lidmaat. Daar word weinig of niks bereik met die formele, afgesaagde manier van huisbesoek om vir elke huis te lees en te bid nie. Hierdie metode is sielododend vir die predikant, omdat dit meestal 'n gewoonte is sonder inhoud, 'n blote formaliteit — die gebed word 'n rymplek wat in elke huis opgesê word. En die meeste mense is doodtevrede as die predikant een maal per jaar in hulle huis lees en bid, want nou is dit nie vir hulle nodig om kerk toe te gaan nie. Vir 'n jaar lank het hulle genoeg geestelike voedsel om op te teer.

Hierdie onderwerp kan nie in een kort artikel behandel word nie. Maar genoeg vir hierdie keer.

Ten slotte nog dit: Om hierdie groot werk te doen het die Raad vir die bearbeiding van buiterekkerlikes geld nodig. Voorlopig is elke gemeente £1 per jaar vir hierdie

doel gevra. Byna niks het ingekom nie. Sonder geld is dit, helaas, onmoontlik om die buitekerklikes te bearbei. Daar is vir ons so baie om te doen en ons doen so min. En Christus het alles gedoen om ons te verlos uit die slawehuis van die sonde en aan ons geskenk die vryheid van die kinders van God. Waar is ons dankoffers?

J. J. P.

Brakpan.

Wie sy land bewerk, het volop brood; maar hy wat nietighede najaag, het gebrek aan verstand. — Salomo.

Die weg van 'n dwaas is reg in sy oë, maar die wyse luister na raad. — Salomo.

ONS TAAK IN ANGOLA

Die feit dat daar in 1928 toe die Afrikaners uit Angola na Suid-Wes getrek het, 'n deel van ons mense in hierdie land agtergebly het, is vir ons alleen rede genoeg om so af en toe aan die mense te dink; maar wanneer ons in gedagte hou dat hierdie mense toe nie by ander Kerke nie, maar by ons Kerk vir hulp en bearbeiding aansoek gedoen het, behoort elke lidmaat van ons Kerk te besef dat ons in Angola 'n taak het om te verrig, daar rus 'n verpligting op ons. Die vraag waarom die mense dan nie met die ander saamgetrek het nie en nou verwag dat ons hulle moet help, laat ons hier buite bespreking; ons hoop dat

elke leser sodra hy 'n bietjie verder kom, die vraag vir homself sal beantwoord.

'n Kerk is nie iets wat 'n mens in een land kan afhok nie, nie die Kerk van Christus nie, want die opdrag aan die Kerk lui: „Gaan die hele wêreld in!” Wat Angola aangaan, het ons Kerk dus 'n voorreg bo ander Kerke. Ons hoef nie te vra waar nie; ons hoef nie nog na 'n arbeidsveld te soek nie; ons het ons eie mense daar en ons is ook daar om die werk te doen.

Angola is 'n Rooms-Katolieke land. Dwarsdeur die hele land staan hulle pragtige kerkgeboue en skole; daar is nie een enkele deel van die land, waar dit nie gevind kan word nie. Tot in elke hoek van die land het hulle

deurgedring om onder die inboorlinge hulle geloof te versprei.

Die Amerikaners het dit nogtans ook as hulle heilige plig beskou om in dieselfde land, langs en tussen die Roomse, hulle sendingwerk te kom doen. Omdat hulle Protestante is, word daar vir hulle baie struikelblokke in die weg gelê; hulle predikers moet bv. eers 'n twee-jarige kursus in Portugal deurloop voordat hulle Angola mag binnegaan. Hulle ken ook nie die tale van die inboorlinge onder wie hulle kom arbei nie. Ondanks al hierdie besware, druk hulle tog deur en doen 'n werk wat onder groot seën vooruitgaan.

Daar is redes voor waarom die Amerikaners sulke deeglike werk in Angola kan doen. Die eerste rede is dat hulle Kerk in Amerika wat die leraars na Angola uitstuur, dit as sy heilige roeping beskou om die hele wêreld vir Christus te win. Die hele Kerk se vurige en warme belangstelling gaan uit vir die saak en die lidmate ondersteun dit met hart en siel. Dit bewys nou net weer dat wanneer 'n mens se hart vir 'n saak klop, jy ook middele daarvoor vind. Daar is nog 'n ander rede wat ons nie kan na-laat om te noem nie: hulle het ook die mense daarvoor, mense wat sê: „Dit raak ons nie waar dit op die aardbol is nie; dit gaan om Christus ontwil; ons sal gaan!” Onder hierdie mense is die predikant ook 'n uitstaande dokter, maar daar is ook eenvoudige dames wat hulle land, familie en alles opoffer om hier tussen die swart nasies te kom werk. So is een van die grootste sendingstasies in Angola deur 'n dame 30 jaar gelede gestig; sy is ook vandag nog die hoof daarvan.

Die vrugte van hierdie toegewyde arbeid bly dan ook nie uit nie; in die dorpe kry 'n mens van hierdie inboorling-kindere wie se ouers nog baar kaffers is, wat, nadat hulle die primêre onderwys op hulle sendingskole deurloop het, nou hulle studies aan die hoërskool voltooi. Hulle ouers bewerk hulle graan met die pik om maandeliks die f4 koshuisfooie op te bring.

Maar ons eie mense nou in Angola? Verantwoording omtrent hulle sal seker nie van die Amerikaners geëis word nie, maar van ons. Voel die hele Ned. Herv. Kerk dan nie sy plig en roeping teenoor hierdie mense in Angola nie? Ons glo dat ons Kerk sy plig deeglik ken ten opsigte van die mense in Angola, maar die werk van ons Kerk in Angola is nie met die Kragdadigheid aangepak wat dit vereis nie, maar met slap hande. Dat daar in Suid-Afrika nog baie mense van ons Kerk deur gebrek aan predikante verwaarloos, is nie 'n argument nie; vir hierdie paar Amerikaners wat in Angola werk, was daar in die groot Amerika seker ook genoeg te doen.

Die groot stremming van ons werk in Angola is daaraan toe te skrywe dat ons lidmate oor groot afstande deur die land heen woon; die invloed van hulle omgewing het met die jare diep op hulle ingewerk; hulle moet weer opgehef word uit 'n groot verval en agteruitgang. Baie van hulle is daaraan gewoon om net die inspraak van hulle eie hart te volg; of dit mag of nie, of dit onder blankes geoorloof is of nie, maak van lankal af nie meer saak nie. Om onder hierdie mense iets te doen wat met die werk van ander Kerke gelyk sal staan, moet ons by die kinders begin, en om dit te doen, moet ons 'n sentrum hê.

— Ons moet 'n plek hê wat as uitgangspunt kan dien. As ons die mense daarvoor het wat bereid is om die werk te doen, moet ons oor die groot afstand waar ons lidmate woon, meer as een sentrum hê. Om dit tot stand te bring, het ons die ondersteuning van die hele Kerk nodig, want van die verwaarloosde kindere gaan daar 'n roepstem tot ons uit. As ons op hierdie roepstem wil antwoord, dan is dit nie genoeg om te sien wat die Amerikaners vir die swart nasies oor het nie, ons wil 'n stappie verder gaan en dan moet ons hierdie gedagte diep in ons hart laat insink: as die Seun van God die hemel verlaat het om hier op aarde onder veragting en smaad vir Hom 'n gemeente uit die dood los te koop, dan moet ons ook bereid wees om onself te gee, sodat ons Sy lammers kan laat wei. Die studente wat in die Teologie afgestudeer het, moet sê:

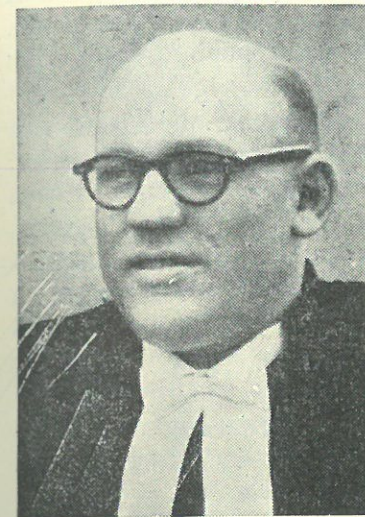
„Hier is ek, Here, stuur my.” Hulle moet dit doen, sonder om vooraf te vra waarheen dit sal wees, sonder om te vra wat hulle aan gerief, gemak of eer sal moet prysgee. Met sulke mense kan God Sy koninkryk op aarde opbou.

As ons hierdie gesindheid in die hart het, sal daar geen rede wees waarom ons taak in Angola vir ons onuitvoerbaar sal wees nie. Toe Christus op aarde was, het Hy die gevallenes en gesonkenes opgesoek en opgehef; as Hy vandag hier sou wees, sou Hy hierdie mense seker nie verbygaan nie. Hy het Sy werk aan ons opgedra; dit is nou ons taak; ons kan nou die skouers ophaal en sê ons het ander dinge om te doen, of ons kan met ons bydraes ander in staat stel om die werk te doen — ons kan net maak soos ons wil: één ding is seker, van Angola sal ons eenmaal hoor: „Toe julle dit aan hulle gedoen het, het julle dit aan My gedoen.”

P. S. v. d. Walt.

ONS KERK IN OOS-KAAPLAND

In besonder die Grensgebied

Daar was oorspronklike geen Hervormde gemeente in Oos-Kaapland nie. Deur die invoer van die kelkies in die N.G. Kerk het daar oral groepe ontevredenens ontstaan wat nie bereid was om die heilige Nagmaal op dié wyse te vier nie. Sommige van hulle is later met die gedagte versoen en het in die N.G. Kerk gebly. Andere wou nie daarin berus nie en het na die Hervormde Kerk opgesien om uitkoms. Onder laasgenoemde groep was dit Dordrecht, Cathcart en Oos-Londen wat voet by stuk gehou het en, na vertoë tot die Algemene Kommissie, gestig is as gemeentes van ons Kerk.

Van Dordrecht was daar wyke op Indwe en Queens-town, met individuele huisgesinne op Burgersdorp en die ander omliggende dorpe in daardie gedeelte van Oos-Kaapland, wat hulle by die gemeente geskaar het. Die oorspronklike groep op Dordrecht was groot en sterk maar toe daar vanweë omstandighede nie gou 'n predikant kon kom nie, het 'n groot getal weer terug gegaan na die N.G. Kerk. Nogtans was daar in 1946, toe Ds. P. M. Smith die eerste predikant van Dordrecht en Cathcart geword het, op Dordrecht ruim 200 lidmate en op Cathcart ongeveer sewentig.

Cathcart het op hierdie stadium 'n groot stoot vorentoe gekry toe daar dig by die dorp 'n „Model-Dorp” deur die Spoorweë opgerig is. Die inwoners van die „Model-Dorp” wat gekom het om spoorweë te bou en tunnels te grawe, was merendeels uit Transvaal afkomstig en 'n groot gedeelte van hulle was Hervormers. Hierdeur was Cathcart in staat gestel om die bou van 'n Kerk te onderneem. Die

hoeksteen is deur Ds. P. M. Smith gelê en kort daarna is die Kerk feestelik in gebruik geneem.

Intussen het die gemeente op Dordrecht ook hard gewerk en 'n hele blok geboue aangekoop waarvan 'n deel as Kerk ingerig is. Hulle het ook 'n pastorie aangekoop. Onder leiding van Ds. J. A. P. van Tonder is die geboue dan ook almal betaal.

Deur die verhuising van gesinne het die ledetal van beide die gemeentes Dordrecht en Cathcart begin afneem. Die feit dat baie families aan die Spoorweë verbonde was en daarom dikwels verplaas is, het baie hiertoe bygedra. Verder het dit ook gebeur dat sodra die gemeentes vakant raak, daar weer lidmate na die N.G. Kerk teruggaan. Ook Oos-Londen is deur hierdie proses getref, hoewel dit aan so 'n groot gemeente minder verskil maak as aan die swakker gemeentes in die binneland.

Cathcart het 'n verdere teenslag beleef toe die „Model-Dorp” verskuif is om elders te gaan werk. Daar het toe maar 'n klein klompie lidmate agtergebly.

Hierdie verswakking van die lidmatetal het die gemeentes op die Grens klein en arm agtergelaat. Daarby is die gemeentes ver van ander gemeentes van die Kerk verwyder en hulle voer daarom 'n baie ge-isoleerde bestaan. Sodoende kan daar alleen met moeite afgevaardigdes gestuur word na die Algemene en Ringsvergaderings.

Die afstande wat sommige lidmate buite die gemeente van die Kerk af woon, maak bearbeiding ook moeilik. Talle van gesinne woon op dorpe van veertig tot honderd of meer myle van die Kerk af. Nogtans probeer die predikante om hulle almal ten minste twee of drie maal per jaar te bereik en die „Hervormer” elke maand aan hulle te besorg. Soos in die gemeentes word hierdie verafwonende lidmate ook minder. Deur verplasings raak hulle buite bereik van die Kerk, terwyl andere ook maar na die N.G. Kerk teruggaan, omdat die Kerk onbekombaar ver is en vervoergeriewe swak is of heeltemal ontbreek.

Toe ons in 1952 in die gemeentes Dordrecht en Cathcart bevestig is, was daar op Dordrecht ongeveer 110

lidmate, terwyl daar op Cathcart en Queenstown — wat nou 'n wyk van Cathcart geword het — saam omtrent 50 lidmate was. Dit is dus te verstaan dat hulle alleen met milde ondersteuning uit die Hulpbehoewende-Gemeentefonds 'n predikant kan onderhou, soos dit ook reeds tydens die verblyf van die vorige predikante nodig was. Gedurende ons verblyf van drie jaar het Cathcart 'n aantal lidmate bygekry, veral in die wyk van Queenstown. Dordrecht het egter tot ongeveer negentig lidmate gedaal.

Soos in meeste plattelandse dorpe die geval is, is die jeug ook hier besig om gedurig na die stede en groter sentra te verhuis om daar 'n heenkome te vind. Gevolglik word Dordrecht en Cathcart, op 'n paar na, gelaat met geen jeug nie.

Queenstown daarenteen skiet vinnig op as industriële sentrum van die hele Grensgebied. Daar is ons Kerk dan ook in die gelukkige posisie om 'n hele aantal jeugdige en ywerige lidmate te hê. Onder hulle is dan ook baie oud-Transvalers wat soontoe getrek is deur werksvooruitsigte. Dit op homself is bewys van die groei van die plek. Baie ander sal dan ook nog in hulle voetspore die skrede hierheen wend, omdat daar goeie vooruitsigte is vir 'n lewensbestaan. Dit word dan ook algemeen aanvaar dat die toekoms van ons Kerk aan die Grens in Queenstown geleë is.

Hierdie toekoms van ons Kerk kan alleen verseker word indien daar spoedig 'n predikant kom wat vanuit Queenstown die gemeentes in hierdie gebied kan bearbei. Nie alleen is dit die middelpunt van die arbeidsirkel nie, maar dit is ook die enigste plek waar daar veel vir die Kerk gewin kan word en 'n sterk gemeente opgebou kan word. Daarom was dit dan ook 'n heuglike dag in die geskiedenis van die Kerk in Oos-Kaapland, toe daar op die jongste sitting van die Ring van Heilbron in Oos-Londen besluit is om Queenstown te stig as selfstandige gemeente, en ook dat die predikant voortaan daar sou woon. Hierdie dogter van die gemeentes in Oos-Kaapland moet die geleentheid kry om te ontwikkel en te groei, sodat die

ander gemeentes in later jare 'n toevlug en uitkoms daar kan vind.

Vanweë die feit dat Queenstown nog maar by sy klein begin is en dat die gemeentes Dordrecht en Cathcart baie verswak is, is die gemeentes vir die Evangeliebediening afhanklik van Kerklike hulp. Hierdie hulp is 'n dure verantwoordelikheid wat op die Kerk rus en wat die gemeentes nie ontsê kan word nie, indien daar enigiets van hulle verwag word.

Laasgenoemde feite geld eweveel vir die gemeente van Port Elizabeth. Hierdie klein gemeente voer in die groot en florerende hawestad 'n uiters moeilike bestaan. Eie aan die aard van 'n stad, is daar baie lidmate wat kom en gaan, of na ander dele van die stad verhuis. Sodoende gaan dit maar moeilik om die klein klompie lidmate bymekaar te hou.

Hoewel die gemeente hoofsaaklik uit Afrikaners bestaan, is daar baie Hollanders wat vir die Kerk gewin kan word, maar nie bereik kan word nie, omdat die paar kerkraadslede nie al die werk kan behartig nie. Intensiewe bearbeiding ten opsigte van die immigrante is noodsaaklik.

Nogtans beur die klein klompie lidmate hard vorentoe. Onlangs het hulle hul eie stukkie grond aangekoop, waar in die toekoms hulle Kerkgebou hopelik sal verrys. Dit sal ook 'n blye dag vir die gemeente wees, omdat hulle teenswoordig altyd moet soek vir 'n geskikte saal om hulle dienste in te hou.

Van al die gemeentes in Oos-Kaapland is Oos-Londen die enigste sterk en selfstandige gemeente, wat vir sy Evangeliebediening nie van die Kerkkas afhanklik is nie.

Dit is dus duidelik dat ons Kerk in Oos-Kaapland feitlik in dieselfde posisie verkeer as ander gemeentes, b.v. in Kenia en die Rhodesiës, hoewel dit nader geleë is. Dit is miskien juis laasgenoemde feit wat ons nie altyd laat besef dat dit so gesteld is met ons gemeentes in dié gebied nie. Hierdie verdien eweveel sorg van die Kerk as genoemde veraf gemeentes.

M. S. Grobler.

MAG ONS SO VOORTGAAN ?

Ons samelewing het so 'n gedaante aangeneem, dat daar baie min mense is wat daarin slaag om nie gejaagd te lewe nie. 'n Mens wat nie net so besig is as sy buurman nie, voel eintlik skuldig en soek dan gewoonlik 'n ekstra taak, waarmee hy in die geledere van besige mense hoër aansien kan verwerf.

Onder hierdie stelsel lewe lede van 'n huisgesin dikwels bymekaar verby. Elke lid van die gesin moet jaag om al sy of haar verpligtinge na te kom.

Ouers in ons dorpe en stede weet maar alte goed hoe besig hul kinders is. Behalwe die baie huiswerk moet kinders feitlik elke middag teruggaan skool toe vir een of ander buite-aktiwiteit. Meeste ouers is self so besig dat daar min kans oorbly om met die kinders te gesels en te kuier of om saam te werk.

Werkende jongmense lei meestal so 'n aktiewe sosiale lewe dat die huis ook vir hulle net 'n slaap- en eetplek geword het. Op ons plase waar nog 'n mate van rustigheid te vinde is, tref ons bloedmin jongmense aan. Die skoolkinders moet baie vroeg na die bushalte en kom in die meeste gevalle net betyds terug om hul huiswerk af te handel. Geleentheid om saam met hul ouers te werk en te gesels, is daar min.

Die taak van die huishouding rus dus vandag hoofsaaklik op die skouers van die moeder en die bediende. Oor laasgenoemde sal ons later meer sê. Om in die huidige samelewing die rol van ware moeder te vervul, is 'n veel-eisende taak. Hoeveel moeders daarin slaag, bly 'n ope vraag. Gesels maar gerus met hulle en ons vind dat nege uit die tien moeders skuldig voel, omdat hul so deur die stroom van gejaagdheid meegesleur word dat hul nie vir man en kinders 'n rustige atmosfeer tuis skep nie.

Die vrou van vandag het myns insiens nie minder innerlike waarde as haar suster van vroeër nie, maar sy

word met 'n ysterhand regeer deur allerlei verpligtinge bo en behalwe die veeleisende taak van huisvrou en moeder.

Ons dink hier in hoofsaak aan die dorps- en stads-vrou. Hoewel die plattelandse vrou se lewe ook nie meer so rustig is soos voorheen nie, kan sy haar in 'n mate afskei van die onnodige gewoel. Vir haar en die deel van haar gesin wat tuis is, is daar tog dikwels die genot van 'n aandskemering, waarin „de ziele luistert”.

Bediendes het in ons land 'n noodsaaklikheid geword wat sy oorsprong in ons vroegste geskiedenis gehad het, toe slawe selfs die geringste takies uit die hande van hul meesters geneem het. Daar is amper geen bediendelose tydperk in ons geskiedenis nie. Selfs die Voortrekkers was vergesel van 'n aantal getroue bediendes.

Die oorgrote meerderheid van huisvroue se geluk hang vandag af van 'n betroubare bediende. Baie sal hierteen beswaar aanteken, maar luister gerus noukeurig na gesprekke tussen vrouens wat óf goeie óf slegte bediendes het, en u sal moet saamstem. U hoor so dikwels: „My siel rus sommer vandat Mieta by my werk”, of: „Daardie Mary sal my nog mal maak met haar parmantigheid, maar sy is so 'n goeie werkster dat ek haar nie kan wegjaag nie!”

Die oorgrote meerderheid van gesinne waarvan die moeders ook werk, loseer feitlik by 'n gekleurde bediende! En aan die hoof van menige klein kleuterskool in die agterplaas, staan 'n swart Juffrou, wat voed, wat leer, wat die kinderpret geniet, wat troetel en wat straf. Ons kan verontwaardig hieroor voel, ons kan versagtende omstandighede opnoem, maar ons kan dit nie heeltemal wegedeneer nie!

Mag moeders glad nie buitenshuis iets byverdien om die ekonomiese druk te help verlig nie? O ja, hulle mag, MITS :

1. Daardie „iets die moeite werd is en nie grootliks weer uitbetaal word aan ekstra hulp en hoër rekeninge vir deftige werksklere en kruideniersrekenings wat ook in die behoefte van Mary en haar vriende moet voorsien nie, en

2. sy 'n werklik bevredigende oplossing kan vind vir die versorging van haar kinders. En die beste natuurlebediende wat alleen tuis bly met moeder se kosbaarste besittings, is NIE 'n bevredigende oplossing nie. Gelukkig is daar oumas, tantes en buurvrouens en creches wat help.

Ons besef maar alte goed hoe afhanklik ons nasie geword het van ons natuurlebediendes. Daar bestaan by ons 'n houding wat deur meer as 300 jaar opgebou is. 'n Houding wat so vanselfsprekend is dat die meeste van ons immigrante na 'n paar maande ook bediendes aanskaf. En hulle het in Europa vir die grootste gedeelte self hulle werk behartig!

Ons uitputtende somerklimaat is natuurlik een van die vernaamste oorsake dat die meeste van ons eenvoudig nie sonder bediendes kan klaarkom nie.

Maar daar is nou een vraag wat ons in die oë staar, en dit is: hoelank gaan ons nog bediendes hê? Dit help nie om te verwens nie. Dit help nie om te dreig nie. Ons het met 'n gekleurde nasie te doen wat stadig maar seker na 'n onafhanklike bestaan soek. Of dit vir hulle die voordele sal inhou wat hulle verwag, sal die toekoms hulle moet leer.

Ons blanke moeders moet egter hierdie bediendelose toekoms in die gesig staar en ons moet begin om ons kinders in alle erns daarvoor voor te berei. Met ander woorde ons moet ons kinders weer leer *WERK*. Ek stem met u 100% saam dat ons ons bediendes moet gebruik solank hul nog daar is, maar ongemerk moet ons sorg dat ons kinders van kleins af leer om *ENIGE* werk te leer en te *kan* doen, sonder om daarvoor skaam te voel. Ons moet minder jammer voel vir hul sagte handjies en „moeë” liggaampies wat moet rus, terwyl moeder van vroeg tot laat moet swoeg. 'n Goeie huisvrou kry haar opleiding by 'n goeie moeder.

Soos ons egter aangetoon het, ontbreek die tyd in menige huis vandag vir ouer en kind om saam te werk. Dit neem tyd en geduld om 'n kind te leer.

En dit bring ons by 'n ander saak, waaraan ons met die oog op die toekoms ons ernstige aandag moet skenk. Ons samelewing, ons manier van onthaal het te gekompliceerd en formeel geword. 'n Huisvrou voel hoogs ongelukkig as haar gaste opdaag en alles staan nie in deftige gereedheid nie. Ons moet weer soos ons gasvrye voorouers leer om te gaan hand bysit in die kombuis en met die bediening. En na die onthaal moet ons weet om te help opruim! Dan sal die flinke bediende nie meer so 'n onmisbare element wees nie. Dit spreek natuurlik van self dat die vrou wat as dogter leer werk het, die selfvertroue sal hê om die leiding te neem en die takies so te verdeel tussen haar vriende dat geen funksie skade hoef te ly nie. En volgende keer doen sy weer haar deel waar nodig. Dieselfde geld natuurlik vir die mans. In 'n samelewing waarin ons nie meer bediendes sal hê nie, sal pa en boet ook maar met lus moet uitspring!

Natuurlik word alle werk vergemaklik deur elektriese toebehore. Daarom is dit so noodsaaklik dat daar by ons owerheid aangedring moet word vir die elektrifikasie van ons platteland.

Daar rus 'n groot taak op die skouers van elke ouer om nugter na te dink oor die toekoms van hul kinders en kleinkinders. 'n Mens moenie uitstel om te begin bou aan 'n lewenshouding wat tot ons volk se geluk sal bydra nie. U moet onthou dat die vanselfsprekendheid, waarmee ons bediendes aanvaar as 'n onmisbare deel van ons huishouding, en arbeid, opgebou is oor 'n tydperk van meer as 300 jaar. Om hierdie houding te ontwortel en ons aan te pas by 'n lewensomstandigheid waarin bediendes geen rol sal speel nie, is 'n proses van opvoeding wat nie in een geslag sal afgehandel word nie.

A. M. VENTER.

Klerksdorp.

DIE INVLOED VAN DIE OUER IN SAKE DIE BEROEPSKEUSE VAN SY KIND

Dit was nie so lank gelede nie dat daar 'n soort beroepshoogmoed of snobisme in sake die keuse van 'n beroep bestaan het. Die idee het wortel geskiet ook in ons volkslewe dat 'n sekere beroep 'n persoon se sosiale stand bepaal. As die vader 'n medikus, predikant of advokaat was, moes die seun dit ook nou juis word. Geen ander beroep was goed genoeg nie. Die vraag of die seun bekwaam genoeg was en of hy die nodige aanleg, liefde en belangstelling vir die genoemde beroep gehad het, was nie ter sprake nie. Die beroep wat die vader gekies het, was die regte een, en dit was 'n groot vernedering vir die hele familie as die seun 'n ander — miskien geheel vreemde — beroep sou wou kies.

Gelukkig het daar is ons tyd kentering gekom. Daardie idee dat net 'n spesifieke beroep goed is, is aan die verbygaan. Opvoedkundiges en ouers begin saamwerk en kom meer en meer tot die besef, dat die *kind* die reg het om sy beroep te kies en hom daarin te bekwaam om so-doende 'n nuttige en gelukkige burger van sy land te word. En ons besef vandag dat 'n goeie ambagsman net so belangrik in ons samelewing is as 'n predikant of geneesheer.

Ons ken almal daardie ouer wat deur omstandighede 'n sekere ideal nie kon bereik nie. Hy wou so graag predikant word maar het nie die geleentheid gehad nie, en nou word die seun gedwing om daardie beroep te volg, en tot sy teleurstelling moet hy ontdek dat sy seun nie die minste belangstelling in daardie rigting toon nie. Die vader bedoel dit baie goed, maar sy handelwyse is onverstandig, want dit is inderdaad een van die grootste foute wat 'n ouer kan maak om in die kind die ideaal te wil verwesenlik wat hyself nie kon bereik nie. Die vrugte van so 'n houding kan net teleurstelling bring. Ons sien dit dikwels hoe 'n jongman van die een na die ander beroep rondval en uiteindelik by die huis gaan sit en niks doen nie: hy het nie die regte beroep gekies nie.

Die hoë lewenskoste van ons tyd, die druk van ekono-

miese omstandighede, dwing soms jong seuns en dogters om vroeg die skool te verlaat en te gaan werk. Verkeerde maats se invloed help saam om 'n beroep te kies waar maklik geld verdien kan word. Later word ontdek dat daar sluimerende talente is wat nooit tot ontwikkeling gekom het of kon kom nie. Die pynlike gevolge is frustrasie en geen geluk in die beroep wat hulle gekies het nie.

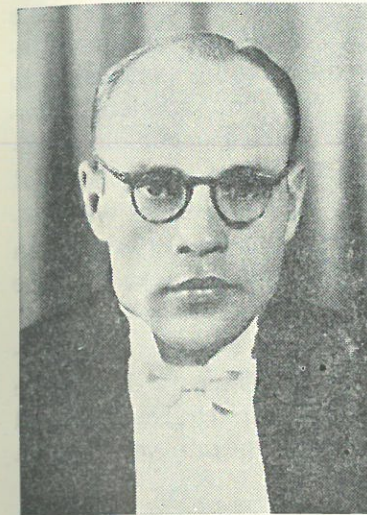
Vandag word hierdie moeilikheid in 'n geringe mate opgelos deur Beroepsvoorligting wat op sommige Hoërskole gegee word. Selfs op Universiteite kan die studente sielkundige toetse ondergaan om hulle in die keuse van 'n beroep te help en sodoende wanaanpassing te voorkom.

Die ouer en niemand anders nie moet by die keuse van 'n beroep vir sy kind die deurslag gee — nie deur te dwing of te dreig nie, maar deur sy kind te ken en te verstaan. Dit is waarlik 'n groot taak wat vir die ouer wag, want om sy kind te ken moet hy 'n deeglike studie van al die geestelike en liggaamlike eienskappe van sy kind maak. Die ouer moet liefdevol en taktvol leiding en raad gee, want alleen deur sy simpatieke behandeling en verstandige opvoeding sal hy daarin slaag om die kind te bewee om soos hy oor 'n saak te dink. Ouers moet ook nooit dat hulle hoogmoed die kind se pad na geluk sluit nie. Al kies die kind 'n eenvoudige of miskien snaakse beroep, kan die ouer hom nog aanmoedig en aanspoor, want in elke beroep kan 'n mens hoogtes bereik.

Die ouer moet altyd in die oog hou dat suksesvolle beroepsaanpassing die belangrikste is, want dit besorg geluk. Dan alleen kan die beste in die mens te voorskyn kom.

(Mev.) E. BOOYSEN

RING VAN RHODESIË

Dit is vir my 'n genoeë om op versoek van die Redakteur van die Almanak 'n kort verslag te skrywe oor die Ringsvergadering van die Ring van Rhodesië wat vanaf 28 tot 30 Mei 1955 gehou is. Ek doen dit graag en hoop dat dit 'n bydrae sal wees om die aandag van die lidmate van ons Kerk buite Rhodesië opnuut weer te vestig op die feit, dat in Rhodesië gemeentes van die Ned. Herv. Kerk bestaan en dat daar lidmate is, wat steeds getrou gebly het en getrou wil bly aan hulle Kerk. Wat hierdie ge-

meentes nodig het, is die steun van die hele Kerk.

Op hierdie sesde vergadering van die Ring was al die gemeentes verteenwoordig, behalwe Chipinga, Welgetroos en Fort Victoria. Dit is baie goed as in gedagte gehou word dat die afstande wat afgevaardigdes na die vergadering moet aflê, baie groot is. Afgevaardigdes reis nie 30 of 50 myl nie, maar selfs 300 en 500 myl — dit verg baie en bring baie hoë koste mee. Die feit egter dat so baie gemeentes verteenwoordig was, getuig van wakker belangstelling in die Kerk en kerksake.

Ds. T. F. J. Dreyer sou as verteenwoordiger van die H. E. Algemene Kommissie die vergadering op versoek van die Ringskommissie bygewoon het. Dringende en onverwagte omstandighede het dit verhinder en Ds. M. M. Grobler is deur die H.E. Algemene Kommissie gestuur.

Die predikantetal in die Ring het gedurende die jaar verminder tot twee. Al die predikante wat op die

vorige vergadering teenwoordig was, is weer terug na die Unie. Albei die huidige predikante was dus vir die eerste keer op die vergadering. Dit is jammer dat hier so 'n gebrek aan arbeidskragte is. Die aantal gemeentes en die toestande vereis ten minste 'n sestal predikante. Die vergadering het dan ook aandag bestee aan die moontlikheid van beter bearbeiding van die vakante gemeentes in Rhodesië. Met die toestemming van die Algemene Kommissie is besluit om konsulente te benoem onder die predikante buite eie Ring. Ons hoop dat dit sal meebring dat die vakante gemeentes gereelder bearbeiding sal ontvang.

Besprekings is ook gewy aan Sabbatsontheiliging en die Ring het sy medewerking en steun toegesê aan die Susterkerke om hierdie euwel te bestry.

Soos in die verlede, het die Ring weer so vergader dat die afgevaardigdes saam met die gemeente die heilige Nagmaal kon vier. Hierdie vergadering en Nagmaal sal lank deur die afgevaardigdes en die gemeente van Lusaka onthou word.

Dit het verder op die vergadering uit die besprekings geblyk, dat Rhodesië 'n baie belangrike voorpos van ons Kerk is, wat nie verwaarloos mag word nie. Die omstandighede is natuurlik heel verskillend van die gemeentes in die Unie — dit skep probleme. Ons kan net 'n paar noem. die lang afstande tussen die gemeentes en selfs tussen wyke van een gemeente; die groot kombinasies (tot 4 gemeentes); die skole met Engels as medium; die verskynsel dat veral die kinders van die platteland vanaf hulle eerste skooldag in koshuise geplaas moet word; die probleme as gevolg hiervan met sondagsskole, ens., ens.

As slotopmerking kan nog genoem word die verskynsel wat duidelik geblyk het, nl. dat die lidmate vanweë die klein getalle buitengewoon hoë finansiële verpligtinge het om na te kom. Dit word bewys deur 'n paar gemiddeldes (per lidmaat) oor 1954:

Gatooma	—	£20.	4.	7.
Macheke	—	£20.	2.	10.
Rusape	—	£19.	4.	2

Die gemiddelde opbrengs van al die gemeentes in die Ring per lidmaat gedurende 1954 was £7. 2. 9. Dit is besonder hoog. Dit word genoem, sodat gesien kan word dat, alhoewel dit 'n opdraende stryd is, die lidmate nogtans gewillig is om hulle Kerk in stand te hou. Verdien dit nie die daadwerklike steun van die Kerk nie — op finansiële gebied en andersins? 'n Verligting van die groot laste sal baie beteken vir die vooruitgang van die gemeentes in Noord- en Suid Rhodesië.

Die nuwe Ringskommissie is soos volg saamgestel:

Ds. C. J. van Schalkwyk	—	Voorsitter.
Ds. M. J. J. Redelinghuys	—	Ondervoorsitter
Oudl. H. J. Visser	— —	Scriba.
Oudl. S. J. Duvenage	— —	Hulpscriba.
Ander lede:	— — — —	Ouderlinge G. van der Merwe, T. Louw en J. Duvenhage.

C. J. VAN SCHALKWYK.

Odzi, S.-R.

29 Junie 1955.

VOORDAT DIE BRUGGIE BREEK

As ons in gedagte hou dat die Boere wat daar in Angola gewoon het, in 1928 na Suidwes-Afrika getrek het, sodat daar vandag maar tussen drie en vier honderd mense in die land woon wat Suid-Afrikaanse afstammelinge is, dan lyk dit nie juis 'n groot taak vir 'n Kerk om hierdie mense te bearbei nie; jy kry die indruk dat daar iewers in 'n hoekie van die land 'n groepie Afrikaners woon, waar jy jou kan vestig, en jy het 'n klompie mense, nog van die ou soort, onder wie jy rustig kan arbeid. Ongelukkig is die werklikheid heeltemal anders. In meer as tien groepies woon hierdie mense oor groot afstande van mekaar versprei, en dit maak dat die bearbeiding vir die Kerk 'n hele probleem is.

Hierdie verspreiding van die mense het ook meer as iets anders hulle agteruitgang en verval in die hand gewerk. Daar was nie die opinie van beter opgevoedes wat die kwaad kon teëhou nie; die goeie ou boeregewoontes het verlore geraak en daarmee ook die band van 'n christelike beskawing. Waar die mense in groter groepe bymekaar gebly het, kry 'n mens meer van die ou boeretradisies en gewoontes as daar waar hulle in kleiner groepies van die ander weggebreek het. Hulle het dan ook nie van die ander af weggegaan om 'n beter lewensbetaan te gaan soek nie; daar is min van ons mense wat vorentoe beur om uit die armoede te kom; die armoedige lewensbestaan hinder hulle die minste; as hulle uit die groep weggebreek het, dan is dit meer omdat hulle hulleself daar ver beter kan uitleef, in gebrek en ellende, benede die lewenspeil van 'n blanke, sonder dat hulle hulle vir die oog van 'n ander behoef te skaam.

Toe hulle van die ander af weggegaan het, het hulle nog 'n wa of 'n kar en osse gehad om mee te ry; mettertyd het hulle dit ook kwytgeraak en saam daarmee het ook die wa-paaie verdwyn; daar is nie meer paaie en driewwe deur die baie riviértjies in die noorde van Angola nie. As dit nie was dat 'n enkele Duitser of 'n Portugees daar 'n plaas in die omgewing gehad het en daarom die bruggies van gewone veldhout of op 'n ander manier in stand gehou het nie, sou die wêreld vir 'n motorkar heeltemal ontoeganklik gewees het.

Dit kos dan ook nie min om hierdie mense gedurende die reëntyd in hulle verskillende omgewings op te soek nie.

Die ou mense het ons ook dikwels gewaarsku en gesê: „Hoe graag ons julle ook hier tussen ons wil hê, in hierdie tyd moet julle nie hier kom nie; ons leef maar net hier vandat ons geleer het om in die reëntyd in ons huise te bly; voor die tyd het die meeste mense hier met 'n opgesitte magie rondgeloop, waarin die milt soos 'n klip gelê het; die mense wat nie wou leer nie en gedoen het soos julle nou, kyk, hulle grafte lê vol langs die paaie; die dag het gekom dat hulle die huis nie weer kon haal nie.”

Ons deel nie juis in hierdie onrus van die ou mense nie, omdat ons glo dat die wêreld nou al mak geword het, maar ondanks hierdie goeie geloof, het dit al gebeur dat ons die aand al klaar afgepak en kamp opgeslaan het, om eer dit donker word, weer haastig op te pak en somer die helfte van die nag aan te hou ry – groot swerms muskiete, somer sulke bontes, het uit die hoë gras ons ontdek en ons gebyt dat die druppels bloed van ons afgerol het. Ons sou darem nie die helfte van die nag aanhou ry om vir die muskiete te vlug nie, maar dis meestal so dat die een plek net soos die ander is en 'n mens maar liever ry tot by 'n plek waar die gras korter is.

Iets wat gewis in die reëntyd 'n las is, is die bruggies oor die baie riviértjies in die noorde. By groot riviere het 'n mens niks te vrees nie, die brue is baie goed. By die riviértjies op die kleiner paaie – daar lê die knoop! Jy kom teen die hoogte al slingerende af, jou voet hard op die rem vasgeskop, en onder op die brug lê daar 'n hele klomp glibberige slik saamgespoel; sodra jy die versneller trap om die hoogte te klim, kom die kar se agterkant vinnig verby en sonder dat jy dit kan verhelp, beland jy in die sloot aan die kant van die pad, waar jy die nag sittende sal deurbring omdat die kar te skuins staan om daarin te slaap, as jy nie betyds daar uit kom nie. Jy is van die gelukkiges as dit so mag afloop. Dit gebeur nogal dat jy op die brug kom en dan daar onder in die diepte 'n kar sien lê met sy wiele omhoog. Ons moes eenmaal deur een van die bergklowe; ek klim by 'n Duitse woning af om na die bruggies in die pad te verneem. Die man was nie daar nie en die vrou het in gebroke Afrikaans beduie, dat hulle gereeld die bruggies op 'n manier in stand hou; sy het egter getwyfel of 'n sekere brug die kar sou dra. „As jy oor hom gaan,” het sy gesê „moet jy snel varen.”

By hierdie bruggies staan ons dan ook dikwels voor die vraag: stadig oorgaan om langsaam na die diepte te daal, wanneer hy mog breek; of sal ons vinnig ry, sodat

as hy breek, ons al oor is? Gewoonlik volg ons die laaste plan. Eers word inspeksie gehou; maar hoe meer jy die brug ondersoek, hoe minder lyk die kans dat hy sal hou. Daar is net een plan: dié van die Duitse vrou.

My vrou gaan te voet oor en prewel 'n stil gebed, terwyl ek terug ry om spoed te kry. Die kar se deur word oop gehou om, as dit nodig mag word, uit te spring. Dan volg die stormloop!

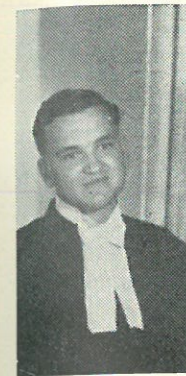
Ons was tot dusver gelukkig om nie na die diepte te vaar nie, maar dit het al gebeur dat ons na 'n dag of twee weer daarlangs terugkom en dan het die bruggie intussen inmekaar getuimel, of iemand anders het hom inmekaar gery.

Ek is nie juis 'n dromer nie, maar hierdie bruggies laat 'n mens se gedagtes gaan. Dit is heeltemal begryplik dat ons mense al meer en meer weggroei van die christelike en blanke beskawing af. Die enigste lewensrigting waarmee hulle in aanraking kom, is die lewensrigting van die swart nasies. En waar hulle nie die band van hulle volksverlede het om hulle in stand te hou nie, niks het om na te volg nie, moet ons nie verwonder wees nie as daar sommige families is wat reeds neigings toon om oor te hang na wat hulle elke dag om hulle heen sien. Die mense kon in hulle afsondering nie met die tyd tred hou nie, daar het 'n kloof, 'n verwydering ontstaan; terwyl jy onder hulle besig is, voel jy dit so aan. Wat jy hulle aan die verstand wil bring, vat hulle nie, die brein werk nie in daardie rigting nie, die hart begeer dit nie.

Daar is gelukkig ook nog 'n ander klas mense met meer ruggraat, mense wat ten spyte van armoede en agteruitgang, rigting gehou het; hierdie mense hou nog die band met die verlede in stand, hulle is die bruggie wat die kloof oorbrug. Maar hierdie bruggie het al lank diens gedoen, die vloedwaters van die tyd het al die sterkste pilare losgeruk en meegevoer; ons reddingswa loop veels te stadig, die bruggie sal nie hou totdat die wa oor is nie; daar is net één plan: „Snel varen!” sodat ons oor is voordat die bruggie breek.

P. S. v. d. WALT.

NOORD-RHODESIË

Van tyd tot tyd het daar reeds verskeie artikels oor Rhodesië in die „Hervormer” en die Almanak van ons Kerk verskyn, dit is behalwe gemeentelike berigte soos bv. die „Roepstem uit die Noorde” van oudl. J. J. Scheepers van Lusaka. Miskien hou elke skrywe oor Rhodesië dan ook altyd weer 'n roepstem in tot ons Hervormde Kerk in die Unie -- 'n roepstem wat vra om groter en wyer dink en doen en voel as die grense van die Unie van Suid-Afrika, 'n roepstem wat vra dat ons Kerk in Rhodesië nie net deur enkelinge nie, maar deur ons hele Kerk in die Unie beskou sal word as 'n daadwerklike eenheid met ons Unie-gemeentes. Ek voel dat die Hervormde Kerk in Rhodesië oor die algemeen nog te veel beskou word as iets vaags en ver en vreemd. Is daar 'n groot afstand in myle, dit kan tog oorbrug word deur ons gemeenskaplike christelike belydenis.

In my skrywe wil ek my meer bepaal tot Noord-Rhodesië en dan veral tot die Koperstreek.

Ds. D. J. A. G. du Toit het alreeds in sy artikel in die „Hervormer” van Februarie en Maart 1955 'n mooi beskrywing gegee van hoe hierdie gedeelte van die land daar uitsien, sy geografiese ligging, ens. Ook het hy die ligging van ons gemeentes alhier, die aantal lidmate en die algemene toestand duidelik geskets. Daarom wil ek ook nie eintlik daarop verder ingaan nie. Miskien, omdat 'n mens altyd maar weer vir jou 'n voorstelling probeer maak van die plek waaroor jy lees, moet ek net weer meld dat die Koperstreek-dorpie eintlik niks anders is nie as beboude openinge in 'n bos met hoë bome wat vir myle en myle aanmekeer strek. Behalwe Ndola, die mees suidelike dorpie wat meer 'n besigheids- en spoorsentrum is, is al die ander dorpie myndorpe. Alles draai dan ook feitlik om die mynwese. Afgesien van die honderde myn-

huise, bly hier nog maar altyd 'n groot woningtekort. Enersyds as gevolg van die mynwyse wat soveel bied, andersyds as gevolg van die groot taak om die bos uit te roei en die grond wat uitgeput is deur die bome, vind ons in die omstreke van die Koperstreek eintlik geen landbou en veeteelt nie. Die plase begin maar eers by Brokenhill, ongeveer 170 myl vanaf NKana, die middelpunt van die Koperstreek. Die naturelle is die vernaamste verbouers van groente, owerigens word groente vanuit die Unie ingevoer.

Dis moeilik om na 'n verblyf van 'n paar maande die gees van die Koperstreek in 'n paar woorde te bepaal. 'n Groot persentasie mense beskou hulle verblyf alhier as tydelik. Voeg nou nog daarby dat hulle geen vaste eiendom het nie, aangesien alles mynhuise, ens., is, is dit begryplik dat hier ook iets van die gees sal heers wat 'n mens by die passasiers op 'n treinreis aantref.

Soos daar op 'n trein verskillende nasionaliteite met verskillende lewensbeskouing en geloof by mekaar beland, so ook hier. Dis dan ook opmerklik hoeveel sektes hier bedrywig is naas die drie Afrikaanse Kerke, die verskillende Engelse Kerke en die Roose Kerk. Miskien is dit omdat 'n groot aantal hooggeplaaste persone op die myne Rooms-Katoliek is, dat ons Kerk se verstoë vir die geleentheid om sport op Saterdag i.p.v. Sondag te beoefen nog nie veel gehelp het nie. Wat die sektes betref, is dit opmerklik hoeveel van die naturelle „Jehova Getuies” is. M.i. is 'n groot rede waarom sektes hier vastrapplek kan kry die feit dat ook hier, geheel in lyn met die tydgees, die mense soos die Atheners van ouds graag iets nuuts wil sê en hoor. Dit is weer iets verrassends, iets anders as die gewone. Kerke en godsdienstige beweginge is hier dus genoeg en ek glo ook as gevolg van 'n gemeenskaplike werkterrein en woongebied, ens., meer geleentheid vir wedersydse beïnvloeding as miskien elders.

Hierdie situasie bring dan ook mee dat — en dit is goed — die Hervormde Kerk hom altyd weer opnuut reken-skap moet gee van sy Bybels-Reformatoriese beginsels.

Dit bring mee dat ons ook rekenskap daarvan moet gee of ons nog as 'n Kerk aan ons roeping getrou is. Daarom ook die waardering vir die stuk van ds. F. J. van Zyl oor: „Die Kerk in die Krisis van die Huidige Tydsgewrig” in die „Hervormer” van Julie 1955.

Dit is egter inderdaad ook bemoedigend om te let op die geloofsvertroue en opoffering, waardeur die Hervormde gemeentes hier in stand gehou is en deur die genade van God sal voortgaan. Te midde van al die strominge in 'n jong land soos Rhodesië is daar die Afrikaners wat, alhoewel hulle hulle deel bydra as burgers van Rhodesië, nog hulle identiteit bly behou, mense wat ook waarlik hulle christelike roeping getrou wil bly en veel vir hulle Kerk opoffer, groot sportliefhebbers wat hulle sport prysgee omdat hulle christelike beginsels swaarder weeg as die sport op Sondag.

Ons ander gemeentes in Noord-Rhodesië, nl. Lusaka en Brokenhill, het nou ook in kombinasie gegaan om 'n eie predikant te beroep. Ons almal se bede is dat, indien nie onmiddellik nie, hulle ten minste 'n eie predikant sal hê voor die verskyning van die Almanak. Hulle mooi en groot Kerksaal word eersdaags in gebruik geneem — feitlik sonder enige skuld. Waar daar nou Konsulente vir vakante gemeentes soos Lusaka en Brokenhill uit die Unie benoem is, sal daar ook nouer kontak tussen Rhodesië en die Unie kom. Mag God ons die krag en die leiding skenk om so saam te werk aan die uitbreiding van Sy Koninkryk. Mag Hy ons boweal die nederigheid en die geloof skenk om altyd weer daarvoor te bid.

M. J. J. REDELINGHUIS.

NKana, N.-R.

Julie 1955.

VIR DIE JEUG — — —

HOE HUGO DE GROOT ONTSNAP HET

Hugo de Groot is op 10 April 1583 in Delf gebore. Van jongs af was hy buitengewoon skrand; reeds op 9-jarige leeftyd het hy Latynse verse gemaak; toe hy elf jaar oud was, het die Franse koning Hendrik IV hom reeds „die wonder van Holland” genoem: ’n jaar later is hy na die Akademie in Leiden. Na verloop van tyd het hy in Orléans in die Regte gepromoveer en in 1599 sy eed as advokaat by die Hof van Holland afgelê. Hy was Remonstrants en het hom aangesluit by die staatsman Oldenbarneveld (gebore in 1547 en op 13 Mei 1619 onthoof), wat daartoe gelei het dat hy tot lewenslange gevangenisstraf veroordeel is. Hy het egter ontsnap en het daarna in Parys en later in Hamburg gewoon. Op 28 Augustus 1645 is hy as Sweedse gesant in Parys oorlede.

De Groot was ’n uitnemende classicus, historicus en digter, terwyl hy as teoloog ook verdienstelike werk gelewer het.

Soos reeds gesê, is De Groot tot lewenslange gevangenisstraf veroordeel. Hy is in die kasteel Loevenstein opgesluit, agter dertien deure, waarvan elkeen met yster bout en geweldige slotte verseker was. Oor die grag rondom die kasteel was daar ’n bewaakte valbrug. Ontsnapping het onmoontlik gelyk, en tog het dit De Groot geluk om daar uit te kom. Hoe het hy dit reggekry?

De Groot kon gelukkig studeer net so veel as hy wou; bowendien het hy die voorreg gehad om sy vrou en kinders by hom te hê. Elke maand het sy vriend Erpenius, wat professor in Leiden was, vir hom ’n groot kis met boeke gestuur; as De Groot dan met die boeke klaar was, het hy dit weer in dieselfde kis teruggestuur.

In die begin het die outoriteite die kis telkens sorgvuldig ondersoek, maar na verloop van tyd het hulle versuim om dit te doen — en dit was nou juis van hierdie

versuim dat De Groot se vrou gebruik wou maak om haar man te bevry. Sy het voorgestel dat hy in die kis moes kruip en hom op hierdie manier uit die kasteel laat dra. Hierdie geniale plan het De Groot beval. Hoewel gevaarlik, sou hy dit tog waag. En nou kruip hy elke dag vir ’n ruk in die kis, wat nog nie eens vier voet lank was nie, om gewoon daaraan te raak om in hierdie beperkte ruimte te lê. Naderhand kon hy dit al ’n paar uur agtereën daarin uithou.

Op Maandag 22 Maart 1621 sou hy dit waag om te ontsnap. Hy staan vroeg op en versuim nie om eers op sy tyd en vurig te bid nie. Daarna kruip hy in die kis en vul die orige ruimte met boeke en papiere op. Sy vrou doen die kis op slot, druk daar ’n soen op, en vertrou die sleutel toe aan haar diensmeisie Elsje, wat met die kis sou saamreis. Daarop gaan mevrou De Groot weer lê en trek die gordyne van die bed toe. Nie lank nie of ’n paar soldate kom die kis haal om dit na die skuit te dra. Hierdie keer het die kis nogal swaar aangevoel, sodat een van die soldate laggend opgemerk het: „Ek glo die Arminiaan sit daar self in.” Gelukkig het dit by die grappie gebly. Intussen het dit maar moeilik gegaan om die kis die trappe af te kry en deur die dertien deure heen, maar dit het tog darem goed afgeloop, en eindelik was die kis op die skuit. Elsje wuif nou haar sakdoek — dit was die afgesproke teken vir mevrou De Groot, as ten minste alles sover goed gegaan het.

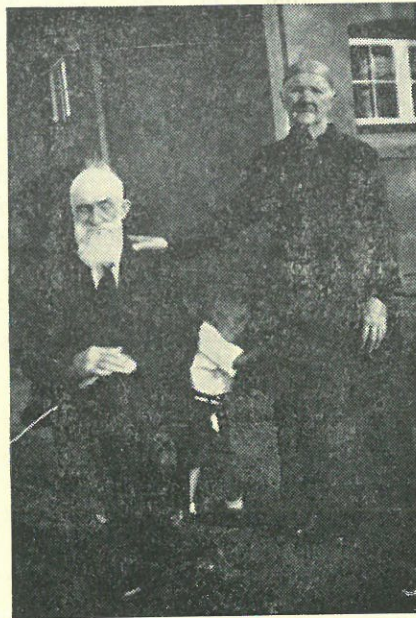
Daar vertrek die skuit met sy kosbare vrag. Die weer was baie stormagtig, maar Elsje het toegesien dat daar vir die kis gesorg was. Halfpad op die reis gaan ’n onderoffisier van die Loevensteinse garnisoen op die kis sit — tot groot ontsteltenis van die waaksame Elsje. „Meneer, wees tog versigtig”, versin sy, „daar sit behalwe boeke ook fyn porselein in die kis!” Hierdie lis slaag: die man staan meteens op. Maar Elsje sou nog ’n keer geweldig skrik.

By aankoms van die skuit word die kis op versoek van Elsje, en teen vergoeding natuurlik, deur die skipper

en sy seun op 'n draagbaar na ene Daatselaar, 'n winkelier, gebring. Opeens sê die seun vir sy pa: „Vader, daar sit lewe in die kis”, maar Elsje was nie op haar mondjie geval nie en merk meteens vrolik op: „Arminiaanse boeke is altyd vol gees en lewe”. En so het die drietal die kis by Daatselaar gebring, waar dit in 'n agterkamer neergesit is. Hier is De Groot uit die kis uit en, nadat hy hom as messelaar vermom het, het hy na Parys ontkom, waar sy vrou en kinders hulle kort daarop by hom gevoeg het.

LEINAD.

EGPAAR JACOBS

Gert Petrus Jacobs, gebore op 15 Augustus 1862 in die distrik Wolmaransstad, is op 2 Februarie 1955 op die plaas Roodepoort, Ventersdorp, oorlede. Hy was getroud met Eliza-beth Johanna Cornelia v. d. Berg, distrik Potchefstroom. Uit die huwelik is 13 kinders gebore, van wie vyf nog lewe.

Vanaf 1878 het hy op die plaas Roodepoort, distrik Ventersdorp, geboer, totdat hy as boer afgetree het en waar hy oorlede is. Saam met sy

eggenote wat hom oorlewe, was hy 'n troue lid en ondersteuner van sy Kerk.

Ingestuur.

ONS STUDENTE

*„As jy getrou en ywerig in jou arbeid volhard,
sal God sonder twyfel trou en gul in Sy vergelding bly.”*
Thomas à Kempis

VAN DER HOFF — BESTUUR 1955

Van links na regs agter: Danie Erasmus (Redakteur), Simon Gouws (Add. Lid Normaal), Johanna Visser (U.P. Add. Lid). Voor: Mattie Pieterse (Normaal), Andre Dreyer (Skr./Pen.).

Met opregte dank en waardering voldoen ek aan die versoek van die Redakteur van die ALMANAK om die een en ander van ons as studente aan die Universiteit van Pre-

toria aan die lesers van hierdie kerklike orgaan mee te deel.

Wanneer die skoler aan die einde van sy skoolloopbaan reeds roepingsbewus en voornemens is om in die Teologie te studeer, dan staan dit vas dat hierdie student 'n baie moeilike en uiters verantwoordelike taak op sy skouers neem. Nie alleen is die studie lank (ses jaar, t.w. drie jaar vir die B.A.- en drie jaar vir die B.D.-studie) en baie moeilik nie, maar dit is ook vóór alles 'n saak van die geloof. As die student se gesindheid volkome reg is, dan beheers dit ook sy hele lewe en studie. Sy lewe staan dan in die lig van Jesus Christus en sy uitgangspunt is om aan God alleen die eer te gee. Helaas is dit in ons eeu meestal baie moeilik om 'n onvervalste getuie van Jesus Christus te wees, aangesien die moderne beskawing alles van elektrisiteit en atoomsplitsing weet, maar weinig besin oor God en Sy gebod. Die moderne mens met sy uiters hoog ontwikkelde wetenskaplike tegniek vrees vandag die méns en die produkte van sy intellek meer as God. Hierdie tyd van afval en verval vereis van die student 'n haas bomenslike taak; om staande te bly tussen spot en hoon is alleen moontlik deur die krag en genade van Christus wat voortdurend Sy liefde aan ons betoon!

Aan die universiteit is daar 'n teologiese vereniging bekend as „Van der Hoff”, vernoem na die eerste predikant in Transvaal. Hier word alles in die werk gestel om die teologiese studente as 'n eenheid saam te snoer. Die doel van hierdie samekomste is om die geestelike en intellektuele gewes van die studente te bevorder en daar word verder getrag om by die studente die verantwoordelike van hulle roeping in te skerp. Ons word toegesprek deur professore en bekwame predikante wat midde in die werklikheid van die lewe staan. Op hierdie wyse word ons oë geopen en word dit vir ons op die hart gedruk dat die weg van 'n bedienaar van Gods Woord beheers moet word deur sy uitgangspunt: Jesus Christus en Hom as gekruisigde. Die klem moet nooit op die tydelike en materiële-wat

verganklik is – val nie, maar ons moet waaragtige gesante wees en ons moet vóór alles die Naam van God grootmaak, eer en verheerlik. *Soli Deo Gloria!*

Die teologiese vereniging „Van der Hoff” is die samebindende element in ons studentedae. Die leuse van die vereniging is: „Bewaar jou Pand”, I Tim. 6.20; daarom is daar die strewe na eenheid, want 'n verdeelde gemeenskap het geen krag nie en aan 'n verdeelde groep (teologiese) studente kan niks toevertrou word nie. Daar word drieweeklikse samekomste gehou en naas die lesings van die professore en predikante tree ook studente op. Onderwerpe van groot aktuele belang word deeglik ondersoek deur 'n bepaalde student. Die student word op hierdie wyse geleer om produktief te wees en om gedagtes duidelik en helder te formuleer. Na so 'n lesing is daar gewoonlik 'n lewendige bespreking; dit wek die belangstelling van al die studente op en spoor hulle aan tot verdere studie en naslaanwerk.

Verder dien hierdie samekomste van die teologiese studente om die onderlinge vriendskapsbande te versterk en te verstewig. Probleme word bespreek, samewerking bevorder en verdraagsaamheid beklemtoon.

Probleme wat bespreek word, is bv. huisbesoek, die liturgie van ons kerk, siekebesoek en die hou van begravinge – en wel onder leiding van verantwoordelike persone. Samewerking word bevorder deurdat die meeste studente hulle ten doel stel om nie eersugtig en egoïsties te lewe nie, maar om mekaar se belange op die hart te dra. Verdraagsaamheid word beklemtoon t.o.v. medestudente. Hier is die Christelike beginsel die allesbeheersende: Jy moet jou naaste liefhê soos jouself; want hy wat Christus liefhet en sy broeder haat, haat ook Christus.

Die lewe van die student is 'n lewe van eb en vloed. Daar is dae van die grootste blydschap, vreugde en gejubel – maar dan is die dae van vertwyfeling, vrees en eensaamheid ook nie uitgesluit nie.

Aan die begin van die akademiese jaar is daar die verwelkoming van nuwe studente; die afgelepe vakansie

word met vriende tot laat in die nag bespreek; die student is onbekommerd en sorgeloos en die buitestaander mag onder die indruk verkeer dat hulle hulle weinig besorg maak oor verantwoordelikeitsin. Namate die dae en die weke egter verby snel, neem die kommer en vertwyfeling ook toe. Die wete dat aan die einde van die jaar rente-meesterskap geëis word, laat die toegewyde student met vuur en ywer studeer. Daar is nog afwisseling, maar die dieperliggende motief word die allesoorheersende. Die student verkeer in spanning en sy kamer is koud en onpersoonlik. Die koue atmosfeer van studie en nogmaals studie is dan ook die oorsaak dat sommige studente gedurende eksamen „humeurig” en „onvriendelik” word. So ’n student kan alleen deur ’n medestudent „verstaan” word.

Die voorbereidende studie, nl. B.A., is baie moeilik en vol probleme. Dit is die uiters moeilike jare van aanpassing en soms ook die aankweek van verantwoordelikeit. Die student word aan homself oorgelaat, en vir die platelandse student wat nou vir die eerste keer met die stedelike kultuur (?) in die ware sin van die woord in aanraking kom, het dit so dikwels die gevolg van wanaanpassing. Daar word geworstel met klassieke tale, Hebreeus, Grieks (die tale van die Bybel), Latyn, Wysbegeerte, Kultuurgeskiedenis en die een of ander moderne taal, bv. Frans of Duits. Om alles behoorlik onder die knie te kry, vereis selfbeheersing, selfdisipline, toegewyde en ywerige studie. Dit is dan ook die eintlike toets of dit die student erns is. Die probleme is egter almal oorkombaar, mits die student die regte gesindheid teenoor die studie en die lewe openbaar. Die geloofstoets neem toe by die B.D.-studie. Hier studeer die studente onder die voortreflike leiding van ons professore wat hart en siel in die Teologie lewe. Ons moet nou die heilswaarhede vanuit ’n wetenskaplike (!) kant beluister en dit is juis hier waar die probleme legio is. Alleen God, God die Heilige Gees, kan ons oortuig van die waarheid daarvan. Die geagte leser moet tog nooit onder die indruk verkeer dat ons hier aan die universiteit „net leer om preke te

maak” nie! Die Teologie, die Koningin onder die wetenskappe, het ’n taak en ’n omvang wat deur die eeue heen nie deur die mees toegewyde ondersoekers uitgeput kon word nie. Die Evangelie is altyd nuut en elke geslag moet dit nuut vind om tot die geloof te kom in Christus Jesus, God geopenbaar in die vlees, Christus van wie die Heilige Skrif die getuie is. Ons leef nie in aanskouing nie, maar wandel slegs deur die geloof in die Drieënige God – Vader, Seun en Heilige Gees.

Die studie is lank, veeleisend en baie problematies, maar met toegewyde aandag, nougesette ywer en volharding kan die student met roepingsbewustheid en die regte temperament oor die hoë kruin kom – as hy voordurend die oë gerig hou op Jesus Christus wat vir ons, sondaars, maar méér nog, begunadigdes, aan die kruishout vasgemaak is.

’n Student ken geen groter vreugde gedurende sy studie as **wanneer hy na harde arbeidsaamheid die vrugte pluk** nie, want dan is ouers en vriende, wat in so baie gevalle groot offers bring, nie in hulle verwagtings teleurgestel nie.

Bemoediging en belangstelling in ’n student werk altyd vormend op sy karakter. Die meeste mense besef nie van hoe groot waarde dit is nie. Ook in ’n student se lewe is dit die klein dingetjies wat tel, want hierdie klein dingetjies is in die meeste gevalle die allerbelangrikste. Waar vertwyfeling intree, dien dit as aansporing; waar moedeloosheid sy verskyning maak, dien dit tot volharding; waar kommervolle dae oorheers, dien dit as stukrag en waar verbystering kop uitsteek, dra dit baie by tot nougesette toewyding.

S. J. SWANEPOEL.

DRAAI AAN DIE BRIEK !

(Wat hier volg, is 'n herdruk van 'n gedig wat (wyle) Ds. J. J. Kuhn in die 25ste jaargang van die Almanak gepubliseer het. In 'n voorberiggie skrywe hy: „In my eerste gemeente (Krugersdorp), kort na die Anglo-Boere oorlog, moes ek dikwels huisbesoek doen met donkie karretjies . . . So het een van my diakens my weer rondge- neem met 'n span, waarvan die een 'n ou vaal muiltjie was, wat alleen teen die afdraendes diens gedoen het, deurdat hy meesterlik kon rem of briek aandraai: hy het dan ook die volgende gediggie geïnspireer!”)

Draai aan die briek,
die bergpad word te steil;
Maak gou, maak gou, die osse hol!
Draai, tot die blok van kiepersol
skree, soos een ystervyl –
Draai aan die briek!

Draai aan die briek,
my jonge vriend, wanneer
die hartsfag vuurmaak in jou bloed;
wanneer begeerte's warme gloed
jou bors begin verteer –
Draai aan die briek!

Draai aan die briek,
as mense prys, en roem
jou hart laat vinnig klop en slaan:
Pasop dan vir die gladde baan,
As jy jou naam hoor noem! –
Draai aan die briek!

Draai aan die briek,
my vriend, sodra jy voel,
dat vrede uit jou boesem vlug,
jou hart te veel om voorspoed sug,
jou harsings spook en woel –
Draai aan die briek!

VIR DIE KINDERS – – – –

EUTICHUS

Ons lees in Handeling 20:9 – „En 'n sekere jongman met die naam van Eutichus het in die venster gesit.”

Ek wonder hoeveel van julle kan my iets vertel van hierdie seun met die vreemde naam Eutichus. Dis vir ons 'n baie ongewone naam, maar die betekenis daarvan is baie mooi, naamlik: gelukkig, voorspoedig. Miskien het sy ouers hom daarom die naam gegee. Hulle het stellig gehoop dat die seun gelukkig en voorspoedig sou opgroei. Onthou julle nog wat daar van hom vertel word? Ek dink julle moet nou eers lees wat Lukas ons van hom in Handeling 20:9-12 meedeel, want anders sal julle nie weet waaneer ek praat nie. Ek sal nie eers 'n bietjie wag om julle kans te gee om daardie Skrifgedeelte te lees (of laat julle mammi dit vir julle voorlees). Klaar? . . . Nou kan ons verder gaan.

Die apostel Paulus het op sy deurreis in die stad Troas gekom en hierdie Sondagaand waarvan Lukas praat (vs 7), het hy daar gepreek. Dit was 'n afskeidspraak en hy het ook nagmaal bedien. Die diens het baie lank geduur, tot na middernag. Ons kan daar seker van wees die mense het nie moeg geword om na die geliefde apostel te luister nie – ek dink partymaal die mense het ook vir hom gevra om maar aan te hou. Na die diens oor was, het hy nog tot dagbreek toe met hulle gepraat, want dié Maandagmôre sou hy vertrek.

Nou ja, die Sondagaand was daar baie mense; die saal was helder verlig deur baie lampe. Onder die gehoor was ook Eutichus. Ons weet nie wie hierdie seun was nie, maar ek wil 'n paar dingetjies noem wat my tref in wat daar van hom vertel word.

Ek dink sy ouers het hom saamgeneem na die diens toe. As dit so was, was dit baie mooi van hulle. Ouers moet hulle kinders saamneem kerk toe. Dit hoort so.

Maar hoe dit ook sy, ons merk vereers op dat Eutichus die kerkdien bygewoon het. Dit was mooi van hom en sê baie, want in die groot en weelderige stad Troas was daar baie plekke van vermaak om mense daarheen te lok — skouburge, renbane, worstelperke, dobbelhuise, kantene, en so meer. Maar Eutichus verkies die vergadering van gelowiges bo hierdie plekke van ydelheid. Dit getuig seker van erns. En nou kom in verband hiermee die vraag of ons ook „die woninge van de Here” liefhet? Ek wil julle op die hart bind om van jongs af die gewoonte aan te kweek om gereeld kerk toe te gaan — nie net in die môre nie, maar ook in die aand. Ek wonder dikwels wat die kinders Sondagaande maak: ek mis hulle in die kerk. En dan dink ek aan die toue kinders wat Saterdaggaande bioskoop toe gaan! Julle weet, die ondervinding het ons geleer, dat mense wat net eenmaal Sondag kerk toe gaan, later glad nie meer gaan nie, of altans baie ongereeld..

Verder tref dit ons dat ons Eutichus vind — nie by die redenaars van die wêreld nie — maar aan die voete van Paulus, die gesant van Christus. Dit sê ook baie, want Troas was vol slim, geleerde mense, wysgere wat allerlei wysheid verkondig en die mense dikwels op hol gebring het. Maar Eutichus verkies om na die verkondiging van die Woord van God te luister en gee ons daarmee 'n mooi voorbeeld. Ons moet onthou dat die vrees van die Here die beginsel van die wysheid is. As julle ouer word, sal julle ook in aanraking kom met die ongeloof in die wetenskaplike wêreld. Julle moet oppas dat julle julle nie deur hierdie valse lig op doolpaaie laat verlei nie, maar toesien dat julle bo alles vashou aan die Woord van God as die lig vir julle pad en die lamp vir julle voet — ook op die breë studieveld.

Let verder daarop: Eutichus is vir ons 'n voorbeeld van beskeidenheid. Kyk, hy het nie vir hom die beste en gerieflikste plek uitgesoek nie, maar het hom tevrede gestel met 'n beskeie sitplekkie in die vensterbank. Hy het die grootmense en die oumense laat voorgaan. Dit was nie nodig om vir hom te sê om op te staan en plek

vir 'n oom of tante te maak nie. Toe dit blyk dat daar nie meer sitplek in die saal was nie, het hy in die vensterbank gaan sit. Beskeidenheid is sowel vir grootmense as vir kinders 'n sieraad.

Dan is daar nog iets. Ons moet Eutichus nie hard oordeel omdat hy onder die diens in slaap geval het nie. Dit was nie sy bedoeling om te slaap nie, anders sou hy nie in die vensterbank gaan sit het nie — 'n mens kies mos nie so 'n ongerieflike plek uit as jy wil rus nie! Dat hy uit die venster geval het, moet ons dan ook nie as sy verdiende loon beskou nie. Lukas vertel ons nadruklik dat dit reeds middernag was en dat die slaap Eutichus oorweldig het. Die seun kon dit onder die omstandighede — die laat uur en die warm saal — regtig nie help nie. Ons kerkdienste duur nie so lank nie en ons moet ons van kleins af inspan en daarin oefen om met aandag te luister, al is dit ook dat ons nie alles verstaan nie. Ons wat grootmense is, ons verstaan ook nog maar baie min van die breedte en lengte en diepte en hoogte van die liefde van God in Christus Jesus wat aan ons verkondig word. Maar algaande sal julle meer verstaan en nooit spyt hê dat julle getrou kerk toe gegaan het nie. Dink ook daaraan, daar kan miskien 'n tyd kom dat julle deur siekte of ouderdom verhinder sal word om die huis van die Here te besoek, en dan sal julle dankbaar wees dat julle gereeld kerk toe gegaan het toe julle kon.

„Hoe lieflik is U woninge, o Here van die leërskare!”

D.F.E.

KERSFEES

Sonder twyfel is Kersfees een van ons mooiste Christelike gedenkdae en ons sien almal altyd weer met verlange na 25 Desember uit, selfs al is ons reeds groot sodat ons nie meer 'n kous kan ophang vir presentjies nie. Want dis nie die presentjies in die eerste plek wat Kersfees vir ons so aantreklik maak nie, maar wel die feit dat dié

dag ons herinner aan die geboorte van ons Here Jesus Christus wat gekom het om te soek en te red wat verlore was. Hy is die „*onuitspreeklike gawe*” wat God aan ons gegee het (2 Kor. 9:15).

Ons weet nie presies op watter dag die Here Jesus in Betlehem gebore is nie, maar wel weet ons dat die Kerk 25 Desember reeds in die derde eeu as die geboortedatum gekies het en dat hierdie dag vanaf die middel van die vierde eeu kerklik gevier is. Dis beskou as die groot fees van die ontferming van God; op dié dag mog niemand werk nie, ook selfs nie die slawe nie; dit moes 'n suiwer christelike fees wees en geen wêreldse funksie mog plaasvind nie. So is Kersfees oorspronklik gevier.

En so moet dit ook wees.

Dis so jammer (en ek kan amper huil as ek daaraan dink) dat so baie van ons Afrikaners Kersfees ook al begin vier het soos dit christenmense sekerlik nie betaam nie. 'n Mens se hart word baie seer as jy veral in ons stede (en selfs ook in groter dorpe) die heidense gedoente sien; en jy vra jouself onwillekeurig af of ons nog wel in 'n christelike land is, en waar dit alles heen moet!

Ons moet hierdie heidense kersviering tog nie na-aap nie, maar Kersfees vier soos 'n gelowige christen dit behoort te doen en soos ons Afrikaanse vaders en moeders dit voor ons gevier het.

Ons wat die Here Jesus liefhet, ons feesvreugde moet anders wees as die van dié mense wat nie in die Here Jesus glo nie en Hom nie liefhet nie. Ons Kerk strewende daar na om, naas Bybelvasheid, ook die sedes, gewoontes en tradisies van ons voorouers suiwer te bewaar; nou moet ons met betrekking tot die kersviering ook beginselgetrou wees. Ons kan nie, en moet ook nie, met die ongelowige wêreld saam Kersfees vier nie — hulle vier *Kersfees sonder Christus*, terwyl vir ons *Christus juis die middelpunt van elke kersviering is*. Maar dáárom ook is Kersfees vir ons 'n feesdag in die beste sin van die woord. Ons sien uit na kerspresentjies, en miskien ook na 'n kersboom; ons oefen

vooraf met vrolike vooruitsig heerlike kersliedere; ons verlang om weer die pragtige Kersevangelië in die kerk te hoor — daardie „goeie tyding van groot blydskap”; ons dink intussen ook aan minderbevoorregtes, en ons bespreek planne om die hartjies van behoeftige kindertjies met Kersdag óók bly te maak. Maar *agter dit alles, en grond van dit alles*, is die diep vreugde en groot blydskap oor die feit dat Kersdag vir ons verkondig dat in die stad van Dawid vir ons gebore is die Verlosser wat Christus, die Here, is! Hy het Homself vir ons gegee, en Sy liefde wat daarin lê dat Hy ons nie aan ons verdiende lot oorgelaat het nie, maar ons kom opsoek het, prikkel ons tot innige wederliefde, en ons voel of ons dit kan uitsing, so hard as wat ons kan, so bly en dankbaar is ons: „Ons het Hom lief, omdat Hy ons eerste liefgehad het” (1 Joh. 4:19).

Mag die jong lesertjies van ons „Almanak” die Here Jesus baie liefhê en 'n baie gelukkige Kersdag deurbring!

D.F.E.

DIE GRONDSLAG VAN DIE GEBED

U dink miskien dat die onderwerp oorbekend is, dat baie mense alles daarvan af weet en ander weer heelwat. Dit is tog eintlik vanselfsprekend dat dit so sal wees. Ons het immers as kinders geleer om te bid toe ons nog skaars kon praat; ons het met 'n gebed opgegroeï in die Sondagsskool, in die erediens, rondom die huistafel en in die binnekamer. Dit sou nie vreemd wees nie as meer as een sou sê: „Ek bid met die grootste vrymoedigheid.”

As ons nou maar dadelik die gebed omskryf as 'n gesprek tussen ons en onse Hemelse Vader, dan is die vertroulike in die gebed byna vanselfsprekend. In die godsdienstige huisgesin kan dit as 'n doodgewone gebeurtenis beskou word. Soos die gesprek om die huistafel gewoon voortgaan en elkeen 'n aandeel neem aan die gedagtewisseling, so kan ook die gebed wees. Dit kan die omgang met die Vader so intiem inskakel in die gang van die gesprek. En wie sou nou durf beweer dat dit nie so mag wees nie. Tog is dit moontlik dat daar 'n gevaar kan skuil in die gewone waartoe ons die gebed voer. Dit is moontlik dat selfs in die vertroulike en doodgewone die diepere betekenis van die gebed kan verlore gaan.

Daarom wil ons 'n oomblikkie stilstaan by hierdie anders so oorbekende onderwerp om ons te besin oor die betekenis en die inhoud van die gebed. Ons wil ons dan by die ondersoek laat lei deur die Woord van God en by

wyse van vergelyking onself toets aan die bidders wat voor Gods aangesig gestaan het in die Ou sowel as die Nuwe Testament.

Allereers nou die vraag: tot wie moet ons bid? Onse Here Jesus stel die antwoord baie duidelik in die Evangelie van Johannes, waar Hy sê: „Alles wat julle die Vader sal vra in My Naam, sal Hy julle gee.” Ons bid dus tot die Hemelse Vader in die Naam van Jesus Christus. Soos die kinders van 'n huisgesin met hulle behoeftes tot hulle aardse vader gaan, so gaan ons in die gebed tot die Here in die Naam van Jesus Christus om te vra dat Hy sal voorsien in ons nooddrufte en behoeftes. In hierdie sin moet ons omgang met God in die gebed baie intiem wees, want ons behoeftes is gewoonlik baie persoonlik.

Maar juis hier kom die selfondersoek te pas. Die Vader van ons gebed is 'n Hemelse Vader en ons is maar sy aardse kinders. Ons word hier wel saamgebring in 'n intieme kring waar God met ons wil verkeer; maar al dadelik word ons weer bewus van die heiligheid van God en ons sondigheid wat daar nie pas nie. 'n Duidelike ervaring van skeiding en distansie tree tevoorskyn. Ons word in die eerste geval getrek deur 'n groot liefde van God vir ons in Jesus Christus, maar ons word dadelik bewus van 'n afstand tussen ons en die Hemelse Vader. Telkens kom die woorde van die Heilige Skrif by ons op: „So hoog as die hemel is bo die aarde”

Laat ons nou 'n paar voorbeelde soek in die Bybel. Ons sien in Psalm 51 'n bidder wat daar staan voor die Here. Maar hy weet nie hoe hy daar durf staan nie, omdat hy sy sondes ken. Die bidder in Psalm 24 stel die vraag: „Wie mag klim op die berg van die Here, en wie sal staan in sy heilige plek?” 'n Treffende voorbeeld van die verhouding tussen God en die bidder is die verhaal van Moses in die woestyn, waar hy die brandende bos gesien het. God openbaar Hom daar aan Moses en Moses word aangetrek deur 'n wonderlike alles omvattende liefde van God. Maar wanneer hy nader gaan, dan spreek God al dadelik: „Moenie naderkom nie; trek jou skoene van

jou voete af, want die plek waar jy op staan, is heilige grond." Ons kan nog baie ander sulke voorbeelde noem, bv. die van Elia by die bek van die grot. Toe die Here daar aan hom verskyn, het hy neergebuig en sy hoof met 'n mantel toegemaak.

Hierdie voorbeelde wys duidelik daarop dat die gebed maar nie 'n doodgewone gesprek met God kan wees nie. Dit moet altyd die element van 'n heilige spanning inhou. God roep en trek die mens enersyds in Sy liefde, maar die sondige mens staan verslae vanweë sy sonde voor die Heilige. Die Nuwe Testament gee ons in hierdie verband weer 'n ander mooi voorbeeld in die gelykenis van die Fariseër en die Tollenaar. By die Fariseër sien ons dat hy 'n mate van regverdiging in homself besit vanweë sy goeie werke, en daarom bid hy ook met 'n omhaal van baie woorde en met groot vrymoedigheid. Aan die ander kant sien ons 'n Tollenaar, wat verslae daar staan op 'n afstand en sy oë nie durf ophef nie. Sy gebed is alleen maar 'n stameling van 'n paar woorde, wat voortkom uit sielenood: „Wees my, sondaar, genadig!”

Vir die gang van ondersoek is dit goed dat ons ook 'n verdere vraag sal vra: wat moet ons in die gebed van God vra? Oppervlakkig beskou, sou 'n mens kan antwoord dat so 'n vraag eintlik nie gevra behoort te word nie, omdat die antwoord tog voor die hand lê. Ons bid dat die Here in al ons node en behoeftes sal voorsien. Ons herinner dan aan 'n ander Skrifwoord wat sê dat die Hemelse Vader weet wat ons nodig het, voordat ons dit nog van Hom versoek. Ons bid vir voedsel en kleding. Ons bid vir ons familiebetrekkings, dat dit met hulle sal goed gaan. Ons bid vir siekes en gevangenes en ellendiges. Ons bid vir land en volk en vir die koms van Sy Koninkryk. En ons bid eindelik dat ons sondes mag vergewe word. Die inhoud van die gebed hang af van bepaalde behoeftes onder bepaalde omstandighede; maar oor die algemeen gaan die gesprek langs min of meer dieselfde lyne.

Ons dink aan die gesprek om die huistafel. Die dagtewisseling vloei gemaklik voort, sonder dat iemand

homself nou juis altyd rekenskap gee van wat daar gepraat word. Die vraag is nou of die inhoud van ons gebed nie meestal dieselfde verstandheid van vorm en inhoud verkry soos ons tafelgesprekke nie. Is die wense in ons gebede nie baie maal 'n herhaling van dié in vorige gebede nie? Is die samestelling van die woorde en volsinne nie dikwels maar dieselfde as die vorige nie?

Dit kan miskien — om maar 'n minder mooi vergelyking te trek — wees soos die weeklikse bestelling van ons kruideniersware: altyd maar weer noodsaaklike benodigdhede, maar altyd weer dieselfde, sonder die element van verrassing. Dit word nou ook baie duidelik dat die gebed hier van die mens uitgaan. Dit is persoonlike belange wat die mens uitspreek in die gebed. Die grond daarvan is subjektief en lê in die mens self opgesluit. Vandaar dat die gebed so doodgewoon en familiaar kan word. God is in hierdie geval dan maar net daar om die bestelling uit te voer. Hy is die groot „Krismissvader”, of die bestuurder van die kruideniersaak wat ons bestelling moet uitvoer. Dit is dan eintlik vanselfsprekend dat Hy daar moet wees; want Hy is onse Hemelse Vader. Dit kom daarop neer dat God daar is by die grasia van die mens. Dit is in die sin van hierdie benadering dat mense dan so ontsteld kan word as God nie op hulle gebede antwoord nie.

Dit is juis dan ook wat sal gebeur. Die mens sal op 'n dag uitvind dat God nie meer daar is nie. Hy is nie meer daar om bestellings uit te voer nie. Selfs in die skrypendste nood kom ons woorde tot ons terug soos 'n holle eggo, wat soos wanklanke ons verskrik. 'n Mooi voorbeeld hiervan gee die Bybel ons. Job roep in sy groot ellende tot God en hy sê dat hy die saak met God sal uitmaak, al moet hy ook gaan na Sy voorhowe om Hom te vind. Maar Job vind God eenvoudig nie. Is dit miskien dat Job alreeds te veel gepraat het, soos ons ook aanhoudend te veel praat sonder om inhoud aan ons woorde te gee? Die spankrag van ons woorde kan hulle betekenis verloor in die familiariteit van die gebed.

God wil beslis nie in so 'n geselskap verkeer nie. Hy onttrek Hom gewoonlik uit die dampkring van ons familiariteit. Maar as die mens dan verdwaal het in sy eensaamheid en verlorenheid dan laat God hom nie alleen nie. God kom terug en Hy tree dan in gesprek met die mens deur sy Gees. Hy roep die mens in Sy ewige liefde deur Sy Woord en Sy Gees. Dan eers vind daar 'n waardige gesprek plaas; want dit is 'n gesprek wat God ingelei het. God skep eers die behoefte in die hart, dan lei hy hom na 'n plek van afsondering op die regte tyd, en daarna eers spreek die mens. Die gesprek gaan nou nie meer van hom af uit nie, maar dit word 'n antwoord op 'n gesprek van God. So 'n gesprek bring mee 'n heilige bewoëndheid; want dit gaan om die eer van God. Dit is nie meer die mens en sy behoeftes wat die belangrikste is nie, maar God. Dan eers bid die mens reg en kom die bede spontaan uit die hart: „Laat U Naam geheilig word!”

(a) *Laat U Naam Geheilig Word.*

Hierdie eerste bede in die „Onse Vader” vervul ons met diep ontsag. Ons word bewus van die groot afstand tussen ons en God. Ons durf God nie regstreeks aanspreek en Hom toebid nie. Ons kan alleen maar bid in Sy Naam.

God Self bly die absolute God, wat deur geen tyd of perke gebind is nie. Hy woon in ontoeganklike lig. Hy is vir die mens onkenbaar en onbereikbaar. Geen wyse kan ooit Gods bestaan deurgrond nie. Daarom is dit ook nie geoorloof om van God 'n beeld te maak nie — soos die eerste gebod dit ook uitdruklik verbied. So kan die mens van God dan ook niks sê nie en Hom allermens beoordeel na Sy werke en Sy wese. God is bo ons denke en ons begripsvermoë verhewe. Selfs ons gedagtes is nie Sy gedagtes nie. Ons kan vir God ook niks doen nie, want omdat Hy Almagtig is, is Hy in Homself volkome en het geen hulp van mense nodig nie. Ons kan selfs nie eens God iets toebid nie, want wat is daar wat God nie reeds ten volle besit nie? In Hom is alle rykdom en krag en heerlikheid volkome. Hy kan vrylik gee in Sy volle genade,

sonder dat Hy Homself ooit kan uitput. Ons sou ook nie in Sy teenwoordigheid mag verkeer nie, allermens Hom met ons vleeslike oog sien — of ons sou sterwe.

Ons kan met God alleen te doen hê in so ver Hy Homself aan ons openbaar. Hy maak Homself kenbaar deur Sy Naam. Ons noem bv. die Naam: Almagtige God, Skepper van hemel en aarde, Getroue en Genadige Vader, ens. Die mens kan God nie ken soos Hyself is nie, maar Hy word kenbaar aan ons deur Sy Naam.

Dat ons God soos Hy is, nooit kan ken nie, maak ons benoud. Die gedagte dat daar 'n afstand is tussen ons en God wat nie oorbrugbaar is nie, is te veel. Die godsdienstige mens soek gemeenskap met sy God, en dit is by hom 'n diepgevoelde behoefte. Tog is daardie gemeenskap alleen maar in betreklike sin moontlik en dit alleen in die groot liefde wat ons deurstraal, soos God Hom openbaar maak deur Sy Naam: Liefdevolle God.

Die mens kan God Self ook nooit bereik nie, al het die gelowige ook daardie verlange soos Job dit so hartroerend uitgespreek het toe hy gesê het dat hy God sou gaan soek, al is dit ook in Sy voorhowe, om te spreek oor ellende; maar ook hy moes kla dat hy nie weet waar God te vind is nie. Dit klink by die eerste gedagte ontmoedigend, maar wanneer God Homself openbaar in Jesus Christus en deur Sy Naam, dan word dit „Immanuel”: God met ons; en dit gee genoeg vir die hart wat na God vra.

Ons staan voor die groot afstand wat ons van God skei en Hom onkenbaar maak. Tog gee hierdie afstand aan die ander kant oor weer ruimte vir ons hart. Dit is goed dat die mens God nie kan ken soos hy sy medemens ken nie. Die afstand is nodig om 'n eerbied teenoor God te bestendig. Dit is ook noodsaaklik vir die koestering van ons liefde en verlange. Die mens het 'n behoefte aan 'n God wat meer is as sy hart. So 'n distansie skep ook eindelose perspektiewe vir ons denke en verhinder ons om God in ons wysgerige beskouings in te sluit.

Die mens het dus net te doen met die Naam van God, soos Jesus ons ook leer in die eerste gedeelte van die gebed: „Laat U Naam geheilig word.”

Maar ook hier moet ons al dadelik weer opmerk, dat Gods Naam nie buite God en in teenstelling met God is nie. Die Naam verteenwoordig iets. Daarin openbaar Hy Homself aan ons. Sy skeppingsdaad, Sy sorgende bestier, Sy liefdevolle beskerming word vir ons kenbaar in sy Naam: Skepper, Albestierder, Genadige God en Vader. Die Naam van God is nie maar wat die mense van God dink nie, maar wat God Self is en soos Hy Homself laat noem. Dit gee uitdrukking aan wat God Self is en soos ons Hom kan begryp.

Maar nou moet ons verder ook daaraan dink dat die gebede nie gaan om die mens en wat die Naam van God vir hom beteken nie. Dit gaan in die eerste geval dáárom dat die Naam van God geheilig word. Dit kom daarop neer dat wat God in Sy Naam openbaar, nie deur die mense misken of misbruik of onheilig word nie.

As ons nou in die begin gesê het dat God bo alles verhewe is, waarom dan nog bid dat Sy Naam geheilig moet word? Hy wat buite die menslike bereik is, kan tog nie onheilig word nie. Sy heerlikheid kan tog nie verdonker word nie. Niemand kan Hom skade aandoen nie. Net so min as iets aan God toegedra kan word, net so min kan iets van Hom af weggeneem word.

Nou is dit waar dat God onder geen omstandigheid van ons afhanklik is nie. Maar Gods Naam, d.w.s. wat van God uitgaan, kan onheilig word. God openbaar Hom aan ons deur Sy naam – as Skepper, as Vader, as Regverdige en Genadige. En die Naam kan deur die mense misken word. Deur spot en ontkenning kan die Naam onheilig word. Die Vaderskap van God, die liefde in Jesus Christus en Sy versoenende barmhartigheid kan afgewys word. Op allerlei wyse kan die mens so God beledig en uitsluit uit sy lewenskring. Dit kan selfs ook gebeur in 'n vormgodsdienst soos die van die Fariseërs. Die Here het dit eenmaal as volg beskrywe:

„My Naam is op julle lippe,
Maar julle hart hou julle ver van My.”

God is die Volmaakte wat in heiligheid troon in die hemele, maar wat Homself openbaar deur Sy Naam op die aarde. En nou is die eerste bede in die gebed van onse Here Jesus, dat Sy Naam ook geheilig sal wees op die aarde. God openbaar Hom op die aarde in Sy werke en in Sy liefde. Die gebed wil dat Hy daarin geken en geëerbiedig sal word, sodat daar 'n harmonie sal wees in die wêreld. Die mens moet in sy houding en uitspraak nie God misken en bedrieg en bespot nie, maar God moet die eer betoon word wat Hom toekom. Die mens moet 'n eerbiedige antwoord gee op die aanspraak van God. Die glans en die heerlikheid van God wat uit die hemel straal en kenbaar word deur Gods Naam, moet nie verdonker word deur die sondige teenstand van die mens nie; maar die mens moet hierdie glans weerkaats in die wêreld. In hierdie sin is die bede bedoel: „Laat U Naam geheilig word.”

(b) *Laat U Koninkryk Kom*

Die naam Koninkryk is nie 'n populêre begrip nie. Die 20ste eeu word gekenmerk deur die opkoms van 'n arbeidersklas oor die hele wêreld wat 'n teenstelling geword het van die besitters en regeerdersklas van die vorige eeu. Deur wêreldwye organisasies en vakbonde het hierdie groep 'n gelykmakende mag geword wat stand en verskil tussen mense uitgewis het. Staatsgesag is uit die hand van konings en maghebbers gegryp en in die hand van die massa gelê. Erkende norme waarin gesag en reg gegrond was deur die eeue, is verwerp en die grondslag daarvan is gelê in die willekeur van die volkswil. Hoe ongestadig en onbetroubaar hierdie sogenaamde volkswil ook al mag wees, dit word gerugsteun deur sulke slagspreuke soos demokrasiese regte, menslike regte, vryheid van die individu, ens. Baie noukeurig is die misstande van vorige regeringstelsels ontleed en uitgebuit, totdat die oordeel van die massas dit uitgewis het. Byna alle koninkryke het so in 'n paar dekades verdwyn.

Maar al baie gou het dit ook duidelik geword dat die sosialistiese staatsinstellings en die moderne demokrasieë hulle gevare inhou. Die gesag en die reg by die willekeur van die masia kan lei tot nog groter tirannie oor die lewe en die gees van die mens. Hiervan is die Kommunisme 'n duidelike voorbeeld.

Daarom is dit goed om vir 'n oomblik stil te staan by die Woord van God om daaruit ons lig te vind. Die tweede bede in die „Onse Vader” is dat die Koninkryk van God sal kom. Maar so 'n Koninkryk berus juis by ongelykheid. 'n Koning beklee sy gesag op grond van geboorte of erfenis of verowering. Gods gesag het sy sanksie daarin, dat Hy Skepper is van alle dinge en dat Hy dit alles nog onderhou, volgens vaste wette wat Hy daargestel het. Hy tree te voorskyn met groot distinksie en Sy bestuur word gekenmerk deur duursame bestendigheid. Daar is Sy wette van die sedelike orde, van liefde, van die gees; maar daar is ook die wette van die natuurnoodsaaklikheid. Wie teen hierdie wette bots, sal ondergaan. God is 'n Koning en Hy heers as Koning. Sy heerskappy is dié van volstreckte gesag sonder kompromie. God is nie daar by die grasia van mense nie en Hy regeer nie kragtens die wil van die massa nie. Hy tree die wêreld binne met groot onderskeiding en Hy handhaaf Homself in majesteit. Hy omvat alle dinge wat Hy gemaak het en beheers die doen en late van die mens met verhewe gesag maar ook met onbetwisbare geregtigheid.

Tog is dit opvallend dat Gods koningskap vir die natuurlike mens nie vanselfsprekend is nie. Enersyds miskien omdat die mens 'n distansie handhaaf tussen Hom en die mens en andersyds omdat Hy hom skuilhou agter die gesigskring van die sienlike dinge. Hy openbaar Hom egter duidelik voor die geloofsoog van die kind van God. Hy openbaar Hom enersyds as die liefdevolle Hemelse Vader van sy aardse kinders, maar andersyds weer as Koning wat met gesag heers oor sy onderdane.

As God nou as sodanig Koning is, moet Sy gesag erken word so ver as wat Sy skepping uitstrek en so ver as Sy onderdane woon. Die mens moet in sy geestelike gedragslyne sowel as in sy sedelike norme en gedagtearbeid aan God onderhorig wees. Alles moet aan Hom onderworpe wees volgens die wet wat God daargestel het. Wanneer ons dan bid: „Laat U Koninkryk kom,” beteken dit dat ons die koningskap erken met die bede dat dit kenbaar sal word op die ganse lewensterrein. 'n Erkenning nie net alleen in die geestelike wêreld nie, maar ook in die stoflike wêreld van die natuurlike dinge soos ons dit sien in die samestelling en die rangskikking van die stof in sy suiwere vorm deur die natuurwet van God. D.w.s. 'n erkenning dat die Almag Gods, gelei deur Sy ondeurgrondelike wysheid, die dinge saamstel tot 'n harmonie van eenheid in verskeidenheid, sodat ook die wêreld van die sienlike dinge 'n Koninkryk is, onbeweeglik en onbewoë: vol dinamiese krag, maar ook weer beheers deur die Hemelse Koning.

In die gebed word nou die wens uitgespreek dat Sy koninkryk in die wêreld geopenbaar sal word en erkenning sal verkry. Dit is egter nog so anders in die wêreld. Daar is nog wanorde, anargie, ongeregtigheid. Donker magte is nog werksaam om Gods reg te ondermyn. Gods sedelike wêreldorde is geskend en die harmonie ontbreek. Die gebed wil dat God Sy orde en Sy geregtigheid sal laat deurbreek, sodat die grondlyne van Sy Koninkryk kenbaar sal wees, en dat Hy dan daarvolgens met koninklike majesteit sal regeer.

Maar die koms van Sy Koninkryk bring 'n krisis mee. Waar God intree, moet die Satan wyk. Waar Gods reg herstel word, moet die ongeregtigheid verdwyn. As God te voorskyn tree, moet Sy majesteit deurglans. Geen kompromie is moontlik nie. En God is besig daarmee. Daartoe het Hy Sy kerk ingestel en deur Sy Gees en Woord roep Hy Sy kinders en onderdane om mee te help tot hierdie ordening.

Dit lyk so onbereikbaar. Al die eeue deur het die gelowiges gewerk en vertrou, maar die Koninkryk Gods het nog nie deurgebreek om alles te beheers nie. Die totaliteit van die menslike hoop, geloof, liefde en arbeid is nie genoeg om die Koninkryk te vestig nie. Daarom word in die gebed gevra dat God dit sal doen. Dit is 'n openbare erkenning van die menslike swakheid. By 'n oorsig van die prestasies van die Christendom lyk dit wel aanvanklik of daar iets bereik is, maar by diepere besinning moet ons erken dat ons maar net duideliker bewus geword het van ons beperktheid. Vernederende erkenning dus, en tog miskien die keerpunt in die gang van sake. Nou eers is ons meer bereid as ooit tevore om dit in Gods hand te lê met die bede: „Laat U Koninkryk kom.”

Wanneer ons die wêreld en Gods Koninkryk aan Hom toevertrou; ons hoop, ons geloof, ons verlange met die beste wat ons presteer het in Sy hand lê; onself geheel met eerbiedige afhanklikheid aan Hom onderwerp — dan eers verkry ons nuwe krag, want dan kan Gods krag sonder hindernis in ons openbaar word. Gods krag word juis in ons swakheid volbring. Deur onself te verloor, vind ons onself terug in God. Wanneer Gods Koninkryk dan kom, sluit dit alles in wat hom aan Hom onderwerp — soos dit ook alles uitsluit wat Hom weerstaan.

Is hierdie bede maar alleen 'n toekomsverwachting? Nee! — In Jesus Christus het die Koninkryk reeds gekom. God het in Christus die wêreld met Homself versoen, en Hy het Sy geregtigheid gevestig teenoor die ongeregtigheid van die wêreld. Dit is baie duidelik in die verklaring van Jesus Christus, toe Sy hoorders met brandende harte na Hom geluister het en toe Hy gesê het: „Die Koninkryk van God is binne in julle.”

Alweer moet ons egter erken dat daar maar weinig sigbare tekens is van die Koninkryk. God hou dit nog

skuil in die harte van Sy gelowiges; maar eenmaal moet dit deurbreek tot die volle lewe: in die Staat en in die Maatskappy. Eenmaal sal elke tong bely en elke knie buig voor die Koning van die Koninkryk.

Ook Johannes kla in die Openbaring dat God hom skuil in die harte van Sy gelowiges; maar eenmaal moet vertolk hy die verlange van die gelowiges: „Kom, Here Jesus, ja kom gou, Here.”

W. F. H. HUYZERS.

STOEIGEVEG TEEN DEMONE

Lees Ef. 6 : 10 - 20.

In die wêreld van rofstoeiers hoor ons soms van een of ander gemaskerde wonder wat onder 'n skuilnaam in die stoeikryt sy verskyning maak: 'n Mnr. Rooiduiwel of Mnr. Doodmaker of Mnr. X wat sy identiteit 'n volslae geheim hou vir die publiek en veral vir sy teëstanders, totdat hy eindelik as oorwonnene ontmasker word of as nuwe kampioen homself vertoon wie hy is.

Iets van dieselfde aard gebeur daar ook in die geesteswêreld, reeds gedurende baie eeue van intense stryd. Daar is 'n reusagtige stoeigeweg aan die gang, 'n worstelstryd tussen die gemeente van Jesus Christus — waarby elke lid 'n persoonlike aandeel het sonder dat hy kan verkies om uit die strydperk te bly — aan die eenkant, en die Satan met sy demone („duiwels” of „bose geeste”) aan die anderkant. Nou verkies die magtige hoof en bestuurder van die vyandige span, nl. Beëlsebul, die owerste van die demone, ook saam met sy trawante om hulle meesal agter maskers en allerlei vermommings skuil te hou in die stryd. Sy saak word dan ook uitstekend daardeur gedien dat sommige teoloë in ons dae die gemeente wil diëts maak dat Satan en sy demone glad nie werklik bestaan nie, maar dat hulle slegs mitologiese figure is, die skepping dus van die vrugbare brein van 'n eenvoudige volksverbeelding. So is daar b.v. die allernuutste grootman van die modernistiese ongeloof in die kerk, Prof. Bultmann in Duitsland, wat homself aanbied as bybelverbeteraar. Die Bybel sou dan vol mitologieë wees, waaronder gereken moet word die leer aangaande die Duiwel en sy demone, maar ook sulke dinge as die hemelvaart en die persoonlike wederkoms van Jesus. Die Bybel moet nou gesuiwer word van hierdie „mitologie” om vir die moderne, óf so „wetenskaplike” mens verstaanbaar en aanneemlik gemaak te word. O, die wysheid tog! Ons kan maar net sê dat hierdie

soort van ding geen wetenskap is nie en ook geen teologie nie. Altans, hierdie mensgemaakte wysbegeerte in die gedaante van teologie is sekerlik nie *van-God-geleerdheid* nie. Want hierdie „mitologieë” is niks minder nie as dinge wat die Seun van God ons Self kom leer het!

Die Woord van God leer ons dat die Satan en sy demone geestelike, reële, deur God geskape wesens is wat deur sondeval en opstand die sataniese karakter verkry het wat hulle nou het. Hulle is geestelike wesens, maar daarom nie swakker teëstanders nie. Intendeel is hulle des te gevaarliker, baie sterker as vlees en bloed, baie slimmer as mensewysheid. Wie hulle met iets minder as die krag van die Gees van God, wat die krag van Christus is, wil bestry, sal die onderspit delwe, ook al besef hy vereers nie sy neerlaag nie.

Hierdie „wêreldbeheersers van die duisternis van hierdie eeu”, soos Paulus hulle noem, hou hulle skuil in die lugruim tussen hemel en aarde en slaag goed daarin om hulle verderflike invloede op die aarde te laat geld deur gebruik te maak van sigbare magte en mense van vlees en bloed. Teen hierdie sigbaarhede en menslikhede kan die strydende kerk hom maklik blindstaar sodra hy begin glo dat die demoniese magte nie werklik is nie. Die gevolg sal wees dat die kerk 'n stryd sal aanpak asof dit 'n stryd bloot teen vlees en bloed is, wat dan ook met gewone menslike wapens gestry en gewin sou kon word. Dan is die kerk aan die verloorkant, soos ook trouens tot 'n baie groot mate die geval is met die uiterlike sigbare christendom. Wanneer die kerk nie stry in die krag van die Heilige Gees nie en nie toegerus is met die volle wapenrusting wat van God alleen ontvang word nie, dan bespot die demoniese magte hom eenvoudig as 'n ongevaarlike, lamslendige teëstander! Dan gebeur dit soos met die stomme joodse duivelbesweerders, die sewe seuns van Skeva, van wie ons lees in Hand. 19:13-16. Hulle het dit gewaag om die Naam van die Here Jesus te noem oor die wat bese geeste gehad het deur te sê: „Ons besweer julle by dié Jesus wat Paulus verkondig!” Maar die bese gees het geantwoord en gesê: „Jesus ken ek en van Paulus weet ek, maar julle,

wie is julle?" Toe spring die man in wie die bose gees was, op hulle en oormeester en oorweldig hulle, sodat hulle naak en gewond uit daardie huis gevlug het. Een bose gees maak sewe duiwelbesweerders openlik tot 'n voorwerp van bespotting, wanneer hulle in eie krag of valslik onder die Naam van Christus hom wil besweer!

So gaan dit ook in die stryd teen die sosiale euwels wat in hierdie dae hande uitruk en floreer in hierdie wêreld wat nog steeds onder die mag van die bose lê, sodat die lewende Christus alleen in staat is om in die sterk man se huis in te gaan, hom te boei en van sy goed te berowe (Matth. 12). Die Koninkryk van God het wel „by ons” gekom in Christus, maar daarmee is die koninkryk van die Satan in hierdie wêreld nog nie vernietig nie. Dit bestaan nog voort in al sy helse lis en mag teenoor die koninkryk van Christus wat in hierdie wêreld as 'n verborgenheid wag op openbaarmaking by sy wederkoms. Nie asof Christus nie met almag op die troon van God bekleed is nie, maar die uur in die heilsplan van God is nog nie daar vir die Christus om Satan uit te werp uit die wêreld, wanneer Hyself op sy Dawidstroon sal kom sit om die koningskap oor die hele wêreld oor te neem en ten volle oor die aarde uit te oefen nie. (Openb. 11:15). In hierdie aïoon (eeu) lewe die gemeente van Jesus Christus as vreemdelinge en bywoners, soos Abraham van ouds, binne die uiterlike ryksgebied van 'n koning wat nie hulle s'n is nie, nl. van hom wat die „vors” of „owerste” of „god” van hierdie wêreld genoem word, die Satan. Sy koningskap geld nog in hierdie wêreld en staan nog, in die duisternis van hierdie eeu, teenoor die wordende en komende koninkryk van Jesus Christus. Waar die gemeente hulle nou binne sy ryksgebied bevind as vreemdelinge en bywoners, as mense wie se burgerskap in die hemele is, vanwaar hulle die grote God en verlosser, Jesus Christus verwag, is hulle vir hierdie „owerste van die wêreld”, die vors van die demoniese magte in die lug, onwelkome gaste, „uitlanders” binne sy ryksgebied. Daarom doen hy alles in sy vermoë om óf die burgers van die

koninkryk van die hemele af te rokkel en afvallig te maak van die deur God gesalfde komende Koning Jesus, óf as hulle dan nie wil nie, hulle met geweld te vernietig. Verleiding en vervolging was nog steeds die program van die stryd van die „owerhede, die magte, die wêreldbeheersers van die duisternis van hierdie eeu.” (L.W. — Nie die siele van die afgestorwe heiliges is die wêreldbeheersers gedurende hierdie aïoon, soos sommige teoloë ons wil laat verstaan met hulle verbasende uitleg van Openb. 20 nie. Wanneer die uitverkorenes van Christus eers werklik saam met Hom in sy heerlike koninkryk oor die aarde sal regeer, sal dit hier anders uitsien as nou onder hierdie demoniese huishouding!)

Vanuit drieërlei front word die stryd van die magte van die duisternis dan voortgesit teen die mensdom as geheel, maar insonderheid teen die gemeente van Jesus Christus, t.w. langs die weë van (1) geestelike verleiding, (2) sedelike verleiding en (3) brutale geweldpleging. Hierdie verskillende strategieë van die satan word soms apart, soms gelyktydig beoefen. Reeds in die paradys het hy begin met sy geestelike verleiding. Adam en Eva moes van die waarheid van God en so van God Self afvallig gemaak word, om hulle geluk by die vader van die leuen te soek. Hy het geslaag en sodoende die mensheid onder die vloek laat beland, uitgedryf uit die paradys, om in die sweet van sy aangesig en met smarte van die liggaam en gees 'n vervloekte aardryk, vol dorings en distels, te bewoon. Hierdie geestelike verleiding duur steeds voort en alles word in die werk gestel om die Kerk en die ganse mensdom los te ruk van die geopenbaarde Woord van God, die Bybel.

Die volgende aanval waarvan ons lees, was dié op Abel. Kain was reeds verlei tot geestelike eiesinnigheid, wat afval van God beteken en hy bring aan God 'n bloedlose offer — 'n soort omkoopgeskenk om die guns van God daarmee te verkry: Maar Abel bring 'n slagoffer, waardeur hy getuigenis ontvang het dat hy 'n gelowige was, en dit is hom tot geregtigheid toegereken. Deur die geloof

het hy verstaan dat niks as versoeningsbloed sy skuld voor God kon delg nie. So het hy dan in die gees vooruitgesien op die komende Middelaar, Christus. Maar so het hy Satan ook oortuig dat daar nie meer vatkans aan hom was om hom van God afvallig te maak nie. Daarom tree hy op met brutale geweld deur die vleeslike arm van Kain, wat in sy besetenheid sy broer doodslaen, daartoe gedrewe deur die „mensemoordenaar van die begin af.”

Ons dink verder aan Josef. As die geweldpleging wat die duiwel hom aandoen deur sy broers hom nie vernietig nie en ook nie van God afvallig maak nie, dan probeer hy weer die weg van sedelike verleiding. Nou gebruik hy die vrou van Potifar as lokaas — soos wat hy nog in ons dae ook daarna soek om elke mooi meisie en elke bevallige vrou voor die voete van die kinders van God te werp deur hulle te beweeg om hulle liggame soos dié van stoetbeeste op die tentoonstelling te plaas en die sierlike lede van hulle godstempels te laat fotografeer om prikkelprente vir tydskrifte daarvan te maak. Al die vroulike bekoorlikheid van daardie Egiptiese met al haar liste word ingespan om Josef te verlei tot sedelike verval en daarmee tot afval van God. Maar as Josef die versoeking weerstaan, verander die bevallige vrou skielik in 'n grypende wolf, 'n besetene. Nou tref fisiese geweld vir Josef weer: onreg en gevangenskap. Die Satan soek sy dood.

Ons noem nog slegs een voorbeeld uit die bybelse geskiedenis. Toe die koning van Amalek vir Israel wou vernietig — en die Satan sit daaragter — het hy vir Bileam laat roep om Israel te kom vervloek. God dwing egter vir Bileam om 'n seën oor Israel uit te spreek, ja, tot driekeer toe. Nou word dit duidelik dat Balak sy doel nie langs daardie weg sou bereik om Israel ná vervloeking met militêre geweld te vernietig nie. Toe stuur die duiwel vir Bileam met 'n ander plan na die koning. Hy moet Israel laat verlei tot hoerery en afgodery, want Jehovah, die God van Israel, haat sulke dinge. As Balak dit kan regkry, sal hulle God Self met hulle afreken. In die Joodse geskifte lees ons hoe Amalekietiese meisies en vroue toe te werk gegaan

het om die manne van Israel te verlei tot sedelike ontug, en afgodery wat daarmee saamgegaan het. Hierdie lis het geslaag. God het ingegryp en vier-en-twintig duisend Israëliete laat sterwe (Num. 25; Openb. 2:14). Die onkuisheid was en is nog steeds 'n gruwel in die oog van God, en by Sy eie mense sal Hy dit allermens verdra. Sy heiligheid kan dit nie toelaat nie.

Die aanvalle op aldrie fronte duur nog onverpoosd voort en sal steeds hewiger word namate die tyd van die voleinding nader. Al meer en meer sal die christen voor die keuse geplaas word om óf aan die eenkant hom of haar te laat verlei tot sedelike en/of geestelike afval van God en sy Woord en die waarhede daarin vervat, óf aan die anderkant vervolging, verdrukking, marteling en die dood te trotseer. Elke Daniël sal nog weer in gevaar kom om in die leeu kuil, en elke Sadrag, Mesag en Abednego om in die vuuroond gegooi te word. „Dan sal hulle julle aan verdrukking oorgee en julle doodmaak; en julle sal deur al die nasies gehaat word terwille van sy Naam . . .” (Mat. 24:9).

Daar is dan nou in hoofsaak die strydmetodes van die sataniese magte. Nou nog net 'n woord oor die magte self. Paulus noem hulle vir ons mooi in volgorde en in rangorde op in Ef. 6:11-12. Die owerste van die vyande van die Godsryk is die Duiwel, wat elders die Satan, of ook Lusifer of Beëlsebul genoem word. Hy is die groot rebelleier wat nog voor die dae van die paradys in opstand gekom het teen God en 'n groot deel van die geestelike wesens met hom saamgesleep het in sy afval (Openb. 12). Hy wil sy koninkryk op die aarde handhaaf en tot volle verwesenliking bring, terwyl God en sy Christus ontroon moet word. Daartoe soek hy die aanhang van die hele mensdom, en wee diegene wat hom weerstaan — altans in soverre dit is sy mag gegee word om aan hulle iets te doen. Onder hom weer is daar 'n meervoud van „owerhede, magte en wêreldbeheersers van die duisternis van hierdie aïoon”, wat verder genoem word „die bose geeste in die lug.” Daar is owerstes onder die demone,

en onder hulle weer 'n heirskaar van bese geeste. 'n Ontelbare menige van hulle is reeds lankal opgesluit in die Abyssos, waarin ook later die Satan self toegesluit sal word gedurende die Millennium. Hierdie wolk van bese geeste sal ook vir 'n tyd lank uitgelaat word wanneer die vyfde basium blaas (Open. 9), om die mensdom te kom pynig, sodat hulle die dood sal soek, wat egter van hulle sal wegwyk.

Hierdie bese geeste of „duiwels” of demone, waarvan ons lees dat hulle soms van 'n menslike liggaam besit neem het en sodoende die eie persoonlikheid van daardie mens totaal verdring het, het ook hulle prooi genadeloos gemartel deur hulle b.v. in die vuur te laat val, stuipe te laat kry of hulle kranksinnig te maak. Hierdie verskynsels kom nog voor, veral, volgens die getuigenis van sendelinge, in die heidenwêreld.

Dis dieselfde demone waarvan daar sewe in Maria Magdalena gewoon het, totdat Christus hulle uitgedryf het. Dis dieselfde demone wat die moderne mensdom tot seksuele raserny drywe op 'n skaal en intensiteit wat seker nie veel verskil van die dae voor die sondvloed, of soos dit was Sodom en Gomorra nie. Dis dieselfde demone waarvan daar 'n legio ('n leërafdeling) gehuisves was in die liggaam van die besete man van Gadara, waarvan ons ook lees dat hulle Jesus gesmeek het om hulle nie toe al in die abyssos in te stuur of te pynig nie, maar om hulle toe te laat om in die trop varke te vaar, wat dan ook gebeur het, met slegte gevolge vir die varke. Dis dieselfde demone wat daardie man tot 'n ontembare ondier gemaak het en hom nakend laat rondloop het. Dis ook nog hulle wat die moderne mensdom al meer en meer aanhits tot ekshibisionisme, soos dit tot uiting kom in die toenemende naaklopery. Dis dieselfde demone wat die mensdom aanhits tot die bloeddorstigheid van verskeurende diere, tot die mees onbeskryflike wreedaardighede en die allesversonkenste, benede dierlike wellustigheid, soos die wêreld dit veral weer gedurende en aan die einde van die afgelope wêreldoorlog belewe het.

Die wêreld waarin ons as gelowiges moet woon en leef tot eer van God, is 'n besete wêreld, en dit in die mees letterlike betekenis van die woord. Dis beset met die demoniese magte van die god van hierdie wêreld, die Duiwel. Hy sal ook nog verder gaan en later sy „drie onreine geeste” uitstuur om die nasies van die aarde aan te hits vir die groot oorlog teen God en sy Gesalfde, om hulle te vergader by die Armageddon, waar God strafgerig sal hou om al die hordes wat so teen Hom gemonster sal wees, uit te delg (Openb. 14, 16, 19).

Dis dieselfde demoniese magte wat die mensdom steeds meer aanhits tot owerspel, egbreuk, egskeidings, dronkenskap, sabbatontheiliging, dobbelary en elke vorm van sosiale euwel aan die eenkant, en aan die anderkant verlei tot elke soort en graad van kettery en dwalinge, die leringe van demone, binne sowel as buite die sigbare kerk. Die kerk veral moet deursuur word van allerlei leringe van demone, soos Paulus dit noem, tot dit omgeskep sal wees tot die komende Babilon van kettery en afval van die lewende God en Sy Woord.

Dis dan teen hierdie magte wat ons moet stry, totdat Christus kom om sy vyande uit te delg en sy gemeente te verlos. Vlees en bloed alleen is sekerlik nie teen hulle bestand nie, en met vleeslike wapens van militarisme of mensewysheid, soos die sielkunde of die sekularistiese opvoedkunde, kan hierdie vyand op geen terrein verslaan word nie. Intendeel gebruik hyself juis daardie einste wapens teen hulle wat meen om in eie krag staande te kan bly of die wêreld met mensgemaakte middele te kan verlos! Maar die powerste figuur slaan seker nog daardie kerk of 'n christendom wat sy godgegewe wapenrusting gaan prysgee en soos daardie duiwelbesweerders in die Naam van Jesus Christus met allerlei mensewysheid die stryd wil aandurf. Hulle sal kaal uitgetrek word deur die demone en smadelik op die vlug slaan. Want van Jesus en sy kragvervulde apostels en bedienaars van die goddelike Woord weet die demone wel goed, maar „julle, wie is julle? Julle wat 'n gedaante van die godsaligheid het,

maar die krag daarvan verloën het?" Kyk tog net met watter soetsappigheid van „social gospels” en ander wys-hede daar tans probeer word om die demone uit die altyd woester wordende wêreld van die Satan uit te drywe. So is die wêreld nog heel onlangs in die Naam van Jesus Christus aangeraai om homself te verbeter en 'n nuwe en beter maatskaplike orde uit te dink! Hoe ver tog verwyder van die gees van 'n Johannes die Doper wat uitroep „Bekeer julle, want die koninkryk van die hemele het naby gekom!”, terwyl hy daarby wys op die komende Regter as enigste Verlosser.

Asof die demoniese wêreldbeheersers ooit vatbaar was vir mooi redenasies of bereid sou wees om te luister na die resepte van 'n deur ongeloof en modernistiese dwalings verminkte naamchristendom, waarmee die wêreld dan tot 'n beter wêreld gemaak moet word. Sal die demone miskien hulle welwillende samewerking hiervoor aanbied?

Nee, in hierdie worstelstryd is dit die demone óf ons wat ons wat in Christus glo; dis die Satan óf Christus, en daar sal geen kompromis wees of 'n aanbod daartoe van enige kant nie. Dis 'n stryd deur God bepaal en wel tot die bittere einde vir die demone en hulle aanhangers en tot die salige voleinding vir die gemeente van ware gelowiges in Christus.

Hoe futiel en hoe fataal selfs moet dan ook die uitwerking wees van die dikwels in koerante en tydskrifte voorkomende artikels om jongmense voor te lig sonder enige binding aan of selfs maar 'n enkele verwysing na die Woord van God. Hoerery word dan b.v. nie voorgestel as sonde teen die lewende God, wat die mens uitsluit uit die gemeenskap met God en sy Koningryk nie, maar bloot as iets wat gevaarlik kan wees met die oog op moontlike swangerskap — dink net aan die skande en die ongerief! Of die vrees vir die moontlike gevolge kan baie sleg wees vir die senugestel, of die toekomstige huweliksgeluk kan deur vooregtelike losbandigheid ondermyn word! Of daar is gevaar vir liggaamlike siektes. Alles op homself wel waar, vir sover dit gaan, maar die ellendige implikasie

van alles is dat dit gaan om die s.g. „geluk” op aarde van die betrokkenes, wat van hulle fisiese en maatskaplike veiligheid en aansien afhang, en nie om die eer van 'n heilige Skepper wie se geboorte hulle vertrap het nie, of om die bloed van die kruis wat hulle versmaad nie. As die „gevaar” heeltemal vermy sou kon word, sou natuurlik by implikasie daar verder eintlik nie meer veel teen ingebring kon word nie! Die oes op al hierdie eindelose raadgewings is dan ook nie alleen maar skraal nie, maar wat meer is: die ontug neem toe! Demone word nie met mensewysheid besweer nie.

Teen hierdie duiwelse wêreldbeheersers is net maar diegene bestand wat die volle wapenrusting van God aantrek, waarvan die vernaamste seker sal wees die swaard van die Gees: die Woord van God, soos dit vervat is in die ganse Skrif. Dit is die enigste doeltreffende wapen van die Kerk. Daarnaas kom nog as uiterlike hulpmiddel die swaardmag van die owerheid, wat as dienaar van God die Kerk tersyde moet staan in die betuelling van die kwaad.

Maar die oorwinning en die triomf behoort aan die komende Christus alleen.

J. J. Engelbrecht.

Delareyville.

WYLE OUDERLING L. J. FOUCHE

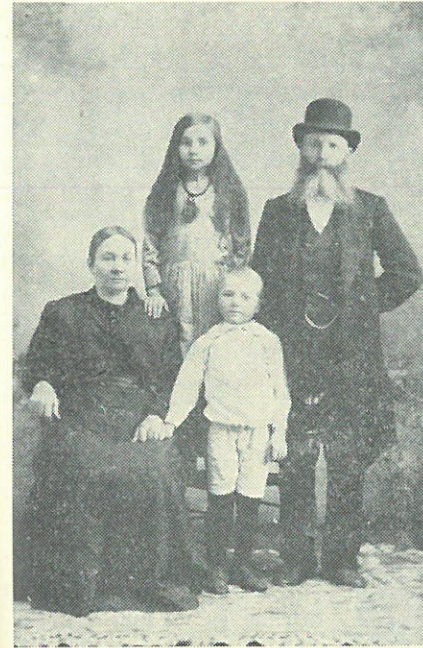
Die spore van wyle ouderling L. J. Fouche lê haas onuitwisbaar hier in Wes-Transvaal. 'n Uitstaande kenmerk in sy lewe was sy diens aan sy kerk. Vir 36 jaar het hy sy kerk trou gedien. Ons het hom geken as 'n man, vurig van gees. Gloedvol, met die oortuiging van sy hart kon hy 'n saak bepleit wat hy as reg beskou het. Na die hoogste vergadering van ons kerk het sy Kerkraad hom dikwels afgevaardig. Op Ringsvergaderings was hy 'n alombekende persoon. Baie verhaaltjies kon hy vertel uit sy ervarings in sy kerklike werk. In sy Kerkraad en gemeente het hy byna onmisbaar geword.

Sy heengaan word diep betreur deur sy familie, sy gemeente en sy kerk.

Sy grafsteen dra as opskrif die teksvers by sy laaste erbewys: „Wees vurig van gees, dien die Here”. — Rom. 12 vers 11.

P. VAN WYK

PIETER CHRISTIAAN BEZUIDENHOUT EN
CATHARINA ELIZABETH (geb. SPIES)

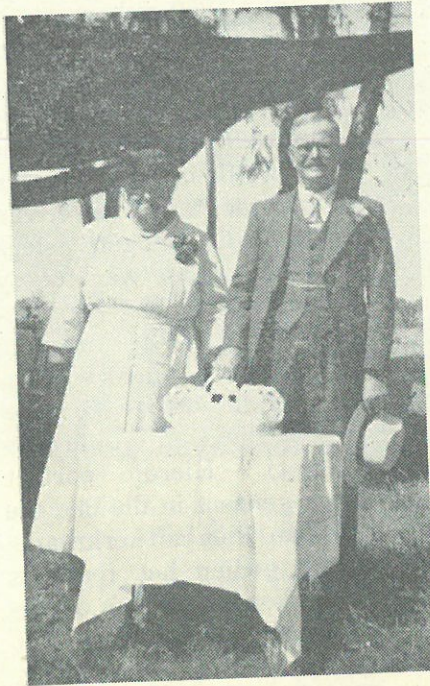
Oom Piet is op 2 Julie 1869 gebore en sy eggenote op 30 September 1875. Hulle het op 24 April 1893 in die huwelik getree. Uit die huwelik is vier seuns en vier dogters gebore, van wie die jongste slegs drie maande was toe sy deur die dood wegge-
neem is. Die ander is nog alger in die lewe, van wie die oudste 61 jaar is (die seun op die portret). Hierdie portret is geneem in die dae toe Oom Piet as kerkraads-
lid gedien het (eers as diaken en later as ouder-
ling) in die tyd van Ds.

Goddefroy (1896) en Ds. Barger (1919) in Middelburg, Tvl. Later is die gemeente Witbank gestig en daar is hy weer as ouderling gekies en het in die hoedanigheid tot 1939 gedien. Tot in hulle ouderdom was hierdie egpaar getroue ondersteuners van die Ned. Herv. Kerk. Na 'n gelukkige egverbintenis van 60 jaar het sy eggenote hom op 5 April ontval. Hulle het intussen die groot voorreg gesmaak om al vier hulle seuns as kerkraadslede in die Ned. Herv. Kerk te sien.

(MEV.) C. HAMMAN

(jongste dogter op die portret, 1916).

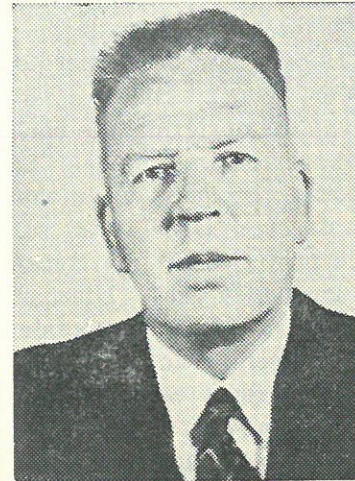
EGPAAR GELDENHUYS

Egpaar Geldenhuys, Brandvlei, Randfontein, het op 2 April 1955 hulle goue bruilof gevier. Ds. Van Jaarsveld het die funksie met gebed geopen. Hulle is deur (wyle) Ds. C. W. du Toit op Potchefstroom in 1905 in die huwelik bevestig. Uit die huwelik is 5 kinders gebore en deur (wyle) Ds. Du Toit gedoop; vier van hulle lewe nog en was op die goue bruilof teenwoordig. Daar is 8 kleinkinders, van wie een oorsee is. Oom Burt — soos hy genoem word — is in 1880 gebore en op Potchefstroom deur (wyle) Ds. Dirk van der Hoff gedoop; hy het belydens van geloof voor (wyle) Ds. Du Toit afgelê. Sy eggenote, Johanna, gebore De Villiers, is in 1887 gebore. Hy is 'n oud-stryder en het aan die slag van Twee Riviere en Magersfontein deelgeneem, is saam met 4,000 man en Genl. Piet Cronjé gevangeneem en na St. Helena gestuur. Sy een tentmaat, Oom Gert v.d. Winter, lewe nog en is 87 jaar oud; hy woon op Rooipoort, Potchefstroom. Oom Burt het ook sy vader en sy jongste broer in die oorlog verloor — sy vader is aan boord skip oorlede en op see begrawe. Oom Burt het sy Kerk lief. Ons kan maar net sê: „Ebenhaeser”.

B. C. G.

DIE HOUDING VAN DIE KERK TEENoor ISRAEL.

Dit was tydens die sitting van die Algemene Kerkvergadering in Mei 1948 dat op 'n môre die tyding bekend geword het dat Amerika en Rusland erkenning verleen het aan die nuwe staat Israel, wat sewe maande tevore reeds teoreties erken is deur die Verenigde Volke. Hierdie gebeurtenis wat groot opspraak verwek het in die wêreld, ook in die Christelike wêreld, het feitlik ongemerk verbygaan aan die vergadering. Dit was baie jammer dat die Kerk in sy hoogste vergadering so weinig aandag hieraan geskenk het. Daar het plotseling, feitlik oornag kan ons sê, 'n nuwe staat op die kaart van die wêreld verskyn. Nadat die Joodse volk sy selfstandige bestaan as volk ingeboet het met die wegvoering van die tweestammeryk deur Nebukadenezar, die koning van Babel in 587 V.C., het Israel nooit weer as volk sy onafhanklikheid teruggekry nie. Oor die aardbol is die Jode versprei en in die eeue wat verbygegaan het, het hulle deurgedring tot in die verste hoeke.

Die gebeurtenis in Mei 1948, die ontstaan van die nuwe selfstandige staat Israel is deur die Jode oral vandaan met blydschap begroet. Dit is so goed te begrype. Om ses en twintig eeue lank rond te trek, soos „vreemdelinge en bywoners”, sonder om ergens 'n plekkie te hê waarvan mens kan sê, daar is my tuisland, my vaderland, en om dan op 'n môre wakker te word en te verneem — nou het ons ook 'n vaderland, moet 'n geval van onbekende vreugde by mens opwek. Dit is so natuurlik.

Die Christelike wêreld is in sy waardering oor die ontstaan van die staat Israel verdeeld. Daar was mense en daar is mense wat in die gebeurtenis die vervulling sien van die heilsprofesieë uit die Ou Testament, wat die staat Israel begroet as teken van Gods werk aan sy volk. Die het daarin gesien die antwoord op die vraag van die discipels aan die Here Jesus, nl. Here, gaan U in hierdie tyd die koninkryk vir Israel weer oprig? Hand. 1:6. Hulle het daarin gesien die begin van die oprigting, die herstel van die koninkryk vir Israel. Daar was en daar is mense, wat nie bepaald godsdienstige betekenis vasknoop aan die gebeurtenis van die herstel van Israel, wat sê, dat dit niks te make het met die profesieë uit die Bybel nie, maar dat dit „'n gril van die geskiedenis is.” Hieroor is almal dit eens dat dit 'n gebeure is van die allergrootste belang vir die hele wêreld, die herryseris van 'n Joodse staat, nadat Palestina eeue lank vervreem was van die Jode. Sedert die totstandkoming het dan ook duisende en tienduizende Jode oral vandaan hulle opgemaak om terug te gaan na die land van die vadere, dié land wat God met 'n eed toegesê het aan Abraham en sy nageslag, want nou is die land weer nasionale tuiste van al wie Jood is. Die slagting onder die Jode, veral gedurende die tweede wêreldoorlog, die wyd-verspreide gevoel van anti-Semietisme (in ons land en in ons Kerk ook nie 'n onbekende verskynsel nie) het meegebring dat die stroom van Jode veral uit Wes- en Middel-Europa daarheen aangegroei het. Ons het hier dus te doen met 'n terugkeer van die afstammelinge van 'n ou volk na hulle vroeëre, eeue-oue vaderland, waaruit hulle deur veroweraars verdryf is.

Hoe staan ons nou teenoor die nuwe staat Israel? Watter houding is die regte een wat die Christelike Kerk hierteen moet inneem? Leer die Heilige Skrif ons hieroor iets?

Ons erken die leiding van God in die geskiedenis, ons glo dat God die lotgevalle van volke en van nasies bestuur. Ons spreek dan ook daarvan dat dit nou nie maar toevallig is dat God ons as volk hier aan die suidpunt van Afrika

geplant het nie. Dat God dit gedoen het erken ons. So betuig ons op Dingaansdag dat oral in ons geskiedenis die leidende, bewarende en reddende hand van God duidelik merkbaar is. Ons spreek selfs van 'n taak wat ons hier as volk het en wel 'n taak wat God ons opgedra het. En as ons nou ons eie geskiedenis so beskou dan kan ons as Christene seker die oprigting van die staat Israel sien as 'n bevestiging van Gods trou aan sy ou verbondsvolk, wat Hy eenmaal geroep het tot sy diens. Eenmaal het God uit die volke van die wêreld Israel uitgekies om Hom op 'n besondere wyse te dien, om Sy heerskappy en Sy heerlikheid in die wêreld uit te dra en om die volke tot Hom te bring. So het God sy besondere genade aan Israel betoon, sodat Israel die toonbeeld van sy heil kan wees. God het Israel uitverkies vir Sy ryk, uitverkies om Hom te dien. Die feit dat God Israel uitverkies het hou dit in:

1. God sonder Israel af van die ander volke.
2. God sonder Israel af om vir Hom 'n heilige volk te wees, wat eiendom van die Here is.
3. Die stoot het van God uitgegaan; Hy rig 'n verbond met Israel op; Israel is niks beter as die ander volke nie.
4. Die verkiesing van Israel rus op Gods liefde en trou en nie op enige verdienste van hulle kant af nie.

Nou leer die Ou Testament ons dat die verbond wat God met Israel opgerig het ewig is. Jer. 31:35 vv., 33:23 vv. Dat God Israel uitverkies het bly waar, ook vandag nog. Selfs waar daar sprake is van verwerping of verstoting van die volk deur God, blyk dit dat dit van tydelike aard is. Die profete wys herhaaldelik en nadruklik op die res wat daar sal oorbly. Verder gebeur dit meermale dat voorsegginge wat betrekking het op die teenwoordige geskiedenis en die komende heilstyd deureen vloei. So kan die heilsbeloftes wat aan Israel toegesê word nie beperk en vasgepen word tot die tyd van die herstel na die Babiloniese ballingskap nie. In daardie tyd, die tyd van

ballingskap en onmiddellik daarna, die tyd van Esegïël en die tyd van Jesaja 40 - 66 is daar ook nie veel van geloof te merk by die groot menigte nie en tog verseker God sy trou aan sy volk. En so mag ons as Christene seker ook in die opstanding van die staat van Israel, 'n bewys van Gods goedheid en guns aan sy volk, sien. Dit wil nie sê, dat ons in die weeroprigting van Israel die vervulling sien van die verwagtinge wat die profete daaraan vasgeknop het nie, maar dat dit 'n daad van God aan Israel is, en wel 'n groot daad staan vir my vas. Hier lê die verskil met die Chiliasties-adventistiese strominge, d.i. dié wat die duisendjarige vrederyk verwag, waarby Jerusalem die middelpunt van die wêreld is en die Israel wat tot Christus bekeer is, die vernaamste plek sal inneem en die hoofrol sal vervul.

Nou is daar die opvatting dat die gemeente van die Nuwe Testament, die Christelike Kerk, na de koms van Christus, die plek van die ou verbondsvolk ingeneem het, m.a.w. die rol van Israel is uitgespeel. As dit werklik die geval is dat die Christelike Kerk in die plek van Israel ingetree het, dan is dit ook inderdaad met Israel verby. Maar is dit so? Die klassieke plek wat hieroor handel is Rom. 9-11. Sonder om op die uitlegkundige besonderhede in die fyner punte in te gaan in hierdie hoofstukke kan ons dit vasstel. Paulus verwyt Israel sy ongehoorsaamheid en erken dat die oordeel oor Israel regverdig is, maar tog wil hy nie weet van die verwerping of verstoting van die volk nie, maar hy hou uitdruklik aan die verkiesing vas. Rom. 11:1,2. Ja, die heil van die *hele* Israel in Christus word deur hom voorsê, Rom. 11:26. Daaruit kan ons dan die afleiding maak dat die rol van Israel as verbondsvolk, wat deur God self uitverkies is, nie uitgespeel is nie en verder dat die Christelike gemeente nie plaasvervanger is van Israel nie en nie die rol van Israel gaan speel nie. Die Christelike kerk, sê Paulus, is in Israel ingelyf.

Die boom, waarop die gelowiges ingeënt is, is in wese Israel, die ware Israel, in Christus teenwoordig. Van

die boom is daar takke afgekap en ander is daarop ingeënt, maar as Israel terugkeer, dan is God magtig om hulle weer in te ent. Israel, so gaan Paulus verder, behoort van nature by die mak olyfboom, dit is makliker om hulle weer in te ent op hulle eie olyfboom, Rom. 11:23, 24. Teen Paulus kan ons nie beweer dat die verkiesing van Israel deur God op 'n end is nie. Die onderwerp van die profesie is nie Israel as politieke eenheid of staatkundige grootheid nie, asof die herstel van die staat Israel van betekenis sou wees en 'n besondere plek sou inneem in die redding van die wêreld nie, dog in die heilsprediking gaan dit om die *volk* Israel. Die Christelike Kerk het dus nie in die plek van Israel gekom nie, maar deur Jesus Christus, is die kerk opgeneem in die bondsvolk Israel, is die Christelike Kerk ingeënt as takke van 'n wilde olyfboom op die mak olyfboom. En wie sal sê, waar Israel nou weer sy vryheid en selfstandigheid het, of dit die kanse vir sy uiteinde-like herstel nie groter en meer moontlik maak nie? Wie weet?

Maar, mag die bedenking kom, noudat Israel Jesus, die uitverkorene van God verwerp het, het hy tog sy plek as uitverkore volk van God seker verloor en het die Christengelowiges sy plek ingeneem. Dit moet ons onthou, dat die Kerk slegs bestaan as Joods-Christelike Kerk. Paulus sê uitdruklik – deur hulle val (van die Jode) het die saligheid tot die heidene gekom. Rom. 11:11 vv., die takke is afgekap sodat ek ingeënt kan word, Rom. 11:19 en hier pas geen hoogmoed nie, maar vrees, Rom. 11:20. Weliswaar het die Jode die enig-werklike gehoorsame, dié een wat God verkies het, verwerp, en daarmee ongehoorsaam geword aan die prediking van die profete. Israel het almeer die nadruk gaan lê op hulle uitverkorenheid in plaas van die verkiesing deur God. Maar het die Christelike Kerk beter gevaar? Hou die vraag – wie word verkies – nie ook meer die geeste besig as die gedagte dat God verkies. Ook die Kerk het die verkiesing verderf en het gaan uitmaak en homself beskou as die wettige en enigste erfgenaam van die verkiesing van God. Die kruisiging van Christus

is telkens ook herhaal deur die Kerk. Saam met die Jode staan ons skuldig voor God aan die dood van Christus en daarom het ons mekaar nie te verwyt nie. Die Hollandse digter uit die 17de eeu Revius het dit so uitgedruk

't En zijn de Joden niet, Heer Jesu, die u kruisten,
Ik ben 't, o Heer, ik ben 't, die u dit heb gedaan."

Die ongehoorsaamheid van Israel aan die roeping deur God het Israel weer in eeuelange ballingskap gevoer; die ongehoorsaamheid aan die roeping van God het onder die Christenvolke oorlog na oorlog opgeroep. Die magteloosheid van die Kerk, hier by ons en elders, kom dit nie voort uit die ongehoorsaamheid aan die roeping en verkiesing nie.

Dan kom die vraag op - moet die Christelike kerk nou die verkiesing van Israel gaan erken? Saam met Paulus moet ons dit doen, onvoorwaardelik en dit ook by Israel tuisbring, maar tegelyk ook alle aansprake van Israel daarop as reghebbendes ontken, net so min as die Christelike Kerk reg daarop het en daarop aanspraak mag maak. Die grondslag van die verkiesing in die Oue sowel as in die Nuwe Testament is en bly die liefde van God en nooit die verdienste of waardigheid van die mens nie. Die Kerk moet spreek met Israel oor die juiste verkiesingsgeloof, die Kerk moet spreek uit die profete en die evangelies, sodat én die Kerk én Israel kan leer en tot juiste insig kan kom wat verkiesing beteken, sodat Kerk en Israel mekaar beter leer ken en verstaan en digter bymekaar kom. Albei Kerk en Israel kan nog veel leer voordat die verkiesing van God reg begryp word. Verkiesing beteken voortdurende bekering tot God, lewe volgens sy wil, geloof in Sy woord, Sy beloftes, kortom 'n lewe tot Sy eer en tot Sy heerlikheid. Vanuit die geloof moet die Kerk in aanraking kom met Israel en so die gemeenskap verkry.

Die vervulling van die profesieë kan slegs gebeur in die aanname van Jesus Christus deur Israel - dit staan vas vir die Christelike geloof. Hoedat God besig is om Sy heilsplan uit te voer, is en bly vir ons mense onbekend, maar dat Israel in Sy heilsplan opgeneem is blyk uit die getuigenis van die Ou sowel as die Nuwe Testament.

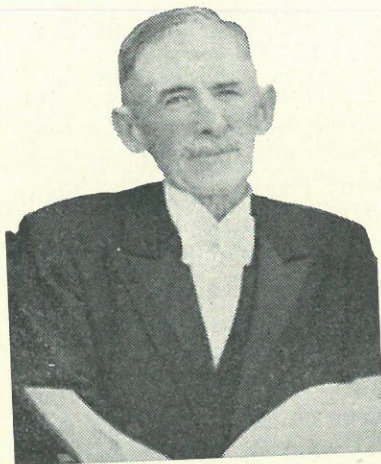
Die Israel wat in verstrooiing gewoon het tot nou toe, kry met die vestiging van die nuwe kans. En die vraag rys onmiddellik, sal dit moontlik 'n omkeer van die Jode bring, is dit moontlik die voorspel van die inenting van die afgekapte takke op die olyfboom? As die gelowige Israeliet sy terugkeer na die land van die vadere besing met die woorde uit Psalm 126 of die uit Jesaja 49:14 vv., mag die Christelike Kerk hom die reg ontsê, as hy hierdie dinge aan lyf en lede ondervind? Die Christelike Kerk kan dit met verwondering en vreugde aanskou, hom daarvoor verbly en bid om die vrede van Jerusalem. Is die gebeurtenis 'n voorbereiding vir die komende heilstyd wat en Jode en Christene verwag en na uitsien? Daar is baie wat klaar is met die antwoord, somer dadelik, ja of nee. Sal ons dit weet? Selfs die Heer het nie al die geheime geweet nie Mark 13:32. Die Kerk moet sien en meeleeft en boweal versigtig wees in sy oordele. Wat taak van die Kerk is - om te bid om die heil van Israel en meewerk as daarom gevra word. Die Christelike Kerk mag hom verbly daarvoor dat sy ouer broer 'n verlore besit na eeue terruggevind het. En verder mag ons vertrou dat God op Sy tyd en op Sy wyse die ander, meerdere waaraan die ouer broer behoefte het, nl. die verlossing deur Jesus Christus, ook sal skenk, sodat Kerk en Israel medeburgers van die heiliges en huisgenote van God kan wees. Erf. 2:19.

E. S. Mulder

Pretoria,
September, 1955.

PAUL ANDRIES RAS

Gebore 3 April 1883 – Oorlede 23 Junie 1951

Veertig jaar onafgebroke diens in die Kerkraad waarvan 1 jaar as diaken was. In die 40 jaar was hy drie nagmale nie by sy Kerk nie, weens ernstige siekte.

Vir 30 jaar elke jaar agt dae uitgekamp op die kerkplein en kinders gekatiseer.

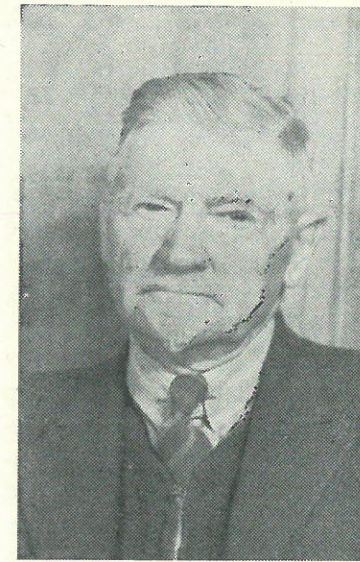
Hy het sy gemeente op 30 ringsvergaderings verteenwoordig en was 30 jaar op die ringskommissie. Hy het sitting gehad op 10 Algemene Kerkvergaderings, en was 6 jaar op die Algemene Kommissie en 6 jaar op die Raad van die Kuratorium.

Twee-en-twintig jaar voorsitter van die 2de oudste Dingaansfees in Transvaal (Roodebank distrik Standerton).

Ses-en-twintig jaar offisier onder Generaals Botha, Smuts en Hertzog se regerings en het saam met Generaal Botha die Anglo-Boereoorlog deurgemaak van af die begin.

In swaar skermutseling met die Engelse het hy sy man gestaan soos 'n dapper held alleen kon doen, onder andere te Colenso, Spioenkop, Elandslaagte Blauwkap, Bakkenlaagte, Donkerhoek en so meer. Hy het nooit in sy lewe op hom laat wag nie en posisies wat hy gehou het was met onderskeiding. 'n Man was hy met 'n groot hart, rein gewete, baie verstandig, 'n standvastige geloof en 'n vredemaker.

OUDERLING N. J. GROBLER

Ouderling N. J. Grobler van Bethal is in Desember 1884 gebore. Toe die Tweede Vryheidsoorlog uitbreek het, was hy nouliks 15 jaar oud, maar het ondanks sy jeugdige leeftyd die wapen opgeneem en saam met die burgers in die stryd vir die behoud van vryheid van land en volk gestaan, totdat hy ses weke voor die vrede gevange geneem en as banneling na Indië gestuur is. Hy wou, sê hy, „die eed van getrouheid aan die Empire nie teken nie” en het as gevolg daarvan eers

in 1903 in Suid-Afrika teruggekeer. Die bestaan was moeilik, want alles was verniel en hy moes van voor af aan begin. In 1914 tree hy in die huwelik met Helena Susanna Pretorius wat hom al die jare, ook op kerklike gebied, trou bygestaan het. In 1938 het hy lid van die Kerkraad geword en op die Alg. Kerkvergadering van 1948 word hy as lid van die Kommissie van die Alg. Kerkvergadering gekies. Die eer en vorreg het hom te beurt geval om op die jongste Alg. Kerkvergadering as sodanig herkies te word. As lid van die Kerkraad het hy tal van kere by begrafnisse opgetree. Deur die sparende genade van God het hy die sewentiger jare bereik en voel, soos hy dit uitdruk, dat die „uitspantyd nie meer ver af is nie.” Die lewensdag het al ver gevorder en „terwyl dit al middag is, kom ek meer en meer tot die besef, dat ek tog so min gedoen het vir my Kerk, ook vir die maatskaplike sy van die lewe.” Dis die taal van christelike ootmoed. Mag hy saam met sy eg-

genote nog lank gespaar bly en die vervulling van die belofte ryklik smaak: „Tot die ouderdom toe is Ek dieselfde, ja, tot die grysheid toe sal Ek julle dra” (Jes. 46:4).
E.

J. A. NIEMANN

Jurgens Albertus Niemann is gebore op 15 Junie 1858. Oom Jurg het deelgeneem aan vier Kaffer-oorloë, die slag van Amajuba gedurende die eerste Vryheidsoorlog, die slag op Doornkop teen Jameson, en het die Driejarige-Oorlog deurgemaak onder Kommandant Ferdinand Potgieter van Makwassie. Met die Rebelle het hy onder Genl. Kemp gedien. Gedurende die Engelse Oorlog het die Engelse sy jongste seuntjie, klein Jurg, in die arms van sy vrou, tant Bettie, naby Witpoort, doodgeskiet. Tant

Bettie is gevang en na Klerksdorp en later na Durban gestuur. Op 29 April 1954 is oom Jurg op byna 96-jarige ouderdom op Leeudoringstad oorlede. 'n Agter-kleinkind, Ds. J. A. Swanepoel, is predikant op Suidheuwels.
W. P. v.d. Merwe.

Mafeking.

GERHARDUS VISAGE EN SUSANNA CORNELIA CATHARINA, Geb. WILLEMSE.

Gebore op die 10de September 1888, is Gerhardus Visage in April 1924 as diaken in die gemeente van Eendracht bevestig. In hierdie hoedanigheid het hy aldaar gedien tot 1939, toe hy die omgewing verlaat en na die Heidelbergse distrik verhuis het. Skaars het hy daar sy intrek geneem, of hy is weer as diaken gekies en tot vandag toe dien hy as diaken, tans van Greylingstad.

Byna onafgebroke staan hy dus vir die laaste een en dertig jaar as diaken in diens van die kerk, en alhoewel hy

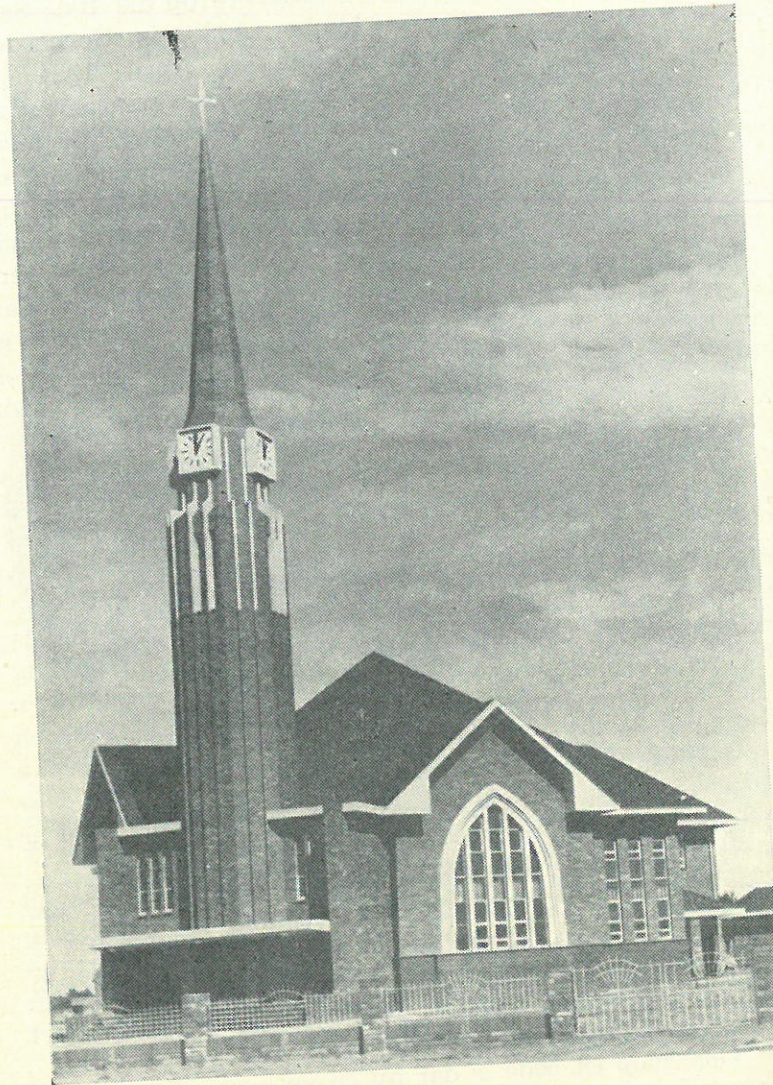
al meermale as ouderling voorgestel is wou hy dit nooit aanvaar nie. Hy voel hom geroepe as diaken en niks anders nie. In hierdie amp het hy met groot onderskeiding die verskillende gemeentes gedien, want alhoewel hy 'n man van min woorde is, is hy kragtig in daad. Stil en beskeie doen hy sy werk en aan sy ywer vir die huis van die Here is daar geen einde nie. Oom Gert, soos hy deur almal geken en genoem word, is 'n diaken soos 'n mens maar kan verwag.

In sy getroue en ywerige diens word hy ondersteun deur sy net so getroue eggenote, iemand uit die geslag van die Willemses, stoere Hervormers. As oom Gert tekenne gee dat hy nou wil bedank, is tant Sannie se woorde: „Gert, jy is nog te jonk.” Reeds 67 jaar, is oom Gert werklik een van die jonges onder ons.

Ons hoop en bede is dat hy en sy eggenote nog lank gespaar mag bly en nog lank in die diens van die Kerk mag staan.

C. J. S. v. N.

NUWE KERKGEBOU VAN GEMEENTE WOLMARANSSTAD

Danksy die fyne kunssin van Argitek Hendrik Vermooten, die bekwame vakmanskap van die N.H.W.-Bouers, die eendrag en vrygewigheid van die lidmate, en bowe-al

die seen van die Allernoogste, kon ons op 16 April 1955 ons kerkgebou in gebruik neem.

Die gemeente kan met vrymoedigheid getuig dat geen enkele van ons aan die begin ooit verwag het dat die bydraes so groot, die samewerking so hartlik en die resultaat so bevredigend sou wees nie.

P. B. VAN NIEUWENHUIZEN.
(Scriba.)

JOHANNES CORNELIUS VAN DER WESTHUIZEN

Wyle oom Jannie is op 8 Maart 1876 op die plaas Bloubank in die distrik van Krugersdorp gebore. In 1943 het hy na die plaas Soutbos in die distrik van Kroonstad getrek, waar hy tot sy dood op 28 September 1953 gewoon het. Toe hy in Kroonstad gekom het, het hy hom buite die grense van ons gemeentes bevind en toe die Ned. Geref. Kerk op Kroonstad besoek, maar hy het nie sy bewys van lidmaatskap daar ingedien nie. Hier het drie van sy kinders belydenis van geloof afgelê. In 1947 is 'n gemeente van ons Kerk op Kroonstad gestig. Kort daarop is oom Jannie as ouderling gekies — hy was toe reeds in die sewentig jaar oud. Hy is egter van die voorreg verstoke om lank sy krag en vermoë aan die diens van onse Here te wy. 'n Ernstige siekte wat vier en 'n halwe jaar geduur het, het hom oorval. Hoewel hy 'n hoë ouderdom bereik het, was sy heengaan vir sy huis en vir 'n klein gemeentetjie 'n groot verlies. Tydens sy siekte is sy jongste in die siekekamer in die huwelik bevestig met 'n geneesheer van Lindley. Een van sy twee seuns wat in die Ned. Geref. Kerk lidmaat geword het, is tans 'n pligsgetroue en ywerige diaken van ons gemeente.

J.H.N.

WEIGETROOST (Gestig 1951)

Sielel 54. Ledetal 31. Aangeneem 3.
Kerkgebou: Welgetroost, Pk. Rockeyspruit.
Predikant: Ds. C. J. van Schalkwyk, Pk. Odzi, S.R. Foon 002211 Odzi.
Konsulent: Ds. M. J. Redelinghuys, Posbus 734, Kitwe. N.R.
Scriba/Kassier: Ds. C. J. van Schalkwyk.
Ouderling: J. J. L. Botha.
Diaken: H. J. Brits.

MACHEKE (Gestig 1952)

Sielel 105. Ledetal 47. Gedoop 1. Oorgekom met Attestasie 1. Oorgekom van ander Kerke: 1.
Kerkgebou: Geen.
Predikant: Ds. C. J. van Schalkwyk, Pk. Odzi, S.R. Foon 002211, Odzi.
Konsulent: Ds. M. J. Redelinghuys, Posbus 734, Kitwe, N.R.
Scriba/Kassier en Scriba vir Registrasie: L. J. Wessels, Selous Nek, Pk. Mrewa, S.R. Foon 0623 Mrewa.
Voorleser: 'n Ouderling.
Ouderlinge: H. J. Visser, J. H. de Beer, J. C. B. Steyn.
Diakens: P. J. D. Niemandt, W. H. Jacobsz, J. J. Botha.

LUSAKA (Gestig 1930)

Sielel 230. Ledetal 117. Aangeneem 4. Gedoop 10. Oorgekom met Attestasie 3. Oorgekom van ander Kerke 3.
Kerkgebou: Lusaka.
Predikant: Vakant.
Konsulent: (1ste) Ds. H. R. Visser, Posbus 257, Tzaneen.
Konsulent: (2de) Ds. M. J. Redelinghuys, Posbus 734, Kitwe, N.R.
Scriba en Scriba vir Registrasie: J. J. Scheepers, Sinanga, Posbus 835, Lusaka.
Kassier: Br. J. Kellerman, Posbus 1084, Lusaka.
Superintendent van Sondagskole: P. J. Jacobs.
Orrelis: Mev. F. Scheepers.
Koster: Br. Kellerman.
Voorleser: Ouderling om die beurt.
Ouderlinge: W. P. van Tonder, W. Bezuidenhout, W. H. Neethling, H. P. Schoeman, D. Lourens, Bob Wienand, J. Scheepers.
Diakens: T. van Eck, G. Steenkamp, J. C. de Jager, Hans van Tonder, Theuns van Tonder, D. Mostert, J. Steyn, J. van Werkhoven, D. du Toit.

BROKEN HILL (Gestig 1955)

Sielel 46. Ledetal 30 Aangeneem 1. Gedoop 3.
Kerkgebou: Geen.
Predikant: Vakant.
Konsulent: Ds. H. R. Visser, Posbus 257, Tzaneen.
Scriba/Kassier en Scriba vir Registrasie: J. P. W. Groenewald, Posbus 70, Broken Hill. Foon 212.
Voorleser: 'n Ouderling.
Ouderlinge: B. P. Geldenhuys, G. van der Merwe.
Diakens: J. P. W. Groenewald, M. J. van Staden, J. N. Geldenhuys, P. Reiners, D. N. Smith, Mukushi.

N'KANA (Gestig 1934)

Sielel 172. Ledetal 96. Aangeneem 3. Gedoop 14. Oorgekom met Attestasie 1. Vertrek met Attestasie 2.
Kerkgebou: Kitwe, N.R.
Predikant: Ds. M. J. J. Redelinghuys, Posbus 734, Kitwe, N.R.
Konsulent: Ds. C. J. van Schalkwyk, Doornspruit. Pk. Odzi. S.R.
Scriba/Kassier en Scriba vir Registrasie: Diak. T. N. Steinmann, Posbus 734, Kitwe, U.R.
Superintendent van Sondagskole: Oudl. M. Venter.
Koster: Br. S. Visser, Pollackstr. 4, N'Kana.
Voorleser: Ouderling om die beurt.
Ouderlinge: T. M. C. Venter, M. W. Venter, J. Swanepoel.
Diakens: J. H. Zock, J. Ernst, F. du Plessis, T. N. Steinmann, W. Ernst.

Afdeling CHINGOLA

Sielel 67. Ledetal 33. Gedoop 1.
Predikant: Ds. M. J. J. Redelinghuys, Phillipstraat 97, N'Kana.
Scriba/Kassier: W. J. Botha, 12de Straat 20.
Ouderlinge: F. van Wyk, C. van Wyk.
Diakens: B. Britz, W. J. Botha.

LUANSHYA (Gestig 1941)

Sielel 112. Ledetal 56. Gedoop 4.
Kerkgebou: Geen.
Predikant: Ds. M. J. J. Redelinghuys, Posbus 734, Kitwe, N.R.
Konsulent: Ds. C. J. van Schalkwyk.
Scriba/Kassier en Scriba vir Registrasie: D. P. Schmidt, Z-Laen 86, Lyanshya, N.R.
Superintendent van Sondagskole: Diak. F. van Staden.
Voorleser: Oudl. A. H. Ingram.
Ouderlinge: C. A. C. Swart, A. H. Ingram.
Diakens: F. van Staden, D. P. Schmidt.

MUFULIRA (Gestig 1946)

Sielel 88. Ledetal 48. Aangeneem 4. Gedoop 2.
Kerkgebou: Geen.
Predikant: Ds. M. J. J. Redelinghuys, Phillipstraat 97, Posbus 734, Kitwe.
Konsulent: Ds. C. J. van Schalkwyk, Odzi, S.R.
Scriba/Kassier: H. J. Coetzee, "L" Laan 203, Posbus 344.
Superintendent van Sondagskole: L. N. du Toit.
Koster: M. J. Prinsloo.
Voorleser: Ouderling om die beurt.
Ouderlinge: C. M. L. Steinmann, H. J. Coetzee.
Diakens: D. R. du Plooy, M. J. Prinsloo, G. v. D. Combrinck.

RING VAN SUIDWES-AFRIKA

Gemeentes: Gobabis, Outjo, Grootfontein, Otjiwarongo, Van Drimmen, Windhoek, Tsumeb.

Ringskommissie:

Voorsitter: Ds. C. H. Muller.

Vise-Voorsitter: Ds. J. A. Viljoen.

Scriba: Oudl. H. J. W. Venter.

Vise-Scriba: Oudl. J. P. Venter.

Ouderlinge: Primi: P. P. H. Alberts, P. S. du Plessis, P. I. Labuschagne.

Secundi: B. J. Alberts, L. M. Potgieter.

Superintendent vir Sondagskole: Ds. C. H. Muller.

GOBABIS (Gestig 1937)

Sieleetal 162. Ledetal 77.

Kerkgebou: Geen.

Predikant: Ds. J. A. Viljoen, Posbus 1318, Windhoek.

Konsulent: (1ste) Ds. C. H. Muller, Posbus 231, Otjiwarongo.

Konsulent: (2de) Ds. J. H. Naude, Heilbron, O.V.S.

Scriba: P. S. Oosthuizen, Posbus 44, Gobabis.

Kassier en Scriba vir Registrasie: Ds. J. A. Viljoen.

Superintendent van Sondagskole: F. J. Oosthuizen, Posbus 230, Gobabis.

Koster: Diak. J. J. Oosthuizen, Posbus 230, Gobabis.

Ouderlinge: J. H. Labuschagne, W. P. Oosthuizen, P. S. du Plessis.

Diakens: H. W. Schäfer, J. J. Oosthuizen, A. M. Steenekamp.

OTJIWARONGO (Gestig 1937)

Sieleetal 182. Ledetal 84.

Kerkgebou: Otjiwarongo en Moravia.

Predikant: Ds. C. H. Muller, Posbus 231, Otjiwarongo.

Konsulent: Ds. J. A. Viljoen, Posbus 1318, Windhoek.

Scriba en Scriba vir Registrasie: J. P. Venter, Bus 137, Otjiwarongo.

Kassier: Mev. J. Bonthuys, Posbus 258, Otjiwarongo.

Superintendent van Sondagskole: Oudl. J. M. Venter, Posbus 43, Otjiwarongo.

Orrelis: Mev. V. Prinsloo.

Koster: P. Venter.

Voorleser: 'n Ouderling.

Ouderlinge: J. M. Venter, J. P. van der Walt, J. P. Venter.

Diakens: J. P. Venter, J. M. van der Merwe, D. D. Thomas.

GROOTFONTEIN (Gestig 1937)

Sieleetal 166. Ledetal 89.

Scriba: D. du Plessis, Posbus 156, Grootfontein, S.W.A.

Kassier: C. J. Leach, Posbus 76, Grootfontein, S.W.A.

VAN DRIMMELEN (Gestig 1941)

Sieleetal 80. Ledetal 50.

Predikant: Ds. J. A. Viljoen, Posbus 1318, Windhoek.

Konsulent: (1ste) Ds. C. H. Muller, Posbus 231, Otjiwarongo.

Konsulent: (2de) Ds. G. J. van Jaarsveld, Randpoort.

Scriba/Kassier en Scriba vir Registrasie: Oudl. J. C. van der Merwe, Goedgeluk, P/s. 84, Pk. Okahandja.

Superintendent van Sondagskole: P. S. Oosthuizen, Brakwater, Pk. Okahandja.

Voorleser: 'n Ouderling.

Ouderlinge: P. I. Labuschagne, J. C. van der Merwe.

Diakens: J. A. du Plessis, J. F. B. Oosthuizen.

OUTJO (Gestig 1943)

Sieleetal 254. Ledetal 141. Aangeneem 10. Gedoop 7. Pare Getroud 1. Vertrek met Attestasie 2. Oorgekom van ander Kerke 1. Vertrek met bewys van Lidmaatskap 2.

Kerkgebou: Outjo.

Predikant: Ds. C. H. Muller.

Konsulent: (1ste) Ds. J. A. Viljoen.

Konsulent: (2de) Ds. C. S. van H. Steenekamp.

Scriba/Kassier en Scriba vir Registrasie: P. P. H. Alberts, Neins West, Posbus 143, Outjo. Foon 1521.

Voorleser: 'n Ouderling.

Ouderlinge: P. P. H. Alberts, J. A. du Plessis, G. Lambert, P. P. H. van der Merwe, D. van R. Coetzee.

Diakens: Koos Opperman, A. P. Beukes, Koos van der Merwe, Ben Alberts, P. A. Coetzee.

WINDHOEK (Gestig 1950)

Sieleetal 213. Ledetal 135.

Kerkgebou: Geen.

Predikant: Ds. J. A. Viljoen, Posbus 1318, Telefoon 3567, Windhoek.

Konsulent: (1ste) Ds. C. H. Muller, Posbus 231, Otjiwarongo.

Konsulent: (2de) Ds. J. A. P. van Tonder, Rustenburg.

Scriba: L. M. Oosthuizen, Posbus 1318, Windhoek.

Kassier: P. C. Niemand, Posbus 1559, Windhoek.

Scriba vir Registrasie: Ds. J. A. Viljoen.

Superintendent van Sondagskole: Ds. J. A. Viljoen.

Orrelis: M. J. Wilmans.

Voorleser: 'n Ouderling.

Ouderlinge: J. G. Kruger, P. S. A. Steenekamp, H. J. W. Venter, B. C. Spies.

Diakens: M. A. du Plessis, B. J. Oosthuizen, P. S. Oosthuizen, J. J. Lochner, S. G. Spies, G. J. van der Merwe.

TSUMEB (Gestig 1950)

Sieleetal 169. Ledetal 88. Gedoop 9. Oorgekom met Attestasie 5.

Kerkgebou: Geen.

Predikant: Ds. C. H. Muller.

Konsulent: (1ste) Ds. J. A. Viljoen, Windhoek, S.W.A.

Konsulent: (2de) Ds. A. J. van Staden, Marikana.
Scriba/Kassier en Scriba vir Registrasie: F. J. Beukes, Huis 855, Tsumeb, S.W.A.
Superintendent van Sondagskole: Oudl. J. C. Jooste.
Voorleser: Ouderling om die beurt.
Ouderlinge: L. M. Potgieter, J. H. Steyn, D. de Beer, J. C. Jooste.
Diakens: D. G. Enslin, P. P. H. Alberts, D. J. Venter, J. H. van Staden.

GEMEENTES BUITE RINGSVERBAND

(Onder toesig van die Kommissie van die Algemene Kerkvergadering)

OOS-AFRIKA

Gemeentes: Rensburgrus, Arusha.

RENSBURGRUS (Gestig 1940)

Sieleetal 331. Ledetal 231. Aangeneem 18. Gedoop 14. Oorgekom met Attestasie 4. Vertrek met Attestasie 2. Oorgekom van ander Kerke 8. Vertrek met bewys van Lidmaatskap 2.

Kerkgebou: Eldoret.
Predikant: Ds. C. J. Mans, Posbus 236, Eldoret.
Konsulent: Ds. C. L. van den Berg, Privaatstak, Arusha.
Scriba en Scriba vir Registrasie: Oudl. J. J. van Rensburg Pk. Kip-kabus, Kenia.
Kassier: Oudl. S. P. Kruger, Posbus 134, Eldoret.
Superintendent van Sondagskole: Oudl. L. S. J. Wolmarans, Posbus 177, Eldoret.
Koster: J. J. Engelbrecht, Pk. Moiben, Kenia.
Voorleser: Oudl. L. S. J. Wolmarans en J. J. van Rensburg.
Ouderlinge: S. P. Kruger, J. J. van Rensburg, L. S. J. Wolmarans, F. R. van Rensburg, D. P. J. Engelbrecht, H. S. van Rensburg.
Diakens: S. P. Engelbrecht, J. B. van Dyk, A. P. S. Steenkamp, J. A. Welmans, J. B. Smith, P. W. van Rensburg.

ARUSHA (Gestig 1910)

Sieleetal 217. Ledetal 123. Aangeneem 8. Pare Getroude 1. Oorgekom met Attestasie 1. Oorgekom van ander Kerke 3. Vertrek met bewys van Lidmaatskap 1.

Kerkgebou: Kampfontein, Arusha.
Predikant: Ds. C. L. van den Berg, Privaatstak, Arusha, Tanganjika.
Konsulent: Ds. C. J. Mans, Posbus 236, Eldoret, Kenia.
Scriba en Scriba vir Registrasie: Diak. Georg de Beer, Posbus 197, Arusha, Tanganjika.
Kassier: Diak. S. A. van Emmenis, Posbus 453, Arusha, Tanganjika.
Superintendent van Sondagskole: Ds. C. L. van den Berg.
Koster: Diak. S. A. van Emmenis.
Voorleser: Ouderling om die beurt.
Ouderlinge: Gert de Beer, S. A. van Emmenis snr., Jan de Beer, A. S. de Beer, L. Bekker, W. J. de Beer.
Diakens: Georg de Beer, W. J. C. Pretorius, H. A. de Beer, P. R. P. Jones, W. J. Ras, S. A. van Emmenis.

ANGOLA

Gemeente: Angola met afdelings Chicuma, Capeio, Kee, Pocola.

ANGOLA, Afdeling CHICUMA (Gestig 1953)

Sieleetal 159. Ledetal 78. Aangeneem 3. Gedoop 4. Pare Getroude 3.
Kerkgebou: Geen.
Predikant: Eerw. P. S. van der Walt, Tunda, Vila de Almoeste, via Sada Bandeira, Angola.
Scriba/Kassier: Eerw. P. S. van der Walt.
Ouderling: W. C. Coetzer.
Diaken: J. J. Botha.

AFDELING CAPEIO (Gestig 1953)

Sieleetal 119. Ledetal 67. Gedoop 6.
Predikant: Eerw. P. S. van der Walt.
Scriba/Kassier: Eerw. P. S. van der Walt.
Ouderlinge: B. J. Ludeke, P. J. de Klerk.
Diakens: B. J. Ludeke (C. sn), C. J. Opperman.

AFDELING KEE (Gestig 1953)

Sieleetal 76. Ledetal 31. Aangeneem 7. Gedoop 6. Pare Getroude 2.
Predikant: Eerw. P. S. van der Walt.
Scriba/Kassier: Eerw. P. S. van der Walt.
Ouderling: J. H. Peorek.
Diaken: N. J. Visser.

AFDELING POCOLO (Gestig 1953)

Sieleetal 30. Ledetal 20. Aangeneem 1. Gedoop 1.
Predikant: Eerw. P. S. van der Walt.
Scriba/Kassier: Eerw. P. S. van der Walt.
Ouderling: M. W. Prinsloo (jnr.)
Diaken: P. du Plessis.

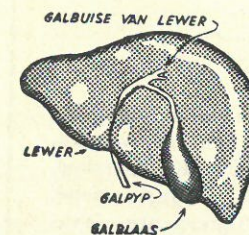
HARDHOREND! Indien so, kan u alleenlik daarby baat vind deur om besonderhede te skrywe, of self besoek af te lê by „TELEX” — Amerika se beste gehoorstelle!
 Nou verkrygbaar by . . .

RADIOLEK (1950) EDMS.
 BPK.

POSBUS 7876 (Hoek van Von Brandis. en Foxstrate)
 FOONNOMMERS : 22-0778, 22-2683 en 23-4918

JOHANNESBURG

Ring van	Sietetal	Ledetal	Aangeneem	Gedoopt	Getroud	Met Attestasie		Met Bewys van Lidmaatskap
						Oor- gekom	Vertrek	
Potchefstroom	10,542	6,005	226	346	114	128	225	127
Rustenburg	9,245	5,192	213	343	85	112	264	60
Zoutpansberg	10,008	5,424	259	350	61	156	264	95
Pretoria	16,749	9,406	455	674	194	807	542	179
Middelburg	10,696	5,917	263	325	89	341	247	111
Volksrust	7,141	4,039	155	267	56	195	156	97
Heidelberg	9,138	5,169	195	382	77	317	149	115
Zeerust	6,120	3,556	168	191	52	97	110	79
Dullstroom	5,873	3,295	154	215	53	145	146	91
Krugersdorp	11,327	6,239	344	427	104	231	130	118
Johannesburg	11,775	6,513	463	462	116	406	256	111
Germiston	14,284	7,910	448	604	166	413	305	113
Heilbron	6,223	3,445	123	227	55	132	92	62
Rhodesië (met 5 afdelings)	2,206	1,121	30	83	5	15	2	11
Suidwes-Afrika	1,226	664	10	16	1	5	2	1
Gemeentes buite Ringsverband	932	550	37	31	6	5	2	11
TOTAAL	133,485	74,645	3,543	4,943	1,216	3,505	2,892	1,470
								1,108

LEDIG EIE GALBLAAS

Verwyder Verstoppe Gal

WANNEER die gal in die galblaas verstop is, kan dit verwyder word deur 'n dosis van die Dr. Heinz-Lewersout, opgelos in 'n klein bietjie warm water,

op die nughtermaag te drink. Die Dr. Heinz-Lewersout bevorder ook die werking van die lewer en niere, verwyder voedseloorstroom uit die maag en ingewande, en hou die bloed skoon.

'n Gereelde dosis van die Dr. Heinz-Lewersout besorg wonderbaarlike verligting van die volgende kwale: Hoë Bloeddruk, Swaarlywigheid, Galblaasontsteking, Rumatiek, Kroniese Verkoues, Huidsiertes, Aambeie, Klein Galsteentjies, Hartaandoening, Rugpyn, Nierkwaal, Galagtigheid, Hardlywigheid, Moriesiekte by swanger vroue, Sinkpyne en Slegte Spysvertering.

DR. HEINZ-LEWERSOUT

Te kry by alle aptekers en medisyneverkopers teen 3/- per bottel.

BLINDEDERMONTSTEKING

Kentekens :

- (1) Pyn in die regtersy.
- (2) Aangepakte tong.
- (3) Hoë koors (100-102 grade).
- (4) Hardwording van die maagwande

Die Dr. Mullers-Blindedermmiddel

Hierdie middel stel blindedermlyers in staat om 'n deskundige behandeling teen geringe koste te ondergaan. Duisende het dit reeds gebruik en daarin geslaag om 'n operasie vry te spring. Te koop teen 5/6 per bottel.

Verkrygbaar by alle aptekers of posvry van Norwood Coaker Posbus 89, Ladybrand.

Vrugtebome

Alle soorte in volmaakte toestand.
Elke boom deur deskundiges verpak.
Appels, Pere, Pruime, Kaalperskes,
Appelkose, Perskes, Suurlemoene,
Lemoene, Olywe, Okkerneute, Win-
gerdstokke, Vye, Kwepers, ens.
60 jaar ondervinding agter elke boom

*Stuur vandag u naam en adres om gratis katalogus
en pryslys.*

PICKSTONE

SIMONDUIM

KAAP

Maak 'n einde aan SENU-SWAKHEID

KORTGEBONDENHEID, slaaploosheid, prikkel-
baarheid, ongegronde vrees en kommer—dit is
almaal tekens van swak senuwees. En as daar
nie betyds opgetree word nie, kan hulle net tot
een ding lei—'n senuwee-instorting. As u 'n
slagoffer van senuwakheid is, moet dan nie uitstel nie—gebruik
die medisyne wat reeds duisende van hul lyding verlos het. Die
Dr. Heinz-Senuwee-Versterker kalmeer gou-gou oorspanne senuwees
en herstel die bloed-, brein- en selweefsels. Trouens, dit knap die
hele senugestel op.

WAS JARE LANK 'N SENUWRAK

„Ek was jare lank 'n senuwrak. Ek kan nie sê hoeveel soorte
medisyne ek geprobeer het nie. Die dokter het verklaar dat ek
aan senuwakheid ly. Eindelik het ek die Dr. Heinz-Senuwee-
Versterker geprobeer. Ek het nog net een bottel gebruik en slaap
en eet nou reeds beter.”—Mev. G. H. Burns, Oos-Londen.

Die Dr. Heinz-Senuwee-Versterker kos 6/6 per bottel en is in
beide vloeibare en tabletvorm by alle aptekers te kry.

DR. HEINZ-SENUWEE-VERSTERKER

Nederduitsch Hervormde Sustersvereniging van Afrika

HOOFBESTUUR:

VOORSITSTER: Mev. (ds.) Oosthuizen, de Beerstraat 544, Wonder-
boom-Suid, Pretoria.

ONDER-VOORSITSTER: Mev. (prof.) Wolmarans, Duxburylaan
110, Pretoria.

SEKRETARESSE: Mev. (ds.) van Zyl, Posbus 340, Springs.

ONDER-SEKRETARESSE: Mev. (ds.) van Rensburg, Walkerstraat
204, Sunnyside, Pretoria.

TESOURIERE: Mev. (ds.) Ras, Posbus 210, Vereeniging.

Mev. (ds.) Bierman, Presidentstraat 10, Potchefstroom.

Mev. (ds.) Huyzers, Foylelaan 50, Crosby, Johannesburg.

Mev. (ds.) Erasmus, Posbus 76, Ventersdorp.

Mev. (dr.) Muder, Burnsstraat 49, Colbyn, Pretoria.

Mev. (ds.) le Roux, Pienaarstraat 8, Brits.

Mev. (ds.) Snyman, Posbus 53, Nylstroom.

Mev. (ds.) Smit, Posbus 262, Krugersdorp.

Mev. B. Riskert, Posbus 172, Standerton.

Mej. de Beer, Posbus 997, Pretoria.

Mev. H. J. F. Myburgh, de Witlaan 28, Brits.

Mev. E. S. Grove, Pk. Trichard.

Mev. A. Pinkham, Posbus 512, Witbank.

ADRESLYS N.H.S.V.

ALBERTON. Voors.: Mev. ds. Joubert; Sekrse.: Mev. P. D. Pieterse,
Susannaweg 27, Florentia, Alberton.

ARUSHA. Voors.: Mev. ds. v/d Berg; Sekrse.: Mev. M. C. de Beer,
Bus 198, Arusha, Tanganjika.

BENONI. Voors.: Mev. dr. Stoop; Sekrse.: Mev. D. C. Ligthelm,
Posbus 596, Benoni.

BERGSIG. Voors.: Mev. ds. Grobler; Sekrse.: Mev. H. N. Cronje,
Ivorlaan 474, Mountain View, Pretoria.

BETHAL. Voors.: Mev. ds. Bierman; Sekrse.: Mev. L. Visser,
Posbus 216, Bethal.

BELFAST. Sekrse.: Mev. B. Niemand, Posbus 91, Belfast.

BLOEMFONTEIN. Voors.: Mev. ds. Dreyer; Sekrse.: Mev. A. Del-
port, Fleurstraat 4, Bloemfontein.

BOTHAVILLE. Voors.: Mev. W. H. Prinsloo; Sekrse.: Mev. K. Ver-
maak, Theronstraat 31, Bothaville.

BOKSBURG. Voors.: Mev. ds. Oberholzer; Sekrse.: Mej. M. Marais,
15de Laan 42, Boksburg-Noord.

BRAKPAN. Voors.: Mev. ds. Prinsloo; Sekrse.: Mev. C. J. Roos,
v/d Waltweg 2, Dalview, Brakpan.

BREYTEN. Sekrse.: Mev. M. J. Kriek, Bus 39, Breyten.

BRIXTON. Voors.: Mev. ds. Huyzers; Sekrse.: Mev. A. E. Du Toit,
Collinstraat 175, Brixton, Johannesburg.

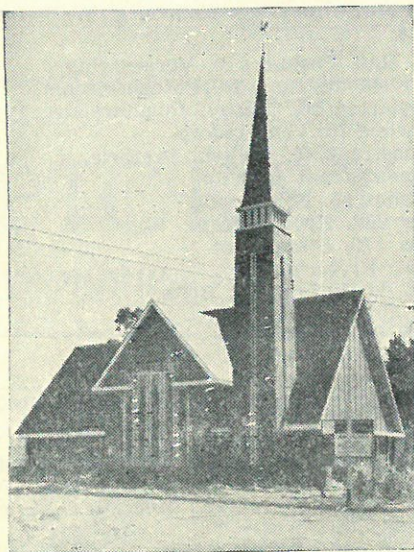
BRITS. Voors.: Mev. ds. Wolmarans; Sekrse.: Mev. M. J. J. Pre-
torius, Pienaarstraat 9, Brits.

REGAL SLATE QUARRIES, LTD.

BESTURENDE DIREKTEUR: W. REGEL

Meester Leidekker van Saxony

30 JAAR KONTINENTALE ONDERVINDING

Ned. Herv. Kerk Melville

ook bekend as

DURADAK SLATE QUARRIES, LTD.

ADRES IN ALBEI GEVALLE

Posbus 9511

Foon 42-1293

JOHANNESBURG

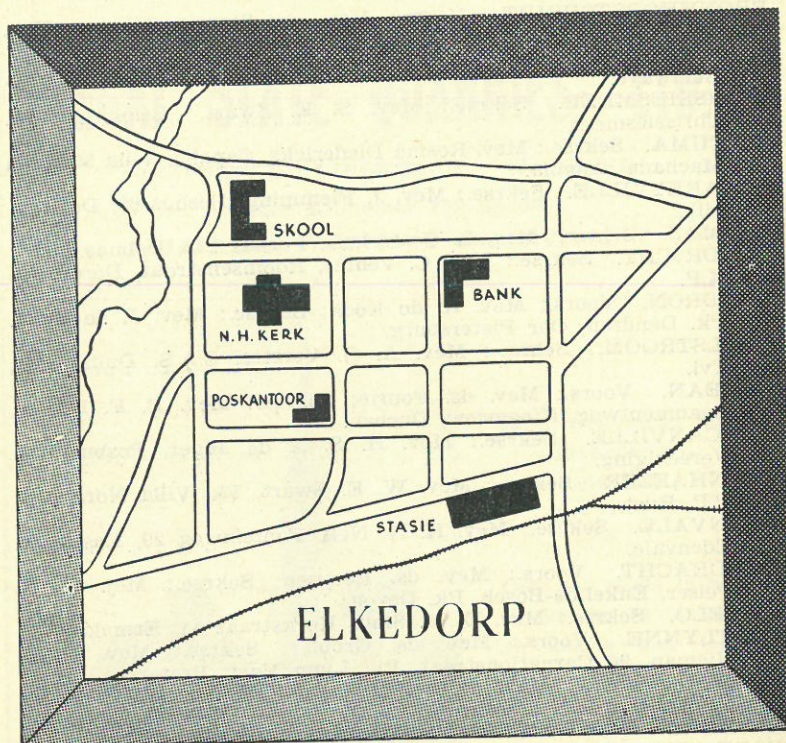
Telegramme: „DURADAK”

Klipgroewe: Naby Mazista-stasie. Sylyn: By Mazista-stasie

Blou Gekleurde en
„Silversheen”
Leidakke

Ons het reeds talle
Kerke en Pastorieë
se dakke met lei
gedek.

- BRONKHORSTSPRUIT. Voors.: Mev. ds. Storm; Sekrse.: Mev. A. H. Venter, Markstraat 227, Bronkhorstspuit.
- BULAWAYO. Sekrse.: Mev. M. v. Vuuren, 26ste Laan 14, Famona, Bulawayo.
- CHRISSIESMEER. Sekrse.: Mev. S. E. Swart, „Bellevue,” Pk. Chrissiesmeer.
- CHICUMA. Sekrse.: Mev. Rosina Diedericks, Capalla, Villa Mariana Machada, Angola.
- DELAREYVILLE. Sekrse.: Mev. J. Flemming, Posbus 69, Delareyville.
- DELMAS. Sekrse.: Mev. L. Oosterhuis, Posbus 143, Delmas.
- DORDR7CHT. Sekrse.: Mev. C. Venter, Robinsenstraat, Dordrecht, K.P.
- DENDRON. Voors.: Mev. A. de Kock; Sekrse.: Mev. J. de Kock, Pk. Dendron, Oor Pietersburg.
- DULLSTROOM. Sekrse.: Mev. A. G. Verster, S.A.S. Dullstroom, Tvl.
- DURBAN. Voors.: Mev. ds. Fourie; Sekrse.: Mev. P. F. Dirker, Beaumontweg, Kingsview, Durban.
- DUNCANVILLE. Sekrse.: Mev. H. S. J. de Jager, Posbus 376, Vereeniging.
- EBENHAEZER. Sekrse.: Mev. W. E. Swart, Pk. Villa Nora, Oor P.P. Rust.
- EDENVALE. Sekrse.: Mev. H. N. Nell, Fonteinweg 20, Eastleigh, Edenvale.
- EENDRACHT. Voors.: Mev. ds. Booysen; Sekrse.: Mej. E. H. Pelsner, Enkel-de-Bosch, Pk. Devon.
- ERMELO. Sekrse.: Mev. E. M. Smit, Kerkstraat 11, Ermelo.
- EASTLYNNE. Voors.: Mev. ds. Grobler; Sekrse.: Mev. H. J. Nieman, 90 Carnationstraat, Pk. Lynn East, Pretoria.
- EVATON. Voors.: Mev. ds. van Jaarsveld; Sekrse.: Mev. A. D. Liebenberg, Pk. Evaton.
- ELSBURG. Sekrse.: Mev. H. van Deventer, Jacobstraat 2, Elsburg.
- FORT VICTORIA. Sekrse.: Mev. C. J. Swart, Plot 43, Flesk, Fort Victoria.
- FLORIDA. Voors.: Mev. ds. Labuschagne; Sekrse.: Mev. D. Smit, Creswellstraat 10, Florida Park, Florida.
- GOBABIS. Voors.: Mev. ds. Viljoen; Sekrse.: Mev. J. du Plessis, Wagnou No. 691, Privaat Possak, Gobabis.
- GATOOMA. Voors.: Mev. A. E. Duvenhage; Sekrse.: Mev. P. C. Grobler, Local Delivery, Eiffel Flats.
- GROOTFONTEIN. Sekrse.: Mev. A. M. Oosthuizen, Posbus 8, Grootfontein, S.W.A.
- GERMISTON. Voors.: Mev. ds. van Staden; Sekrse.: Mev. P. van Niewenhuizen, Bus 414, Germiston.
- GLENCOE. Sekrse.: Mej. M. J. de Waal, Simpson Rylaan, Glencoe.
- GREYLINGSTAD. Voors.: Mev. J. Riekert; Sekrse.: Mev. A. Mörsner, Bus 4, Greylingstad.
- GOEDEHOOP. Sekrse.: Mev. A. Malan, Posbus 775, Tavistock, Oor Vryburg.
- GROOT MARICO. Voors.: Mev. ds. van Rensburg; Sekrse.: Mev. A. F. van Staden, Wonderfontein, Groot Marico.
- GWELO. Sekrse.: Mev. E. H. Louw, Pos Restante, Gwelo.
- HARTEBESPOORT. Voors.: Mev. ds. le Roux; Sekrse.: Mev. C. M. Jacobs, De Witlaan, Brits.
- HEIDELBERG. Voors.: Mev. ds. du Plessis; Sekrse.: Mev. C. M. Jacobs, Viljoenstraat 39, Heidelberg.

'n Integrale Deel . . .

van die grondslag vir die daaglikse lewe in honderde Suid-Afrikaanse gemeenskappe is die plaaslike Tak van

DIE STANDARD BANK

VAN SUID - AFRIKA, BEPERK

(Geregistreer Handelsbank)

„Die oudste naam in die Suid-Afrikaanse Bankwese”

HEILBRON: Voors.: Mev. ds. Naude; Sekrse.: Mev. M. E. Smit, Posbus 86, Heilbron.

HENDRINA. Voors.: Mev. ds. Engelbrecht; Sekrse.: Mev. H. S. Fourie, Bus 46, Hendrina.

JOHANNESBURG-SUID. Voors.: Mev. ds. Labuschagne; Sekrse.: Mev. P. Loots, 608 Crafton, Nancefield, Pk. Kliptown.

JOHANNESBURG: Sekrse.: Mev. P. Geyser, Hentleyweg 17, Auckland Park, Johannesburg.

JOHANNESBURG-NOORD. Voors.: Mev. ds. de Wet; Sekrse.: Mev. M. Vorster, Bus 47, Rivonia.

JOHANNESBURG-WES. Voors.: Mev. ds. Kramer; Sekrse.: Mev. J. E. W. Pretorius, Staffordstraat 36a, Westdene, Johannesburg.

KENSINGTON. Voors.: Mev. ds. Marais; Sekrse.: Mev. E. W. Mulder, Gousstraat 18a, Troyville, Johannesburg.

KAAPSTAD: Voors.: Mev. ds. Brandt; Sekr.: Ds. A. Brandt, „Broby,” Salisburylaan, Claremont, K.P.

KIMBERLEY. Sekrse.: Mev. B. Venner, Shortstraat 10, Kimberley.

KLERKSDORP. Voors.: Mev. ds. Venter; Sekrse.: Mev. J. J. Swart, Hoofrifweg 41, Freemantle, Klerksdorp.

KLERKSDORP-OOS. Voors.: Mev. ds. Steenekamp; Sekrse.: Mev. A. Campher, Lombaardstraat 39, Klerksdorp, Tvl.

KOEDOESRAND. Voors.: Mev. ds. Heyneke; Sekrse.: Mev. W. J. Riekert, Gravesend, Pk. Marnitz.

KOSTER. Voors.: Mev. ds. Smit; Sekrse.: Mev. H. Nortje, Possak 3, Koster.

KROONSTAD. Voors.: Mev. van Zyl; Sekrse.: Mev. L. v. d. Westhuizen, Bus 358, Kroonstad.

KRUGERSDORP-OOS. Voors.: Mev. ds. van Staden; Sekrse.: Mev. W. J. Coetzee, Timberstraat 101, Wentworth Park, Krugersdorp.

KRUGERSDORP-WES. Voors.: Mev. ds. Geyser; Sekrse.: Mev. E. Oosthuizen, Nelliestraat 97, Krugersdorp-Wes.

KRUGERSDORP. Mev. ds. Papp; Sekrse.: Mev. H. Joubert, De Wetstraat 141, Krugersdorp.

KOMATIPOORT. Sekrse.: Mev. G. Meyer, Huis 10, Komatipoort.

LAEVELD. Voors.: Mev. ds. Visser; Sekrse.: Mev. C. Horn, Christinarust, Pk. Duiwelskloof.

KURUMAN. Sekrse.: Mev. J. A. J. v. d. Merwe, Stasie Kafee, Kuruman.

LEEUWDOORNSTAD. Voors.: Mev. dr. Stutterheim; Sekrse.: Mev. A. Meyer, Bus 48, Leeuwdoornstad.

LICHTENBURG. Voors.: Mev. ds. van Staden; Sekrse.: Mev. E. le Roux, Bus 108, Lichtenburg.

LOSBERG. Sekrse.: Mev. H. van Rensburg, Kraalkop, Pk. Fochville.

LOUIS BRANDT. Sekrse.: Mev. D. McDermott, 5de Laan 149, Fontainebleau.

LUANSHYA. Voors.: Mev. J. van Niekerk; Sekrse.: Mev. M. Davies, S Laan 47, Luanshya.

LOUIS TRICHARDT. Voors.: Mev. ds. Venter; Sekrse.: Mev. A. Botha, Trichardtstraat 34, Louis Trichardt.

LYDENBURG. Voors.: Mev. ds. Nolte; Sekrse.: Mev. D. Peacock, Bus 160, Lydenburg.

LUSAKA. Sekrse.: Mev. P. Bezuidenhout, Posbus 437, Lusaka.

MAFEKING. Voors.: Mev. ds. van der Merwe; Sekrse.: Mev. S. Combrink, Posbus 90, Mafeking.

MAGALIESBURG. Voors.: Mev. ds. Viljoen; Sekrse.: Mev. H. v. Putten, Posbus 6, Magaliesburg.

Wanneer u die Hoofstad besoek, gaan dan tuis by
die alombekende:

RESIDENSIE HOTEL

185 SCHOEMANSTRAAT - PRETORIA

Telefoon 2-9220

NOU OOK:

VAN RIEBEECK HOTEL

388 ANDRIESSTRAAT - PRETORIA

Telefoon 2-2756

Vir alle

BOUMATERIAAL

BESEM STOKKE

HARK STOKKE

DREWELS, ens.

BOU PALE - Enige mate word gesaag soos benodig

Reef Saw Mills (Edms.) BPK.

Posbus 277

Hoofrifweg - Denver

Foon 25-6321

- Johannesburg

MARBLE HALL. Voors.: Mev. ds. du Toit; Sekrse.: Mev. M. J. Neethling, Bus 24, Marble Hall.

MAKWASSIE. Voors.: Mev. ds. van Staden; Sekrse.: Mev. S. Herrmannson, Bus 10, Makwassie.

MARIKANA. Voors.: Mev. ds. van Staden; Sekrse.: Mev. B. van Rensburg, Bus 17, Marikana.

MESSINA. Voors.: Mev. ds. Venter; Sekrse.: Mev. C. F. Kleynhans, Limpopolaan 4, Messina.

MEYERTON. Voors.: Mev. ds. van Jaarsveld; Sekrse.: Mev. G. C. Thompson, Bus 10, Meyerton.

MELVILLE. Voors.: Mev. ds. van Staden; Sekrse.: Mev. M. Grobler, St. Swithinslaan 76, Auckland Park, Johannesburg.

MIDDELBURG. Voors.: Mev. ds. Booysen; Sekrse.: Mev. S. J. C. Strydom, Gilfillanstraat 2, Middelburg, Tvl.

MUFULIRA. Voors.: Mev. M. J. Grobler; Sekrse.: Mev. M. Schoeman, J III, Mufulira.

MORGENZON. Voors.: Mev. A. Meyer; Sekrse.: Mev. M. Labuschagne, Erfdeel, Bus 89, Morgenzon.

NABOOMSPRUIT. Voors.: Mev. B. de Beer; Sekrse.: Mej. J. Engelbrecht, Vlaktefontein, Pk. Naboomspruit.

NEWLANDS. Voors.: Mev. ds. Grobler; Sekrse.: Mev. J. E. van Aswegen, 4de Straat 35, Greymont, Jhb.

NIGEL. Voors.: Mev. ds. van Niekerk; Sekrse.: Mev. C. E. Austin, Joubertstraat 16, Nigel.

NOORDELIKE PRETORIA. Voors.: Mev. ds. Oosthuizen; Sekrse.: Mev. S. S. Ferreira, Tiendelaan 981, Wonderboom-Suid, Pta.

N'KANA. Voors.: Mev. ds. Redelinghuys; Sekrse.: Mev. Redelinghuis, Bus 734, N'Kana.

NOORD-RAND. Sekrse.: Mev. C. P. Hattingh, Oaklaan 332, Pk. Broughton, Jhb.

NOORD-WESTELIKE PRETORIA. Voors.: Mev. ds. Botha; Sekrse.: Mev. Viljoen, Elsastraat 257, Pretoria-tuine, Pta.

OOGIES. Sekrse.: Mev. P. M. Nel, Bus 50, Oogies.

OOS LONDEN. Voors.: Mev. ds. Buitenweg; Sekrse.: Mev. A. Strachan, Chamberlainweg 78, Vincent, Oos-Londen.

OTTOSDAL. Voors.: Mev. ds. Grobler; Sekrse.: Mev. T. Coetzee, Pk. Rostraville.

OTJIWARONGO. Voors.: Mev. ds. Mulder; Sekrse.: Mev. S. Venter, Langverwag, Bus 137, Otjiwarongo, S.W.A.

OUTJO. Voors.: Mev. ds. Muller; Sekrse.: Mev. M. Alberts, Bus 143, Outjo, S.W.A.

PARYS. Voors.: Mev. ds. Venter; Sekrse.: Mev. B. Prinsloo, Rietfontein, Pk. Koedoesfontein.

PETRUSBURG. Voors.: Mev. J. Mans; Sekrse.: Mev. M. A. Greyling, Morgenson, Pk. Wolwespruit, O.V.S.

PIETERMARITZBURG. Voors.: Mev. ds. Smit; Sekrse.: Mev. A. H. Erasmus, Noordstraat 19, Pietermaritzburg.

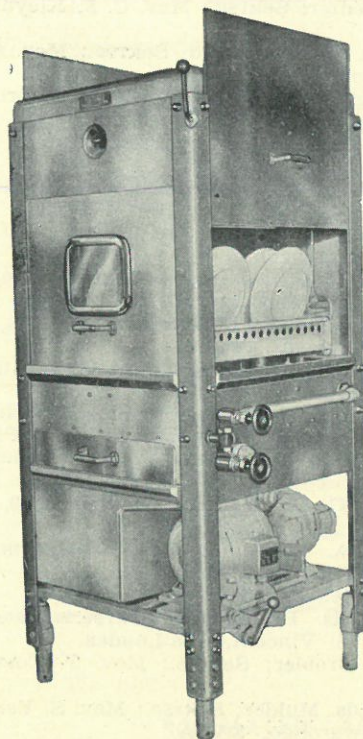
PIETERSBURG. Voors.: Mev. ds. Labuschagne; Sekrse.: Mev. E. van Rooyen, Groblerstraat 14, Pietersburg.

PIET RETIEF. Voors.: Mev. ds. Don; Sekrse.: Mev. H. Richards, Suidenstraat, P. Retief.

PORT ELIZABETH. Voors.: Mev. J. M. de Beer; Sekrse.: Mev. S. S. Roux, Ope. G. Kommandement, Privaat Sak, P.E.

POTCHEFSTROOM. Voors.: ds. Dreyer; Sekrse. Mev. L. E. Dreyer, Gouwsstraat 27, Potchefstroom.

POTCHEFSTROOM-NOORD. Voors.: Mev. ds. Bierman; Sekrse.: Mev. J. M. Coetzee, von Wiellighstraat 10, Potchefstroom.

BOLINDER die wêreld se beste

(verminder verbreek
van 25% tot 50%)
(kapasiteit vanaf 1,500
tot 12,500 stukke per
uur.)

'n Paar van die nuutste
installasies is:-

- Pretoria Universiteit.
- Belville Hospitaal
- Lughawens Durban en Kaapstad.
- Claridges Luukse Hotel Durban
- Sentrale Kafee, Uppington.
- Abraham Kriel Weeshuis - Potchefstroom en Barkly-Wes.

KAAPSTAD:
Posbus 4431.
Tel. 3-1361.

DURBAN:
Posbus 1479
Tel. 65493

JOHANNESBURG:
Posbus 8781
Tel 23-1927

PRYSE vanaf £196 tot £1,500

*Spesialiteits Groothandel Verskaffers van alle
Tipe Vleklose Staal Kombuis Benodighede*

— ook —

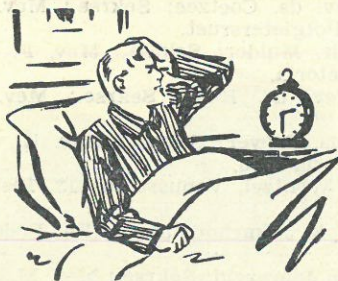
BREEKGOED GEREEDSKAP, ENS.,

Stuart M. L. Hatrick (Pty.) Ltd.

(soos verskaf aan die N.H. Weeshuis —
Krugersdorp en Pretoria).

- PRETORIA.** Voorss.: Mevv. di. van Rensburg en Smith; Sekrse.: Mej. E. McDonald, A.J.O.-gebou, Kamer 405, Visagiesstraat 235, Pretoria.
- POTGIETERSRUST.** Voorss.: Mev. ds. Coetzee; Sekrse.: Mev. M. van Tonder, Rabestraat 124, Potgietersrust.
- PRETORIA-OOS.** Voorss.: Mev. dr. Mulder; Sekrse.: Mev. F. Nel, Valleyweg 119, Sunnyside, Pretoria.
- PRETORIA-NOORD.** Voorss.: Mev. ds. Roos; Sekrse.: Mev. P. Marais, Bus 4, Pretoria.
- PRETORIA-WES.** Voorss.: Mev. ds. Dreyer; Sekrse.: Mev. E. v. d. Merwe, Retiefstraat 340, Pretoria-Wes.
- PRIMROSE.** Sekrse.: Mev. J. J. Wentzel, Venusstraat 13, Fishers Heuwel, Germiston.
- QUE QUE.** Sekrse.: J. D. Broodryk, Jakarandalaan 4, Pk. Pedcliff, Que Que.
- RANDPOORT.** Voorss.: Mev. ds. van Jaarsveld; Sekrse.: Mev. M. J. J. Breytenbach, Barendstraat 62, Pk. Randgate.
- RUSAPI.** Sekrse.: Mev. M. Visser, Riverside Drive 17, Umtali, S.R.
- RENSBURGRUS.** Voorss.: Mev. ds. Mans; Sekrse.: N.H.S.V., Bus 276, Eldoret, Kenia.
- ROODEPOORT.** Voorss.: Mev. ds. Engelbrecht; Sekrse.: Mev. E. H. Botha, Liemanweg II, Princess, Roodepoort.
- ROOSSENEKAL.** Voorss.: Mev. C. D. J. Neethling; Sekrse.: Mev. M. P. C. Meyer, Drakenstein, Pk. Roosenekal.
- RUSKOPPIES.** Voorss.: Mev. A. F. Pienaar; Sekrse.: Mev. J. Coetzee, Adriaanshoop, Oor Rustenburg.
- RUST-DER-WINTER.** Voorss.: Mev. M. S. Prinsloo; Sekrse.: Mev. M. Grobler, Bus 52, Pk. Settlers.
- RUSTENBURG.** Voorss.: Mev. ds. van Tonder; Sekrse.: Mev. S. J. Kock, Bus 380, Rustenburg.
- SALISBURY.** Sekrse.: Mev. A. Hugo, Perseël 161, Mainweg, Prospect, Salisbury.
- SASOLBURG.** Voorss.: Mev. M. C. J. Mienie; Sekrse.: Mev. H. H. v. d. Berg, Van Eckstraat 4, Sasolburg.
- SHABANIE.** Sekrse.: Mev. C. M. Pretorius, Kenyan Road, Birthday, East Shabanie.
- STOFFBERG.** Voorss.: Mev. C. van Staden; Sekrse.: Mev. P. J. v. d. Merwe, Bus 15, Lagersdrift, Middelburg, Tvl.
- SUNDRA.** Sekrse.: Mev. N. Taute, Bus 8, Sundra.
- SUID-RAND.** Voorss.: Mev. ds. Swanepoel; Sekrse.: Mev. S. van Deventer, Impalalaan 13, Rewlatch, Johannesburg.
- STANDERTON.** Voorss.: Mev. B. Riekert; Sekrse.: Mev. I. Labuschagne, Bus 199, Standerton.
- ST. HELENA.** Voorss.: Mev. ds. Jacobs; Sekrse.: Mev. M. du Toit, Dagbreek 923, St. Helena.
- SILVERTON.** Voorss.: Mev. ds. van Schalkwyk; Sekrse.: Mev. S. van Eck, van Riebeeckstraat 97, Silverton.
- SPRINGS.** Voorss.: Mev. ds. van Zyl; Sekrse.: Mev. C. Botha, McCombestraat 5, Strubenvale, Springs.
- STELLA.** Voorss.: Mev. H. J. D. Botha; Sekrse.: Mev. S. M. Esterhuizen, Welbedacht, Pk. Stella.
- TRICHARDSFONTEIN.** Sekrse.: Mev. E. S. Grove, Pk. Trichard.
- TZANEEN.** Voorss.: Mev. ds. Visser; Sekrse.: Mev. C. M. Marais, Bus 87, Tzaneen.
- TSUMEB.** Voorss.: Mev. H. F. Steyn; Sekrse.: Mev. E. J. Oosthuizen, Huis 851, Tsumeb, SWA

Verban SLAAPLOOSHEID

Waar pyn slaaploosheid veroorsaak, is dit nodig om eers die pyn stop te sit. In hierdie geval kan **MAG-ASPIRIN** met vertroue gebruik word. Dit maak 'n einde aan pyn en bevorder rustige slaap. Dit word

veral aanbeveel vir Na-operasiepyn, Senuweehoofpyn, Vroulike On-gesteldhede, Searkeel, Rugpyn, Drukkende pyn in die agterkop, en Liggaamspyne van Griep.

MAG-ASPIRIN

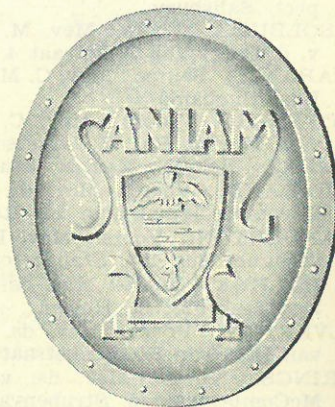
Te kry by alle aptekers en medisyneverkopers teen 2/- (Poeiers) en 2/6 (Tablette) of posvry van Norwood Coaker, Posbus 89, Ladybrand.

Die waarborg vir uitkoms vir u en u gesin

Dit is in tyd van nood
dat 'n mens vriende soek,
Dit is in tyd van nood
dat 'n mens vriende vind
by

SANLAM

DIE GROOT AFRIKAANSE LEWENSVERSEKERINGSMAATSKAPPY

- TURFFONTEIN.** Voors.: Mev. ds. Koekemoer; Voors.: Mev. M. Prinsloo, Parkweg 37, Turffontein.
- VENTERSKROON.** Voors.: Mev. J. E. J. van Vuuren; Sekrse.: Mev. H. A. Kruger, Rietfontein, pos Kluitfontein, Oor Potchefstroom.
- VENTERSDORP.** Voors.: Mev. ds. Erasmus; Sekrse.: Posbus 76, Ventersdorp.
- VILLIERIA.** Voors.: Mev. ds. van Bergen; Sekrse.: Mev. J. E. Hornsveld, 27ste Laan 293, Villieria, Pretoria.
- VAN DRIMMELEN.** Sekrse.: Mev. C. M. v. d. Merwe, Goedgeluk, Possak 84, Okahandja.
- VANDERBYLPARK.** Voors.: Mev. H. v. d. Walt; Sekrse.: Mev. S. M. Zagt, 10de Venerstraat, Vanderbylpark.
- VAALHARTS.** Sekrse.: Mev. N. Rosenblatt, Bus 36, Tadcaster, K.P.
- VLEGEPOORT.** Voors.: Mev. ds. Smit; Sekrse.: Mev. J. Pelsler, 8ste Laan 2, Thabazimibskool, Thabazimbi.
- VOLKSRUST.** Voors.: Mev. D. J. du Plessis; Sekrse.: Mev. K. Breitenbach, Volkstraat 5, Volksrust.
- VRYBURG.** Voors.: Mev. S. J. du Toit; Sekrse.: Mev. C. van Zyl, Bus 163, Vryburg.
- VAN DER HOFF.** Voors.: Mev. ds. van Staden; Sekrse.: Mev. A. M. Visagie, Bus 22, Groblersdal.
- VEREENIGING.** Voors.: Mev. ds. Ras; Sekrse.: Mev. E. C. McCarthy, Heidelbergweg 8, Peacehaven, Vereeniging.
- VAN WARMELO.** Voors.: Mev. M. E. Bester; Sekrse.: Mev. J. J. Bester, Pk. Bridgewater, oor Waterpoort.
- WANKIE.** Sekrse.: Mev. P. Botes, Posbus 72, Wankie, S.R.
- WARMBAD.** Voors.: Mev. E. J. Greyling; Sekrse.: Mev. S. van Schalkwyk, Bus 166, Warmbad.
- WATERBERG.** Voors.: Mev. ds. Snyman; Sekrse.: Mev. P. M. Buitendag, de Langestraat 32, Nylstroom.
- WOLMARANSSTAD.** Voors.: Mev. ds. van Wyk; Sekrse.: Mev. M. C. Bothma, Piet Retiefstraat 46, Wolmaransstad.
- WESTONARIA.** Sekrse.: Mev. C. M. Smith, Albrechtstraat 20, Westonaria.
- WESMOOT.** Voors.: Mev. ds. Grobler; Sekrse.: Mev. J. H. Horn, Posbus 14, Hercules.
- WINDHOEK.** Voors.: Mev. ds. Viljoen; Sekrse.: Mej. Oosthuizen, Bus 957, Windhoek.
- WITBANK.** Voors.: Mev. ds. Janson; Sekrse.: Mev. J. Pretorius, Hertzogstraat 7, Witbank.
- WITBANK-SUID.** Voors.: Mev. ds. Smit; Sekrse.: Mev. W. Kruger, Key Woonstel 2, Plummerstraat, Witbank.
- WATERVAL BOVEN.** Voors.: Mev. ds. Botha; Sekrse.: Mev. A. M. Botha, Crescentlaan 534, Nuwedorp, Waterval Boven.
- WONDERBOOMSPPOORT.** Voors.: Mev. ds. de Lange; Sekrse.: Mev. S. Maloney; Naudestraat 310, Wonderboom-Suid, Pretoria.
- WONDERFONTEIN.** Voors.: Mev. ds. Viljoen; Sekrse.: Mev. H. F. van Wyk, p/a S. Oosthuizen, Rooipoortwinkel, Pk. Oberholzer.
- ZEERUST.** Voors.: Mev. ds. Young; Sekrse.: Mev. J. J. Basson, Bus 86, Zeerust.
- ZOEKMEKAAR.** Voors.: Mev. H. Oosthuizen; Sekrse.: Mev. L. Bosman, Bus 15, Daviesville.
- ZUURFONTEIN.** Sekrse.: Mev. E. van Vuuren, Mainstraat 63, Kemptonpark.
- ZWARTRUGGENS.** Voors.: Mev. ds. Prins; Sekrse.: Mev. J. Cronje, Bus 135, Zwartruggens.

VOORBARIGE GRY'S HARE

AS die haarwortels te min natuurlike kleurstof afskei, veroorsaak dit Voorbarige Grys Hare. Die oorspronklike kleur kan egter herstel word deur die Spaanse Haarherstelmiddel aan te wend. Hierdie middel kleur nie die hare nie, maar versterk inderdaad die

haarwortels en spoor hulle aan om weer die natuurlike kleurstof af te skei. So word die oorspronklike kleur van die hare dan herstel.

GETUIENS

„Dit is verblydend om die uitwerking van die Spaanse Haarherstelmiddel te sien, en vandag sal ek gewis nie aarsel om dit by enigteen aan te beveel nie.”—H.J.B. (Geval 978)

DIE SPAANSE HAARHERSTELMIDDEL

4/- by aptekers of posvry van Norwood Coaker, Posbus 89. Ladybrand.

S.A. COMMERCIAL HOUSE

(EDMS.), Bpk.

Foon 24-6757 Tel. Adres: „BRESOL” Posbus 2849
COMMISSIONERSTRAAT 279, JOHANNESBURG

HIGIENIESE SPESIALISTE.
SEEP-SODA — NUFOAM, Vloeibare Seep

CILRAY, Politoor — J.B., Stopverf

BULLS L, CLIMICOL,
Ontsmettingsmiddel — Ontsmettingsmiddel

CHEMPRIZE, Skuurpoeier — SEEP POEIER

BULLS L, reukverwyderaarblokkies

INRIGTINGS: Laat ons vir u benodighede kwoteer

1956 SKOOL- EN KOLLEGEKALENDER vir die Unie, S.W.A. en Rhodesies

SKOLE:

	Eerste Kwartaal	Tweede Kwartaal	Derde Kwartaal	Vierde Kwartaal
Natal	24 Jan.—28 Mrt.	10 Apr.—29 Junie	24 Julie—28 Sept.	11 Okt.—12 Des.
Transvaal	16 Jan.—28 Maart.	10 Apr.—29 Junie	31 Julie—27 Sept.	8 Okt.—14 Des.
S.W.A.	24 Jan.—28 Maart.	10 Apr.—29 Junie	10 Julie—26 Sept.	9 Okt.—12 Des.
Kaap	23 Jan.—28 Maart.	9 Apr.—22 Junie.	16 Julie—28 Sept.	8 Okt.—7 Des.
Suid-Rhodesië	30 Jan.—27 April.	22 Mei—24 Aug.	17 Sept.—14 Des.	

KOLLEGES:

Universiteit O.V.S., Bloemfontein	10 Apr.—27 Junie	25 Julie—25 Sept.	3 Okt.—5 Des.
Rhodes Universiteit, Grahamstad	9 Mei—27 Junie	25 Julie—21 Sept.	3 Okt.—30 Nov.
Wits Universiteit, Johannesburg	7 Mei—30 Junie	30 Julie—22 Sept.	1 Okt.—1 Des.
K. Universiteit, Kaapstad	7 Mei—29 Junie	30 Julie—21 Sept.	10 Okt.—14 Des.
Potch. Universiteit, Potchefstroom	10 Apr.—28 Junie	1 Aug.—27 Sept.	9 Okt.—7 Des.
Teol. Seminarium, Stellenbosch	9 Apr.—28 Junie	30 Julie—28 Sept.	8 Okt.—6 Des.
Hugenote-Kollege, Wellington	10 Apr.—21 Junie	18 Julie—27 Sept.	9 Okt.—5 Des.
Sendingsinstituut, Wellington	10 Apr.—21 Junie	18 Julie—27 Sept.	9 Okt.—29 Nov.
Universiteit Stellenbosch	9 Apr.—21 Junie	23 Julie	8 Okt.—7 Des.
Universiteit Pretoria	10 Apr.—28 Junie	Tweede Semester	31 Julie—7 Des.
Universiteit van Natal	7 Mei—30 Junie.	1 Aug.—22 Sept.	1 Okt.—30 Nov.

Koop direk van die fabriek

— — — **EN BESPAAR !**

★ **KOSHUIS MEUBELS**

★ **VOU STOELE**

★ **KERKMEUBELS ,ens., ens.**

★

ONS IS VERSKAFFERS AAN DIE N.H. WEESHUIS,
KRUGERSDORP EN TALLE ANDER INRIGTINGS

STEEL en BARNETT Bpk.

Posbus 3449 — Tel. 22-7501/2/3

JOHANNESBURG

— *Probeer ons Eerste* —

Sierstene Sierstene

GEBRUIK

“Heronmere” en “Drie” Stene

Vervaardig deur :

THE BRICK & POTTERIES COMPANY, LIMITED

Werke : Stevensweg, uit Eloffstraat Verlenging
Posbus 155 — — Telephone : 33-4158/9

JOHANNESBURG

DRIEFONTEIN BRICK & POTTERIES COMPANY, LIMITED

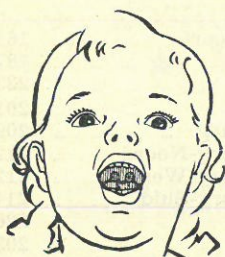
Werke : Posbus 46, Bank, Tvl. Tel.: Bank 15 of 33-4158/9

Besigtig ons uitstalling by die „Building Centre,”
Chrysler Huis, Johannesburg.

Gemeentelike Statistieke — Inhoudsopgawe

Alberton	221	Hartbeestpoort	161
Arusha	234	Heidelberg	187
Belfast	200	Heilbron	223
Benoni	219	Hendrina	201
Bergsig	173	Johannesburg	209
Bethal	184	Johannesburg-Noord	212
Bloemfontein	224	Johannesburg-Wes	212
Bloemhof	153	Johannesburg-Suid	214
Boksburg	217	Kaapstad	226
Bosmansrust	152	Kamperus	203
Bothaville	224	Kee	235
Brakpan	216	Kensington	210
Breyten	202	Kimberley	156
Brits	158	Klerksdorp	151
Brixton	212	Klerksdorp-Oos	156
Broken Hill	230	Koedoesrand	164
Bronkhorstspuit	175	Komatipoort	203
Bulawayo	228	Koster	160
Carolina	201	Krugersdorp	204
Cathcart	225	Krugersdorp-Wes	206
Capeio Villa Luzo	235	Krugersdorp-Oos	208
Chicama	235	Kroonstad	226
Chingola	231	Kuruman	197
Chipinga	229	Ladysmith	185
Chrissiesmeer	198	Laeveld	163
Christiana	153	Leeuwdoornstad	154
Coligny	196	Lichtenburg	193
Delareyville	194	Losberg	189
Delmas	176	Louis Brandt	213
Dendron	167	Louis Trichardt	163
Dordrecht	225	Luanshya	231
Dullstroom	198	Lusaka	230
Duncanville	192	Lydenburg	200
Durban	185	Macheke	230
Eastlynn	172	Magaliesburg	207
Ebenhaezer	165	Makwassie	154
Edenvale	222	Marikana	160
Eendracht	176	Mafeking	195
Elsburg	222	Malopo	196
Ermelo	198	Marble Hall	178
Estcourt	186	Melville	213
Evaton	191	Memel	182
Florida	206	Messina	163
Fort Victoria	228	Meyerton	190
Gatooma	229	Middelburg	175
Germiston	216	Morgenzon	185
Glencoe	185	Mufulira	231
Gobabis	232	Naboomspruit	166
Goedehoop	194	Nelspruit	202
Greylingstad	190	Newlands	211
Grootfontein	232	Nigel	190
Groot Marico	158	N'kana	231
Gwelo	228		

Ontsteekte Mangels en Keelseer Behandel met BUCCALENE

WANNEER die mangels ontsteek is, raak die hele gestel vergiftig—dis waar. Maar deesdae is die mense glad te geneig om hulle somer te laat uithaal, in stede van eers 'n medisyne te gebruik. In sulke gevalle is Buccalene die aangewese middel. Dit is veral bedoel vir Vergrote Mangels, Kwaai Mangelontsteking, Keelseer, Verslape Keelspiere en Keelvergiftiging. Buccalene laat die geswelde mangels spoedig sak, dood kieme en het 'n heilsame uitwerking op die gestel.

Volwassenes moet eers daarmee gorrel en dan die gegorrelde mondvul medisyne insluk. In die geval van babas of klein kindertjies word die mangels met Buccalene gevef.

BUCCALENE

6/- per bottel by aptekers of posvry van Norwood Coaker, Posbus 89, Ladybrand.

Die „Almanak” is gedruk deur

DIE NEDERDUITSCH HERVORMDE
WEESHUIS-PERS

Humanstraat 55
Telefoon 66-5916
KRUGERSDORP

N. Pretoria	163	Standerton	180
N.W. Pretoria	170	Stella	196
Noordelike Pretoria	168	Sundra	173
Noordrand	214	Suid-Rand	214
Oogies	178	Stoffberg	203
Oos-Londen	224	St. Helena	226
Otjiwarango	232	Trichardtsfontein	175
Ottosdal	153	Tsumeb	233
Outjo	233	Tzaneen	167
Parys	223	Turffontein	208
Petrusburg	225	Umtali	229
Pietersburg	162	Vaalhartz	154
Pietermaritzburg	184	Van der Hoff	177
Piet Retief	180	Vanderbijlpark	191
Plaston	200	Van Drimmelen	238
Pongola	187	Villiera	171
Port Elizabeth	227	Ventersdorp	194
Potchefstroom	150	Venterskroon	151
Potchefstroom-Noord	155	Vereeniging	189
Pocola	235	Volksrust	179
Potgietersrust	164	Voortrekkerhoogte	174
Pretoria	168	Vliegpoort	159
Pretoria-Noord	119	Vrede	186
Pretoria-Oos	172	Vryburg	196
Pretoria-Wes	171	Vryheid	186
Primrose	220	Van Warmelo	165
Queenstown	227	Waterberg	162
Randpoort	204	Watervalboven	202
Rensburg	234	Warmbad	166
Roodepoort	205	Welgetroost	230
Roosenekal	199	Wesmoot	173
Ruskoppies	160	Westonaria	207
Rust der Winter	166	Windhoek	233
Rustenburg	157	Witbank	177
Rhodesië, Noordelike	228	Witbank-Suid	178
Rhodesië, Suidelike	228	Wolmaransstad	152
Sabie	201	Wonderboompoort	173
Salisbury	229	Wonderfontein	207
Sannieshof	197	Zeerust	193
Sasolburg	227	Zoekmekaar	165
Schweizer Reneke	195	Zuurfontein	219
Silverton	171	Zwarttruggens	157
Springs	217		

WAT VERLANG DIE PRODUSENT ?

*'n Vindingryke en Betroubare Verteenwoordiger
Spoedige Afrekenings en Stiptelikheid.*

Hierdie en nog meer word aangebied deur

W. L. OCHSE & KIE (EDMS.) BPK.

(OPGERIG 1888)

Telegrafiese Adres: „Apples” Telefone 33-6009, 33-6000

**POSBUS 108 — BREESTRAAT 108 — NEWTOWN
JOHANNESBURG**

Lewendehawe Agente en

Afslaers:

Newtown, Springs en
Pretoria.

Foon 3-1929

Posbus 2249,

PRETORIA.

Mark-, Graan-, Algemene-,

Kommissie Agente,

Môremark,

Newtown

Johannesburg.

Deskundiges advies word gratis verskaf oor Voeding,
Teling en Bemarking van Lewendehawe.

*Doen direk aansoek by ons vir u
Permitbenodighede:*

POSBUS 108 — FOON 33-6009 — JOHANNESBURG

Ondersteun die

N. H. W. - PERS

en die

N. H. W. - BOUERS

KRUGERSDORP

GEDRUK DEUR DIE

NED. HERV. WEESHUIS-PERS

POSBUS 171 HUMANSTRAAT 55
KRUGERSDORP